

*P*aměti osady **VRBIČANY**

Na základě listin archivů státního, zemského,
města Budyně, Doksanského a deskzemských
podává

Antonín Janda
ředitel živn. šk. v Budyni n/O.

L. P. 1924

Paměti osady VRBIČANY

Pravěk

Praotcové naší, přicházejíce pozvolna do Čech jednak ze Slezské Lužice podle Labe, jednak přes Krkonoše po Labi, Cidlině a Jizeře, a to v dobách kolem VI. – V. stol. před Kristem, jali se zakládati znenáhla osady v hustých pralesích při vodách, kácejíce les na vydělávání půdy pro pole k setí obilí a své výživě, jinak na pastviny pro svá četná stáda dobytka a kravce. Bývalit' za pradávných dob ve svých starých sídlech někde na stepích ruských pastevců či-li kočovníků, až je nouze v pastviny, nebo také pád dobytka přinutil k opuštění pastvin, a k usazení se i vzdělávání půdy. Přibývám rodin, a tedy ubýváním půdy nuceni byli vyhledáváti si pak na západě krajiny nové, dosud neobydlené, až během doby dostali se do Čech, kde se pak nadobro usadili.

Zřízení v osadách bylo patriarchální (otcovsky rodině), totiž majetek jich byl společný, společný byl dobytek, společná pole i úroda, ze které živi byli. Jedni pracovali na poli, jiní lovili

ryby a zvěř, jiní robili nádoby a zbraně a konečně jiní zase pásli stáda. Ženy opět tkaly plátno nebo sukno, robily oděv a obstarávaly pokoru. Náboženství bylo pohanské, a jeho obřady vykonával nejstarší otec, děd či-li kmet. Přibýváním rodiny oddělovali se pak někteří členové, zakládajíce si na blízkých příhodných místech osady nové. Čím větší byla rodina, tím četnější byly osady, a tím větší taky kmen příbuzenstva. Hlavou pak celého tohoto kmene stal se nejstarší kmet, či-li též kněz v původní staré osadě, prozatím jen ve věcech duchovních, ačkoliv spravoval i vládu světskou hlavně ve sporech rodiných. Znenáhla však takový kněz vyměňoval vládu duchovní za vládu světskou, ježto ve věcech sporů vždy k němu jako rozhodčímu se utíkáno, a tak se stal pak knížetem světským či-li rodovým.

Přeměna tato nestala se však náhle, nýbrž vyvíjela se znenáhla po kolik století, jejížto zakončení klásti můžeme do II. – III. stol. po Kr. Takových knížat rodových bývalo v Čechách více. Nejmocnější z nich byla knížata pražská z rodu Přemyslova, a po nich Slavníkovici a Vršovici. Mezi těmito knížaty rodovými, jak nás již zprávy docházejí, panovaly pak časté roztržky, sváry, ano i půtky, jakož vypráví kronikář o knížeti pražském Neklanovi (1820 – 30) a knížeti luckém (žateckém) Vlastislavovi, později mezi knížetem Hostivítem (851) a knížaty bilínskými, Sukoslavem i synem

jeho Milošem na Milešově, kteří vpadše v okolí Budyně za řeku Ohři do knížectví pražského, na 70 lidí v knížecích lesích prý mu pobili. A ještě znám je spor mezi knížetem zlickým (kouřimským) Radslavem a knížetem Václavem sv., kterému se pak Radslav dobrovolně podvolil, bitvy ani nezačav.

955

Zrušení
řádu
patriar-
chálního.

Nástupcem Václavovým 935 byl bratr jeho Boleslav I., který r. 955 na hranicích Čech poraziv z Bavor prchající Maďary, kdo vojskem německým byli potřeni, i Moravy na nich vydobil, zahnav je odtud. Chtěje nyní tudiž moc knížecí v Čechách, a to hlavně i proti domácím knížatům rodovým, stále ještě nepřátelským a nepokojným upevniti, sáhnul Boleslav násilně na celý řád patriarchální v zemi. Prohlásil totiž veškeru půdu v Čechách za svůj knížecí majetek, zrušil samovládu knížat rodových, kteří nyní jen jemu podrobeni býti měli. Tato rodová knížata či-li lecky ustanovil pak jako župany, zřídil na jich hradech župní soudy (n. p. v Bílině, Litoměřicích, Mělníce a na svém hradě v Budyni pro Podřipsko at. d.), dal jim rozsáhlá území (úděl) v osobní jich majetek, ale s podmínkou, že ho budou všichni co vrchního knížete poslušni, a v čas války že ho vojskem svým, na župních hradech chovaným, podporovati budou. Tamtéž ustanovil i cudaře či soudce, kteří zase souditi měli lid v župě ve věcech sporných i trestních, což dříve vykonáváno bylo na knížecím Vyšehradě.

**Rodělení
polí v
osobní
majetek**

Napotom rozdělití dal Boleslav ve svých zbylých osadách veškery pozemky na lány po 50 – 70 mírách, uděliv každému sousedu usedlému po 1 lánu v téhož osobní majetek, ale též s podmínkou, že mu bude nyní každý odváděti z tohoto lánu každého roku t. z. úrok v sypání (osep) po 2 mírách pšenice, žita, ječmene a ovsa, též 6 kuřat a vejce do knížecí komory, k čemuž ustanovil nový úřad knížecích komorníků. Obilí sváženo pak na nejbližší knížecí hrad (n. p. do Budyně), odkud pak vše dováženo robotou zemskou na Vyšehrad.

Byl to tedy první knížecí příjem, první knížecí daň z polí, před tím nikdy nebávalá. Bylo jí však třeba, neboť kníže vedl nyní nákladnější dvůr, než-li dříve, a bylo třeba živiti nejen více úřednictva na hradě, ale i četnější posádku (stálé vojsko), přickystanou nyní stále v pohotovosti proti možnému nepříteli domácímu i cizímu. Dosud nerozdělené, neosazené, pusté a zalesněné krajiny, zvané „kladské“, zůstaly majetkem knížecím, kde pak robotou zemskou káceny „klády“, odvážené na stavbu a opevnění knížecích hradů a mostu přes řeky.

A jako kníže pražský rozděloval v osadách svých pozemky pod plat v osobní držení, tak podobně počínali si nyní i knížata údělná ve svých osadách, udělující půdu lidu ve vsích v osobní jich majetek a pod tíž plat, jako dáván byl knížeti pražskému. Ustanovením tímto začali pak jak kníže pražský, tak i údělná knížata znenáhla bohatnouti, a také i nabývati, a to hlavně proti vlastnímu lidu selskému, ze kterého vzešli, což zavedlo později příčiny k mnohému těžkému utrpení a pronásledování tohoto lidu.

Z těchto bývalých starých lechů povstala česká šlechta, knížata, hrabata a vladykové či rytíři, kteří přijímajíce nyní jména sva od osad, ze kterých pocházeli, původně ovšem česká, jichž si později však poněmčili, a zavedli si rodině štíty či erby dle vzoru německého.

Účely
úředníkům
vladykům.

Ku dvoru knížecímu bývali jako nižší úředníci nebo vůdcové vojska bráni ponejvíce nižší šlechtici či-li vladykové. Tito musili býti ovšem knížetem za své služby nejen vyživováni, ale i vydržováni či odměňováni. A že v době té nebylo ještě zemských peněz, odměňoval je kníže tím, že jim dával odměřený kus takových krajin kladských, výše uvedlých, aby si tu založiti mohli osadu, ze které by jim pak plynul roční příjem.

Krajiny Kladské. U naší krajiny bávala od řeky Ohře k severu kol hory Klep až po Středohoří taková krajina Kladská, která během času rozdělována byla těmito vladykům, snad již od doby Boleslava I. v X. stol. na úděly, kde pak tito založili za pomoci kolonistů (hospites = hostů) nové osady na způsob Lhot (osada od lhuty, že platili dávky po lhutě o sv. Jiří o sv. Martině), vesnic založených se statky v řadách ulicovitých. Původní stavby staročeských vesnic vykazují podobu krechtovice – (viz Slatina, Solany, Písty aj.), kdežto mladší stavby z XII. – XIV. stol. jsou ulicovité – (viz Libochovice, Radovesice, Žabovřesky aj.), jsou Lhoty. Taktéž katastr starodávných osad je různoběžný, obdélníkový, a pole rozdělena jsou v dlouhé pruhy či-li lány, směřující bezmála všude od jihu k severu.

Vladykové r. 1237. Důkaz v rozdělování této kladské krajiny různým vladykům podává listina krále Václava I. z r. 1237, kterou potvrzuje nadání klášteru praemonstrátskému v Teplé, totiž dál krajiny kladské u Klapého ve výměře asi 90 jiter dědin, a na které podepsáni jsou co svědci úředníci jeho, následující vladykové: Petr z Chodovic, Petřík a Jurata z Vojnic, Sulislav ze Lkáně, Chřen z Křešína, Radoslav z Dlažkovic, Přibyslav z Lukohořan, Drašek z Lovosic, správce p. Hynka z Ronova, syna Smila. Tento Smil Ronovec byl t. č. již držitelem hradu Klep (pak Hazmburka), a nabyl r. 1237 od krále Václava část dědin kladských u Klapého.

Z jiných listův známe, že v Libochovicích sídlil t. č. vladyka Vlch, a po něm (1282) syn jeho Zdislav. V Dubanech vládl vladyka Dubanský, v Břežanech vladyka Matěj z Obříství (1260), jehož vdova Markyta se syny svými Petrem a Volkmarem prodali r. 1305 Břežany se 23 lány, měřící každý 72 korce, a mlýnem Svatoslavovi a Křivkovi řečeným ze Lstiboře. Lán čítán p 6 ½ hřivně stříbra (1 hřiv. 32 loty če.), hřivna po 64 gr. praž., a groš po 12 penízích, což činilo celkem 149 ½ hřiven, či-li 9568 gr. pr., což by činilo, čítajíc groš pr. po 70h, nyní asi sumu 6697 K 60 hč.

Z toho tedy plyne, že většina osad v této krajině kladské rozdána byla mezi úředníky knížecí, a že tyto osady asi v době mezi X. – XIII. stoletím založeny byly.

Vrbičany Založení Vrbičan klásti můžeme tak v době XI. století, neboť ve XII. stol. již se připomínají. Byliť zajisté založeny při živém potoce, a to původně z dvory na dvou různých místech. Na jednom prameni založen byl dvůr Kačov, nad nímž pak vznikla původní osada Kačov při cestě, druhý dvůr Vrbičany při druhém prameni, který dosud za nynějším dvorem ze země vyvívá. Při tomto dvoře založena pak osada Vrbičany. Jméno své nese odtud, že zajisté při prameni rostlo mnoho vrb, odkudž lid zván Vrbičané, a osada Vrbičany. Teprve v XVI. století potaženo jméno Vrbičany na obě oddělené osady, ale jméno dvoru Kačov přece se zachovalo.

Že dnešního času živý potok již neteče, nemůže nás mýlit, neboť jest všeobecně známo, že vykácením lesův v Čechách mnoho kdysi živých pramenů zaniklo, klesnouce pod zemi, a tak stalo se i ve Vrbičanech, že potok zanikl, když vůkolní lesy byly znenáhla vykáceny, aby ustoupily polím. Ale rybník u Kačova svědčí, že podzemní prameny přece nezanikly.

A tak přicházíme nyní k vlastním dějinám osady Vrbičany. Roku 1144 dostavěl kníže a pak král Vladislav I. s manželkou svou Gertrudou pannenský klášter praemonstrateg v Doksanech, a při tom daroval témuž klášteru k výživě jeptišek v okolí založené již tehdaš osady. Na toto obdarování vydal jim pak královskou listinu, která ale při požáru kostela r. 1294 shořela. Žádal tudíž klášter syna jeho krále Přemysla Otakara I., aby jim vydal novou listinu. Přemysl vyhověv prosbě této, dal vypsati r. 1226 z královské registratury novou listinu, připsati dal ještě některá dřívější obdarování kláštera některými vladikovci, kteří podobně klášter svými osadami před svou smrtí obmyslili, a tu dovídáme se mezi jinými, že **1170** Vrbičany a Kačov (psán Kakechov) držel r. 1170 vladyka Zlocoun (Slavkov), bratr vladyky Hrabiše.

Probošt doksanský Volfram (1172 – 1195) vyměnil prý s tímto Zlocounem Vrbičany a Kačov za zboží a dvůr v Ledvicích, přidav mu ještě 20 křiven stříbra, a tak dostaly se Vrbičany v držení klášteru v Doksanech.

Ve dvoře vrbičanském bývala napotom i tvrz s věží a příkopy k hájení, a na podhradí usazoval se lid pracující ve dvoře, i v případě nutnosti k hájení tvrze. Dosazoval pak klášter buď některého nižšího šlechtice (vladyku neb mana) co správce, který v čas války povinen byl dostaviti se na koni s několika pěšími.

Často také pronajímali svou osadu s dvorem a polnostmi některému blízkému vladykovi pod jistý roční plat nebo sypání, jak shledáváme u osady Černiva, kdy r. 1304 pronajímá klášter osadu tu (zvanou v listině Chyruby) Michalovi sudímu z Libocovic a manželce jeho Kunhutě na doživotí. Pod latinským slovem villa – (dvůr) v listině té vyrozumívající se hospodáři, kterých tu t. č. bylo 9, držících 9 lánů po 93 měřících, kteří potom dávky své odváděli zmíněnému rychtáři Michalovi.

Soudy. Do osad klášteru patřících dojížděl pak k sv. Martinu každého roku probošt nebo praefekt doksanský k vybírání dávek, nebo zapsání změn osob na statcích, čemuž se „součky“ říkalo, t. j. konalo se soudní řízení, kteréžto platy a změny do Urbářů se zapisovaly, a tu nechal se probošt od osadníků vyčastovati, z čehož napotom povstala služebnost, že obec musela odváděti klášteru beránky, husy, slepice i koláče, třebas že probošt do osady nepříjel. Z listin kláštera doksanského se toho hojně dočítáme.

Urbáře.

Hostění..

1278. Po nešťastném skonu krále Přemysla Otakara II. na Moravském poli hubili r. 1278 roty braniborské zdejší krajinu, klášter doksanský vyplenily, dobytek odvékly, obilí pobraly a zničily. Při tom ovšem ani Vrbičany nebyly ušetřeny.

1358.
Soudy
kněžské.

Král a císař Karel IV. udělil r. 1358 klášteru v Doksanech právo vlastního soudu duchovního, kterým osvobozuje lid klášterský od soudu zemského, totiž od pravomoci soudů jakýchkoliv zevnějších světských soudců a jiných úředníkův pražských, litoměřických a mělnických (totiž soudů župních) i jiných provincií království českého je vyjímá, osvobozuje a docela vylučuje. Nemají více práva (totiž župní soudy!) předvolávati (je) ku svým soudům ty klášterské osoby, a jen v tom případě, kdyby snad duchovní klášterní dostatečně nevyhověl, mohou se lidé k těmto (žup.) soudům odvolati. Tato listina vydána byla proboštu Alexinsovi a psána králov. písařem Zbyňkem Zajícem z Hazmburka.

Poddaný lid klášterský nebyl tedy více souzen soudy župními, ale soudem kněžským, duchovním.

**Zastavení
Vrbičan
1410-15**

Již toulavý král Jan Lucemburský, který r. 1336 prodal hrad Klepy, a hned na to téhož roku vyměnil královské město Budyni s hradem Zbyňku Zajíci z Valdeka, jenž se napotom psal z Hazmburka, zastavoval nejen hrady a osady královské či-li komorní, ale zastavoval i osady klášterů, potřebuje stále peněží na své toulky po Evropě. A tak se stalo, že i vnuk jeho Král Václav IV. potřebuje peněz, zastavil osady Chotěšov, Černiv a Vrbičany (1410 – 15) panu Oldřichovi Zajíců z Hazmburka za 100 kop gr. čes., vydal mu na to list zástavní, t. z. majestát. Od té doby zůstaly pak Vrbičany v držení pánů Zajíců až do r. 1577.

**1420.
Přepadení
kláštera.**

Za probošta Mikuláše II. (1406 – 1420) stalo se přepadení a vypálení kláštera nájezdy husitskými. Probošt Mika (1709 – 1733) vypravuje ve své kronice kláštera doksanského toto:

„Král Zikmund měl ve věrně oddaných Litoměřicích, kde tehdáž v radě zasedali většinou Němci, své vojsko posádkou. I přitáhl Žižka t. č. před Litoměřice, aby města toho dobyl, ale nepodařilo se mu hradby ztéci. Jeptišky z kláštera prchly před Husity, některé do Litoměřic, jiné do Roudnice, a tři z nich, které vzaly sebou privilegie, ukryly se v hustém lese mezi Novými Dvory a Chvalínem, dnes již vymizelém. I vyslal Žižka jednoho velitele jménem Daniele Unčičku s četou Husitů, aby klášter doksanský vyplenil a spálil. Tomuto prý však se zželelo zničení tak krásný kostel, i odtáhl bez ublížení klášteru. Za to jej kázal Žižka usmrtni. Jiné houfové Husitů přisedše však do Doksan, klášter zničili, a spálivše kostel, zvony odvezli. (Jako Rakušáci roku 1918!)

O statky kláštera dělili se nyní sousední páni. Poddaní napotom prý neposlouchali, vypovídajíce služby, aniž chtěli na polích pracovati, jsouce proseni nebo placeni. Doksanům zůstal sotva desátý díl dřívějšího majetku.“

Známo jest, že král Václav IV. a po něm bratr Zikmund, Jiřík Poděbradský at. d., potřebující peníze na vedení válek, zastavovali statky klášterů šlechtě nebo i městům do vyplacení buď králem nebo klášterem, což však se málo kdy stávalo, an klášter mnoho hotových peněz nemíval, a králům českým, zvláště pak nenasytným Habsburkům se povždy nedostávalo, a tak statky duchovní zůstávaly pak stále v držení světských pánů, až později vykoupením navždy v dědictví se jim dostaly. Králové čeští činili tak z příčiny, že považovali statky ty povždy klášterům jen k prožitkům jaksi zapůjčené, a že jim je mohou kdykoliv zase odejmouti. Spravedlivé to ovšem nebylo, ale nouze někdy i železo láme. Bylo to vůbec veliká chyba dřívějších mocnářů i bigotních šlechticů, že klášterům a mnichům, tedy lidem zcela neužitečným, nepracujícím, dávali tak rozsáhlé statky, které skoro třetinu země české zabíraly, a tak to zase pozdější králové hleděli ve svůj prospěch využít.

1451.

Zbyněk III. Zajíc z Hazmburka, zdědiv r. 1451 po strýci svém Oldřichovi panství Hazmburské, a spolu i zástavní listiny na klášterní osady Chotěšov, Černiv a Vrbičany, žádal krále Ladislava – (1453 – 57), aby mu potvrdil držení těchto vsí zástavních, což mu také král učinil. Takovéto královské listiny zástavní (majestáty), dědily se pak z rodiny do rodiny jako dlužní královské úpisy, mohouce býti králi kdykoliv k výplatě předloženy, a tak se stalo, že podědil listiny ty zároveň se všemi statky hazmruskými i budyňskými p. Jan IV. Zajíc z Haumburka po svých předcích. Bývalo pak obyčejem, že vždy nový král český potvrzoval také vždy znovu takové majestáty jako uznání dluhu předešlých králů, když takový majestát k potvrzení předložen byl, načež vydána věřiteli nová královská listina, a stará zrušena. Proto k žádosti Jana IV. Zajíce vydal král Vladislav II. témuž r. 1511 nový majestát, jak uvádíme:

„My Vladislav, z Boží milosti Uherský, Český, Dalmátský, Chorvátský at. d. král, markrabě Moravský, Lucemburské a Slezské kníže a Lužický markrabě at. d., oznamujeme tímto listem všem, že jsme jménem urozeného Jana Zajíce z Hazmburka na Budiny, věrného našeho milého, kterak od předkův našich králův Českých má po předcích svých v sumě jisté zapsáno 100 kop grošův českých platu ročního sumy naší, kteráž nám do komory naší královské na klášteře Doksanském přísluší, ale že téhož kláštera probošt a konvent, nemoha tomu snadně dosti učiniti, jsou místo toho platu téhož Jana předkům některé vsi od nejjasnějšího knížete Ladislava Uherského, Českého at. d. krále, slavné paměti předka našeho zapsané, i pověření jsme jménem již psaného Jana Zajíce, abychme na těch všech sto kop grošův českých sumy naší žádnému jinému zplacení dopůštěti a dávati neřáčili, leč bychme to k našemu vlastnímu držení podle znění předešlých zápisův vyplatiti ráčili, aneb ty osoby, komuž by to spravedlivě příslušelo (klášteru), k kteréžto prosbě naklonění jsouce, s dobrým rozmyslem jistým naším vědomím, mocí královsků v Čechách tu milost jmenovanému Janovi Zajíci učinili jsme a činíme, že na něm, ani jeho dědicích i budoucích žádnému na již jmenované sumě a všech, ani naši budoucí králové Čeští výplaty dávati nechceme a nemíváme; a jest-li bychme kdy my anebo budoucí naši králové Čeští komu na tom výplatu dáti buď z omylu nebo z nepaměti ráčili, že to žádné moci jměti

nemá, a tímto listem to moříme a kazíme, a v nic obracujeme, než při tomto zápisu jmenovaného Jana Zajíce milostivě znostavujeme, a jeho dědice a budoucí; však když bychme my tak, jakž se napřed píše, k našemu vlastnímu držení a užívání, neb budoucí naši králové Čeští, a neb ty osoby, kterýmž by to spravedlivě příslušelo, vyplatili chtěli, zachovajíce se podle znění na to zápisnov a listinov od předknov našich vydaných, to učiniti budem moci, než jináče nic.

A ktož by měl tento list s jmenovaného Jana Zajíce, aneb jeho dědicnov dobrů a svobodnů uvolí, tomu chcme, aby jemu příslušelo plné právo všech věcí svrchupsaných.

Tomu na svědomí pečeti naší královsků k listu tomuto kázali jsme přivěsiti. Dán v Vratislavě, ten pátek po přenešení svat. Václava letha Božího tisícího pětistého jedenáctého, království našich uherského 21. a českého 40.“ (7/3 1511.)

Z relace nejjas. Pana Ladislava Ze Šternberka a Bechyně, nejvyššího kancláře král. Českého.

K tomu podotýkáme, že dobrá vůle byla postupní listina, kterou musil věřitel, chtěl-li tento královský Majestát někomu prodati nebo postoupiti, vždy novému držiteli téhož Majestátu spolu vystaviti a vydati, jinak postup ten nebyl platen, a nedošel pak vyplacení, kdyby byl králi k výplatě předložen. Jen Majestát s dobrou vůlí byl správným uznán, a to mělo svou příčinu v tom, aby se předešlo všelijakým možným podvodům. Byliť již i tehdejší nepoctiví a podvodní lidé.

Panošové na Vrbičanech

Páni Zajícové, držíce Vrbičany, mívali tu své správce, kteří bydlili ve tvrzi ve dvoře vystavěné. Bývali to většinou osoby z nižší šlechty, totiž vladyků, kterým také panoši neb mani říkali. Tak uvádí se tu před r. 1474 panoše Vítek z Vrbičan, syn Řehoře Paška (též Peška), sudího v Budyni, s manželkou Annou z Loun. Onen sudí Pašek dostal od Viléma z Hazmburka r. 1376 rozsáhlý pozemek u Budyně při Malé Ohři na t. z. Trávníku, kde založil štěpnici, a kterou zdědil pak výše uvedený syn Vítek. Po jeho smrti dědila tuto štěpnici vdova Anna z Loun, provdávši se opět za panoše Jiříka z Brloha, správce ve Vrbičanech.

Když pak Anna z Loun zemřela, zdědil štěpnici tu manžel Jiřík z Brloha, načež k stáří přesídliv do Budyně, prodal tuto štěpnici r. 1610 obci města Budyně za 90 kop gr. čes. (List v orig. na radnici Budyně). Stávalo se se také, že když na takových zastavených osadách třeba bylo nějakých sprav při dvoře, tvrzi nebo mlýně, ovčině at. d., nebo nové stavby se pořídily, na p. mlýn aj., a že král k opravě neb stavbě svolení své dal, mohl dotyčný dočasný držitel tuto vynaloženou sumu k první pujčené sumě přiraziti, ovšem s předložením všech dokladů vynaložené sumě přiraziti, ovšem s předložením všech dokladů vynaložené sumy za práci. A tak stalo se, že i páni Hazmburkové za ten dlouhý čas, co v držení těchto tří osad zastavených byli, značný náklad 400 kop na zlepšení učinili, takže pak s povolením krále obnášel dluh ten vlastně již 500 kop gr. č.

Proto také p. Jan z Hazmburka píše ve svém listu nejvyš. sudímu p. Zdislavu Berkovi z Dubé, svému příbuznému dne 7. prosince 1527 o sumě 500 kop, žádaje vyplacení sumy té k zapravení dlužné berně zemské, jak tuto uvádíme:

„Panu Zdislavovi Berkovi z Dubé,
nejvyššímu sudímu v Praze.

List Jana
Zajíce
1527.

Službu svů Vaš. Milost. vykazují Urozený pane, pane bratře můj milý, byste se dobře měli a všeliak zdrávi byli, toho bych Váš, mil. věrně prál. Zprávu toho mám, že byste v brzkém času k Jeho mil. král. pánu našemu milostivému odjezdu ráčili, ježto já z příčin některých hodných a zvláště této, poněvadž o záplatě dluhů svých spravedlivých od Jeho královské koruny rád přijíti nemohu, ani aby mi na té berni, kterouž z statku svého dáti mám, vyvazeni byli, k Jeho Mil. král. skrze psaní své utéci, a J. Mil. v tom za milostivé opatření žádati musil, kdežpak i nejvyššího pána purkrabí pražského, pana strýce mého milého k Jeho Mil. král. za přímluvu psaním žádal, a Vaši mil. také můj milý pane bratře žádám, poněvadž je vždycky mezi námi všeliaká náchylnost k přátelství dobrému byla, že podle téhož psaní nejvyššího pána purkrabí a nebo přímluvou učiniti válčíte, aby J. M. král. jakožto pán můj milostivý toho povážiti ráčil, poněvadž předkem dluh ten, kteréhož já při tomto času záplatě míti žádám, jmenovitě 500 kop gr. čel. za dědictví předkův mých jest, a na to dostatečně si J. M. král. předkův, králům českých pokázány mám, a podle toho pokázání již i registrovaný jest (v desk. zem.), mezi jinými J. M. král dluhy, aby mne v tom J. M. král milostivě spatřiti, a J. M. král komory radám psaní učiniti i také poručiti ráčil, abych k záplatě dluhu taks při tomto času přijíti mohl, pak-li by toho býti nemohlo, ale aby mi na témž dluhu ta berně na témž statku svého okolo 400 kop gr. čes. dáti mám,

vysazena byla, neb toho můj milý pane bratře povážiti račte, poněvadž já dluh při J. M. král. jakž nahoře dotčeno, jest spravedlivý mám, že by mi jistě obtížná věc byla, tu berni dáti, a úrok ji vzíti (vydlužiti se), a toho, čehož jiní v tom neznávají, neužítí. A protož toho všeho povážíc, tu vím k Vám můj milý pane bratře mám, že se k J. M. král. dostatečně přimluvíti, a mě milostivou odpověď zjednati ráčíte. A já zase v čímž se Vás. M. všelikým přátelstvím dobrým odplatiti budu moci, chci rád učiniti, kdež sem pak dále poručiti zkazateli listu tohoto k Vaší mil. s to mluviti.

Dán na Budiny v sobotu po sv. Mikuláši, leta božího 1527
(7/12)

Jan Zajíc z Hazmburka a na
Budini
nevyšší truksas král. Čes.“

A poněvadž Jan žádal současně krále Ferdinanda I. o výplatu, psal týž zase radám komory české, přikládaje spolu Janův list k dopisu, takto:

„Ferdinand, z Boží milosti –

List
Ferdinanda
1528.

v Uhřích a Čechách král. infant španělský, vévoda rakouský, markrabě moravský at. d. urozeným, statečným, věrným a milým věrným. Zasílám vám v přiloženém psaní od urozeného mého milého věrného Jana Zajíce z Hazmburka, nejvyššího truksasa komory české, z celého, abychom za něho se přimluvili, jak viděti budete. Že zmíněnému Zajíci na jeho žádost patřičnou odpověď dáte, nehledě, že My jsem k Vám, jako těm příležitost a základ tohoto nařízení věděti moci stanoviti – (nejasné!). To jest naše mínění.“ (Snad chtěl tím říci, aby mu podali o tom své dorozdání!)

„Dán v našem královském hradě Budíně (Uhry) 23. dne ledna 1528, našich říší druhého.

Ferdinand

(vlastnoručně).“

Podle všeho nedostal však Jan od krále ničeho, neboť teprve r. 1550 dává mu král Ferdinand ke dluhu 500 kop připsati ještě 1000 kop za škody, které utrpěl na těchto statcích královským vojskem 1544 spáchaných, a za neplacené úroky (králové čeští úroků z jistin nikdy neplatili!), jak tento majestát dokládá:

List Ferdinanda I. 1550. „My Ferdinand otc. – oznamujeme tímto listem všem, jakož Urozený Jan Zajíc z Hazmburka a na Budyni, nejvyšší touksas král. česk., věrný náš milý od předkův našich králův českých slavné paměti předkův jeho v jisté sumě zástavenou drží dvě vsi (měl psáti tři!) kláštera doksanského, řečené Chotěšov a Černiv (a Vrbičany!) se vším příslušenstvím, tak jak to zápisové na ty vsi vydaný stvrzují, v sobě obsahují a zavírají. I prosil jest Nás jmenovaný Jan Zajíc poníženě, abychom vzhlédnouc na někderé škody, kderé se na jemu těch jeho (statků) od lidu našeho válečného (1547) zdělaly, i tudíž na povolné jeho služby někderu sumu peněz na ty dvě vsi k prvním sumám připsati ráčili, k jehožto ponížené prosbě milostivě nakloneni jsouce, a prohledajíce také k tomu, že jsou předkův jeho i on předkův našich králův českých, i také nás vždycky věrně a stále se přidržovali, jim sloužili, a on sám i svými syny, že nám věrně sloužiti nepřestane. Protož s dobrým rozmyslem našim jistým vědomím mocí královskou v Čechách, a s radou věrných našich milých připsali sme, a tímto našim listem milostí a s štědrostí naší královské přepisovati ráčíme jeho Janovi Zajícovi, jeho dědicům i budoucím na dotčených dvou vseh Chotěšově a Černivu k prvním sumám, v nichž ty vesnice zapsány sou, jeden tisíc kop groš. čes., za každou kopu šedesáte grošův, a jeden groš za sedm bílých počítajíc, tak a na ten způsob, kdyby koli podle znění předešlých zápisův od těch duchovních lidí, jímž

vejplata spravedlivě náleží, vyplaceni býti mohli, že jemu Janovi Zajícovi i jeho budoucím a dědicům ten tisíc kop grošův čes. od nás, jakž dotčeno, z milosti naší královské připsáni vedle jiných sumu, též dán a zauplna položen býti má bez odporosti, a dokudžby položen nebyl, není a povinen nebude on Jan Zajíc, ani jeho dědicové a budoucí těch častojmenovaných dvou vsí postupovati. A kdož by tento list jměl, neb jmíti bude z častojmenovaného Jana Zajíce, jeho dědiců a duboucich, neb jednoho z nich dobrou volí a svobod, my chcme, aby tomu každému příslušela táž moc i úplné právo všech věcí v něm položených a zapsaných, jako jim samým. Tomu na svědomí pečet naši královskou k listu tomuto přivěsiti sme rozkázali.

Dán v městě našem Vídni v outerý po slavném hodu seslání Ducha sv. léta od narození sny Božího 1550, a království našich Uherského 20, a jiných 24.

Ferdinand, m. p.“

Ačkoliv napotom Jan Zajíc ještě častokráte u císaře o splacení dluhu toho se ucházel, ans i syn jeho Václav, převor Strakonický o zaplacení jeho žádal, nedostalo se mu ničeho, protože Ferdinand neměl na takovou hloupost peněz, an jich více pro svou nenasytnou kapsu potřeboval, a tudiž zemská pokladna zela vždy prázdnotou.

Man z
Habří.

Pan Jan měl t. č. (1520 – 40) jako správce či mana jistého vladyku z Habří, a nemoha jej pro stálý nedostatek peněz platiti, dal mu nejspíše užívání a dědictví dvůr Kačov ve Vrbičanech, neboť po shoření deskzemských 1541 dávají si r. 1550 synové jeho, bratři Jakob a Vít z Habřiny, manové na Vrbičanech, toto dědictví do desk zapisovati. Zápis zní:

Zápis
Jakuba

„V rejstřích, kde sami sobě kladou leta 1550,
v středu den sv. Jiří – M. 51.

z Habří
do desk
1550.

Jakub z Habřiny na místě svém i na místě Víta, bratra svého mladšího, let nemajícího, odkudž z Habřiny, oznámil před úředníky (panský) s poplužím (s právem držení), s dědinami, lukami i se vší zvolí, což k tomu přísluší, s plným panstvím, tak a v témž plném právě, v týchž mezech a hranicích, v nichžto dědictví záležití, že toho nadepsaného dědictví po předcích svých nad paměť lidskou v pokojném držení a užívání bez naříkání (beze sporu) byl, a až posavad jest, a to sobě a dědicům svým podle nového v deskách nařízení a vyzdvížení v tato Rejstva vložiti a vepsati dal.“

Poznámka: „Tento vejpis dán jest z deskzemských vzkázáním mocného a statečného rytíře pana Michala Španovského z Lisova a na Pacově, nejvyššího písaře králov. česk. pod pečetmi Mikuláše Skalského z Dubu a na Slušicích, místosudího král. česk. a Viléma Malovce z Malovic, místopísaře téhož král. Českého leta 1577 v úterý po sv. Lucii (14/12.).

Vilém Maloves Kosoc
z Malovic
místopísař král.
Česk.“

Výpis tento dán byl z desk v pozdější při Víta z Habřiny a stateček s panem Václavem Kaplířem ze Sulevic, jak později uvedeme.

Stateček ten synové zdělili po svých předcích, ale kterak k němu právem tito předkové přišli, neumí se sděliti, an staré zápisy při shoření desk r. 1541 k zničení přišly. Ale pravděpodobno bude shora uvedené líčení, že ho jich předek od p. Jana z Hazmburka za své služby témuž pánu konané asi dostal.

**Mikuláš z
Hazmburku
1553.**

Když pan Jan z Hazmburka r. 1553 zemřel, dědil syn jeho Mikuláš nejen Budyni, ale spolu i zástavní vsi Chotěšov, Černiv a Vrbičany. Napotom ucházel se Mikuláš u císaře Ferdinanda I. o to, aby mu tyto tři osady, jak bylo vždy třeba, když je někdo zdědil, byly na doživotí připsány. Císař píše o tom synu svému Maximilianovi, takdáž místodržícímu v Praze dne 9. února takto:

„Nejjasnější, urozený, přátelsky milý synu a kníže.

List
Ferdinanda
1561.

My na tvůj milý synovský přípis, a při neočekávané žádosti urozeného našeho milého věrného Mikuláše Zajíce z Hazmburka ponížené žádosti milostivě povolujem, jemu Zajíci ty tři vsi Chotěšov, Černiv a Vrbičany, které ku klášteru v Doksanech patří, avšak jemu a jeho potomkům tak dlouho, a totiž přes dvě stě let za jistou jmenovanou sumu peněz v zástavě drženy jsou, na doživotí zapsati, též výplatu jich nikomu nepřipustiti. Bylo by jen věcí, že by skrze zmíněný klášter, nebo ale skrz nás, nebo napotomní krále v Čechách se stalo, a ty vsi při jmenovaném chrámu Páně v Doksanech, nebo jinému duchovnímu užitku ponechány a zachovány byly. Proto jsme milému našemu Zajíci v takovém našem přivolení (s patřičnou výjimkou naší, též všech potomních králů v Čechách, a to kláštera v Doksanech věčného vyplacení zmíněných tří vsí, avšak jen k duchovnímu užívání) potřebu postaviti a vyhotoviti věděti dali: Na tom staniž se Naše otcovská vůle. Dán v našem městě Vídni dne 9. února r. 1561. Našich říší at. d.“

A tak se i stalo, že panu Mikulášovi vydán byl královský majestát tohoto znění:

Majestát
Ferdinandův
1561.

„My Ferdinand etc.

oznamujem tímto listem všem, jakož urozený Mikuláš Zajíc z Hazmburka na Budyni, dědičný truksas král. česk. věrný náš milý po předcích svých má a drží v jistých sumách a zápisech tři vsi kláštera doksanského, řečené ves Chotěšov, ves Černiv a ves Vrbičany s jejich příslušenstvím, i prosil jest nás dotčený Mikuláš Zajíc poníženě, poněvadž takové vesnice od mnoha let při tom rodu a statku budynským sou byly, abychom jich při něm ještě zanechali a některej život a milosti při tom za služby jeho na nich zapsati ráčili, k jehožto Mikuláše Zajíce ponížené prosbě naklonění jsouce a zvláště pak pro jeho Nám až posavád věrné jiné činěné služby s dobrým rozmyslem, Naším jistým vědomím, s radou věrných Našich milých zmocností Naší královské v Čechách tuto jsme jemu Mikulášovi Zajícovi milost zvláštní z strany těch svrchu jmenovaných vsí zápisných učinili, a tímto listem činíme, že My, Naši dědicové, ani budoucí králové čeští, probošt a konvent kláštera doksanského, jemuž náleží, nynější neb budoucí, ani žádný jiný člověk duchovní i světský těch řečených tří vesnic bez vůle jeho Mikuláše Zajíce vyplacovati ani komukoliv jinač jeho odtud potýkati nemá, a moci nebudeme do jeho živobyť, ale má při týchž vesnicích pokojně zůstat, je držeti, a jich jako jiného všeho dědičného statku se vším celým a plným panstvím užívat. Než po jeho Mikuláše Zajíce smrti, kdybychom My, Naši dědicové nebo budoucí králové čeští, a neb ty osoby duchovní výše

oznámení takové tři vsi zápisný, však nejinač, než k našemu neb těch duchovních vlastního držení a požívání, i také aby při tom klášteře zůstaly, a v jiné ruce a držení se nedostaly, tehdy dědicové jmenovaného Mikuláše Zajíce nebo budoucího jeho jsouce napomenuti sumy své zápisné, kderáž pořádně na tých třech vesnicích zapsané se najdou, mají přiznání, a těch vesnic zápisných se vším příslušenstvím jakž sou ještě drželi, bez umenšení postúpiti, a tento Náš list s jinými listy navrátiti povinni budou bez zmatku a všelijaké odporosti soudem, ani v ničemž jiným neslušným přijetí sumy své zápisné a postoupení týchž vsí se nebránice ani nezastavujíce; však jest-li že by se na gruntech týchž vsí jaké hory (doly) a kovy od zlata nebo stříbra zjevily, ty my sobě našim dědicům i budoucím králům českým se vsí celou a plnou vrchností i s tím se vším, což k panování hor náleží a potřebí jest, a na těch gruntech se k tomu najíti bude moci, vymínovati a pozůstavovati může. KA kdyby koli tento list jměl nebo jmíti bude častojmenovaného Mikuláše Zajíce, jeho dědicův nebo budoucích neb jednohs z nich dobrou volí a svobodou, ten má jmíti a bude touž moc i plné právo ke všem věcem v něm položeným a zapsaným, jako oni sami. Tomu na svědomí peče Naší císařskou k lustu tomuto přivěsiti sme rozkázali. Dán v městě Našem Vídni v pondělí po svatém Matěji léta od Narození Syna božího 1561, císařství a království Našich Uherského 31, a jiných 35.

Ferdinand.“

Tímto listem potvrzeno tedy, že ani král, ani klášter nemůže tyto osady někomu jinému zastaviti, a též do jeho smrti vykupovati nebudou. On všek měl právo je postupovati osobě druhé, ovšem ale s vydáním dobré vůle a svobodným listem.

1564

Když pak nastoupil vládu v Čechách král Maximilian, ucházel se Mikuláš Zajíc u něho o to, aby mu byly osady ty v dědičnost prodány. Ale záležitost ta vlekla se do roku 1574, kdy konečně přivoli král k tomu, že mu tyto obce mají se v dědictví prodati, a poněvadž mu při tom měly býti prodány i Přestavlky patřící klášterů Pannen u sv. Jiří v Praze, a které již po mnohá léta páni Zajícové taktéž v zástavě drželi a nyní Panna abatyše námitky proti prodeji činila, protahovala se věc do roku 1577, kdy na trůnu zasedal již Rudolf II., syn Maximilianův.

Než však byly Chotěšov, Černiv a Vrbičany prodány, musely býti dříve nestranými znalci odhadnuty, a tak vysláni komorou českou znalci šlechtici, kteří všecky tři obce odhadli. Odhad tento v krátkosti zní:

„Odhad Chotěšova, Černiva a Vrbičan r. 1574 – 75.

na groš český Panu Mikulášovi Zajícovi prodáno od kláštera
doksanského

ves Chotěšov platu peněžitého ročního 56 kop. 25 gr. 1
denár.

ves Černiv 24 kop. 30 gr. 3
denár.

ves Vrbičany 8 kop. 32 gr. 5
denár.

pšenice 15 str. 1½ v. po 18 gr. 4 kop. 30 gr. 5½
denár.

žita 15 st. 1½ v. po 15 gr. 3 kop. 50 gr. 4½
denár.

slepice 53 po 2 gr. 1 kop. 46 gr. —

vajec 10 kop po 4 gr. — 40 gr. —

za kůň manský do pole (ve Vrbičanech) ... 1 kop. 30 gr. —

Suma všeho platu 101 kop. 51 gr. 4½

denár. č.

kladouc za každou kopu po 38 kop. gr. č.

učiní sumy3870 kop. 42 gr. 3 denár.

Krčmy tři pokládají se ročně 300 kop.

(jest každá ve 100 kop.)

Podání kolstelní v Chotěšově 50 kop.

Suma všech vesnic 4220 kop. 42 gr. 3 denár.

Aponěvadž Přestavlky odhadnuty na ... 478 kop. 48 gr. —

vyšlo na všecky 4 osady v sumě 4699 kop. 30 gr. 3 denár. č.

Dle starých zápisův vydluženo králem 500 kop

císař Ferdinand I. připsal 1000 kop. = 1500 kop.

má tedy p. Mikuláš doplatiti ještě ... 3199 kop. 30 gr. 3 denár. č.

Zatimní smlouva na prodej těchto vesnic p. Mikulášovi stala se ještě za živobytí císaře Maximiliana r. 1574 dne 13. září která zní:

„Letha Páně tisícího pětistého sedmdesátého čtvrtého v pondělí po narození Panny Marie, jka 13. dne měsíce září, na jisté poručení J. M. císaře našeho nejmilostivějšího poručení, stala se jest smlouva celá dokonalá mezi vysoce urozeným Pánem panem Vilémem z Rozmberka na Českém Krumlově at. d. vladaře a správce domu rozumberského, nejvyšším purkrabím pražským, urození páni, Panem Janem starším z Valdštejna na Hrádku nad Sázavou, Lovosicích a Chvatěrubech, nejvyšším komorníkem král. Česk., panem Reinhartem Strejnem z Švarcenova na Hüttensteině a Truskyně oudolí Vachova, J. M. cís. radou a komory dvorské praesidentem, panem Jachimem z Švamberka na Švamberce, Bezdružicích a Kynžvartě, J. M. cís. radou a praesidentem komory české německých lén, hejtmanem a purkrabím ve Hbie (Chebu), jakožto J. M. cís. k tomu obzvláště učiněnými komisaři s jedné, a urozeným Pánem, panem Mikulášem Zajícem z Hazmburka a na Budyni at. d. strany druhé, a to taková, jak již dotčený pan Mikuláš Zajíc vsi zápisné a zástavní od kláštera doksanského Chotěšov, Přestavlky (?) a Vrbičany drží, a jeho Mil. císařská, aby mu takové vesnice dědicky podle obyčeje a ceny (trhové) tohoto království doprodány byly, milostivě jest povoliti válčiti, že mezi tímto časem a svatým Martinem nejprve příštím od J. M. cís. dva komisaři, urozený Pán, p. Zdislav Bořita z Martinic, J. M. cís. rada zřízený komory u král. čes., a urozený vladyka

Pan Martin Manninger z Loktu, J. M. císař. hejtman na Brandýse, a od veřejně oznámeného Pana Mikuláše Zajíce taky dva (znalci) vydáni býti mají, a ty všickni čtyři společně veřejně oznámený vesnice podle potřeby sjedti, všecky důchody a užitky, tak stálé, jako běžné, na čemž by kolik záležitostí, též všelijaké zvole, lesy, lovy a jinou příležitostí všecku ve vši polností očitě spatřili, a podle obyčeje tohoto království, a jak se v tom kraji na ten čas vesnice obyčejně platí, pošacovati mají, a co se víceji takového pošacování nad sumu tu zástavní, kderáž na těch vesnicích pořádně zapsána jest, najde a vykládá, to nadepsaný Pan Mikuláš Zajíc Jeho M. císař. dodatí povinnen bude; jest-li by se pak přihodilo (přitrefilo), že by veřejně oznámení čtyři komisaři k tomu nařízení o cenu pošecování býchž vesnic ve všem se srovnati (ne)mohli, tehdy mají obě strany vrchního prostředka voliti a vydati, kderýž moc jméti má ta nedorozumění, kderáž by se tak přihoditi mohla, podle slušnosti v jednom i druhém pozeznati, a buť k jedné nebo k druhé straně přistoupiti, a náležitě porovnání mezi nimi učiniti; a na takové jendání uvolil se jest a připověděl nadjmenovaný Pan Mikuláš Zajíc na sv. Havla příštího tisíc tolarů neb kop gr. č do zdejšího ouřadu rentmisterského na hotově vyčísti.

Na svědomí a potvrzení toho pečeti naše vlastní k této smlouvě přitisknouti sme dali dobrovolně. Stalo se tak léta a dne svrchupsaného.“

Na základě této prozatimné smlouvy stal se pak v měsíci říjnu odhad těchto vesnic, jak výše již sděleno, zmíněné páni, pan Zdislav Bořita z Martinic a Martin Meminger. Kdo zvolen byl panem Mikulášem, není známo.

Dne 19. října 1574 splatil p. Mikuláš částku 500 kop gr. č. podle kvitance potvrzené Volfem Šelkamerem a Tomášem Volfem z Cvingendorfu, pokladníků komory české.

Konečně nařídil císař Rudolf II. relací, když byl p. Mikuláš celý obnos za prodané vsi zaplatil, aby mu páni úředníci kupní smlouvu do desk zemských zapsali. Relace ze dne 18/1. 1577 zní:

**List
Rudolfův
1577.**

„Rudolf císař –
Úředníkům desk zemských menších.

Slovutní věrní naši milí. Známo vás bude, že sme urozenému Mikulášovi Zajici z Hazmburka na Budyni, věrnému našemu milému někderé dědiny naše komorní v duchovní, kderěž po předcích svých od klášterův doksanského a sv. Jiří na Hradě Pražském v zástavě držel, prodati a dědičně učiniti ráčili, jakž tomu v relaci urozeného Jana Bořity z Martinic na Smečně, purkrabě Karlštejnského, a statečného Hendricha z Štampacha z Štambachu na Hostivicích, věrných milých, a smlouvy takové šířeji porozumíte. Protož vám poroučíme, abyste takovou jich relaci přijali, a ve desky zemské podle pořádku, kdež náleží, vložiti a vepsati rozkázali, vědomí, že na to jistů vůli naší jistě z plna naplníte.

Dán na našem hrabě Pražském v pátek den sv. Přišky – 77. (1577) království Našich řím. druhého, Uherského pátého a Českého druhého.“

Rudolf, m. p.

Uvádění v
poddanost
1577.

Když pak panu Mikulášovi tyto vsi do desk zemských byly zapsány, žádal p. Jachima Novohradského z Kolovrat, císařa a presidenta komory české, aby byl na statky tyto dle starodávnoho obyčeje uveden. Toto uvedení stávalo se tím způsobem, že vyslán byl z Prahy v jistý stanovený den jeden komorník pražský, a zároveň povoláni na zámek v Budyni rychtář a sousedi z dotyčné koupené osady, načež jim komorník přečetl relaci královskou, kterouž přechází osada v držení nového pána, vyzvav je zároveň k poslušnosti a poddanosti, a tak musil rychtář za všechny přítomné sousedy složiti novému majiteli rukou dánému slib věrnosti a poddanosti, načež po skončeném obřadu dána byla všem slavnostní hostina. O tomto aktu píše p. Mikuláš pán z Kolovrat toto:

„Službu svou V. M. vykazuji urozený Pane, pane švagře můj zvláště milý, zdraví i jiného všeho dobrého přál bych Vaším mil. věrně rád. Nepochybuji, že v dobré paměti své míti ráčíte, tak jak sem onehdejšího dne u Vaší Mil. oustně mluvil, poněvadž sem já již takový vesnice dědičně dokoupil, a ve dsky mě složeny jsou, což pak i sami ste mi připamatovati ráčili, aby mně postoupeny byly. I můj vzláštně milý Pane švagře strany vsi Chotěšova, Černiva a Vrbičan, tu potřeby by nebylo, nežli strany vsi Přestavlk, jak sem tomu srozuměl, že tomu nechtějí (totiž Přestavlčtí!) poněkud důvěřovati, aby mně dědičně odprodáni, a ve dsky vloženi býti měli. Protož Vaší Mil. za to žádám, že tak učiniti, a někoho vyslati ráčíte, aby to v známost uvedeno a mně postoupeno bylo, a kdy, a kderej den byste sem vyslati ráčili, poněvadž teď odjezd před sebou mám, za to žádám, mi oznámiti ráčíte, abych doma zůstal, jakž pak to celé víry V. M. sem, že na žádost mou tak vyjítí ráčíte, a já se V. M. všelijakým dobrým přátelstvím přátelsky a švagrovsky rád odměniti a odplatiti chci. Za odpověď V. M. žádám. Datum na Budyni v sobotu po Obrácení sv. Pavla na bíru (26/1.) leta – 77.

Mikuláš Zajíc z Hazmburka na
Budyni.“

Na to došlo přípisem dne 28. ledna 1577 následující nařízení, které též v kopii p. Mikulášovi dodáno bylo, císaře Rudolfa p. Alexandru Cellerovi Z Reitu, J. M. C. handléři cel pomezních, aby se co vyslanec královský dne 28. února t. r. do Budyně ku složení slibu Přestavlkých dostavil:

„Alexandru Cellerovi. at. d.

Urozený příteli milý. Věž to, že jest Jeho Milost císařská p. v. v. urozenému Panu Mikulášovi Zajícovi z Hazmburku a na Budyni těchto dnův někderé vesnice dědičně prodati, a skrze relaci do desk zemských vložiti ráčil, jakž vás smlouva taková, kderouž připsanou najdete, v tom šířeji pravé. Protož vám jménem J. M. císařské poroučíme, abyste na středu (28. februari) přišli na Budyni s jich toliko poddaných ze vsi Přestavlk (-poněvadž strany jiných vesnic, jakž nám píše toho potřeba neukazuje-) před sebe obeslali, a podle takového dědičného prodeje na místě J. M. Cís. pána jich, jakž náleží, postoupení v člověčenství a poddanost uvedli s tím doložením a napomenutím, že se již samým jakožto pánem dědičným řídití a spravovati povinni budou. Na tom Naší císař. jistou vůli naplníte.

Dán na Hradě Pražském v pondělí po sv. Polykarpu leta 1577.

Post scriptum: A poněvadž sumu na Majestátech, kderáž na ty vesnice jmá, dále nic nenáleží, od sama je vyzvedněte, a nám na komoru sebou přivezte, (t. j. má Celler všecky staré dlužné listiny královské – majestáty – od Mikuláše vyzvednouti!).

Rudolv, m. p.“

Akt složení poddanosti se tedy vykonal. Od Vrbičanských at. d. se uvedení nestalo z příčiny, že tito již drahná léta byli v držení pánů z Hazmburků, a jsouce této vrchnosti poddaní, nikdy žádných vzdorů nečinili, znávající jich co své pány. Hůře bylo s Přestavlckými, kteří od jakživa měli tvrdé české palice, nepodajné, držíce se víry husitské, a majíce nyní dostati se pod vrchnost katolickou, ku které si přijíti nežádali. Nyní je tedy p. Alex. Celler z Reitu k této poslušnosti přinutiti měl, a také skutečně přinutil.

Prodej

Vrbičan

1577

Kaplíři

ze Sul.

Nedržel však pan Mikuláš zmíněné osady Chotěšov, Černiv a Vrbičany na dlouho, neboť je již v červnu r. 1577 panu Václavu Kaplířovi ze Sulevic a na Milešově za 7064 kop gr. če. prodal, a tak přešly Vrbičany na nového pána, ačkoliv také ne na dlouho.

**Man Vít
z Habří
1579.**

Při této koupí prodán byl spolu i tehdejší man na Vrbičanech jménem Vít z Habřiny s manželkou Rejnou, který byl v deskovém držení dvoru Kačova. Že pak opomenul se podle tehdejšího zvyku novému pánu a majiteli Vrbičan v manství či léno poddati, zabavil mu Václav Kaplír stateček Kačov, dav její zároveň vsaditi pro vzdorovitost do vězení. Jeho manželka Rejna (Regina) nemeškajíc, podala r. 1579 stížnost císaři Rudolfovi na pana Kaplíře, a ten ujmouc se mana Víta, nařídil radům komory celou záležitost důkladně vyšetřiti. Radové dopsali tudíž Vaclavu Kaplířovi, aby se ospravedlnil, a tak tento píše v dubnu 1579 císařovi následovně:

„Nejjasnější, nejnepřemoženější a velkomocný Římský císaři, Uherský a Český etc. králi a pane, pane můj nejmilostivější. Jaký jest vaší císařské Milosti Rejna, manželka Víta, kderej se menuje z Habří ve Vrbičanech, mana mého dědičného suplikací podala, už taky i co mi při tom vaše císařská milost psáti ráčíte, tomu obojímu sem poddaně porozuměl a tuto poníženou zprávu vaší císařské milosti o tom dávám, že dotčený Vít, man můj jsouce předkem od Vaší císařské milosti panu Mikulášovi Zajícovi z Hazmburka zase mně dědičně prodán v času zřízeném zemským vyměřeným mně jest povinnosti manský neučinil, a nic toho, abych mu léna na též manství podal, nehledal, nýbř ani se také mnou, jakožto dědičným svojm pánem spravovati nechtěl, než všelijaké protivenství mi činil, pročež sem já jeho jakožto osobu lehkýho řádu do vězení vobyčejného vzíti dal, tak aby potom takové své vůle víc neužíval, a až bych dobře ve jeho stateček manský pro taková léna nepřijetí odnítí mohl, však na snažnou prosbu jeho a nekderých pánů přátel mejch přímluvu povolil sem mu toho, aby do svatého Petra a Pavla nejprv příštích ten krunt svůj manský prodati mohl, což jest von učiniti slíbil, jakž to vše smlouvami od pánů přátel našich spečetěnými a na dožádání jeho učiněnejmi zapsáno a stvrzeno jest.

Mimo kderoužto smlouvu taky jest neměla ona Rejna, žena jeho, tak bezpotřebně a neprávě vaše císařský milosti zaneprázdnovati, protož vaši císařský milosti poníženě a poddaně prosím, že mně při spravedlnosti mý a vrchnosti mně nad dotčenjm manem, kderéhož sem koupil a zaplatil, spravedlivě náležící milostivě zanechati a způsobiti ráčíte. S tím se vaši císařské milosti k milostivý paměti a ochraně poroučím. Datum na Milešově v pátek po květný neděli leta 1579.

Vaši císařský milosti Věrný poddaný

Václav Kaplír ze Sulevic a na
Milešově.“

Avšak zdá se, že u dvora nebyli náhledu p. Václava Kaplíře, ježto se jim dostalo jiných úředních dokladů, že man Vít byl ve svém právu, a že nemělo býti s ním tak krutě nakládáno, a statek jeho mu násilně odebrán, jak dále uvidíme. Utrpení své, spupností p. Václava Kaplíře snášené, vypisuje Vít z Habří nejlépe v listu psaném dne 5/9 1579 císaři Rudolfovi II. takto:

„Nejjasnější, a nejnepřemoženější velkomyslný Římský císaři, Uherský a Český etc. králi, Pane, Pane můj Nejmilostivější.

Na Vaší císařskou milost poníženě vznáším, kterak nebožtík Urozený Pan Václav Kaplír z Sulevic a na Milešově (umřel v červnu 1579), v smlouvu nenáležitou pod poručením slavné svaté paměti císaře Mascimiliana, Pána a otce Vaší císařské milosti nejmilejšího v prodej a zbavení dvoru, dědictví mého ve vsi Vrbičanech, dskami zemskými utvrzeného, zrušení zavázání pokuty uvedl, kterýžto poručení N:1: vejpisu z desk zemských, N:2: pro vyrozumění Vaší císařské milosti vejписы podávám, však to vše již smrtí téhož Pana Václava Kaplíře sešlo, ale že urození Pan Zdislav Kaplír etc., syn jeho, podle toho užítí, a mne robotám i jiným jakoby poddanosti i vězením stížití usiluje, což vše proti Pánu Bohu, právu a zřízení zemskému a i také sněmovnímu nařízení jest, neb já jakožto svobodná osoba před ním panem Zdislavem, jakž i předkové moji berni do komory i jiné zběkovní císařské poplatky spravuji a platím, k tomu kůň a pacholka zbrojného zemi na pomoc proti nepříteli dávám, kteréžto kvitanci vejpis N:3: podávám, a obávaje se takových nenáležitých vyzání (? snad vyzvání) jakž otce jeho, domu se jíti otejdchajíc, manželku, dítky i živnost spouštěti, a jinde býti musím. — Vaši císařské milosti poníženě prosím, že mně v tom spatřiti, a témuž pánu Zdislavovi Kaplíři z Sulevic a na Milešově poručiti ráčíte, aby mne proti dskám zemským a svobodě předků mých, ani vězením nestěžoval, a za právo, až má-li jakou spravedlnost, sám sobě nečinil. V tom se všem předně: Pánu Bohu a Vaší

císařské milosti spravedlivé opatření se poručený činím, o odpovědi milostivé, neb ta věc spěšného opatření potřebuje, poníženě prosím. Dán v pátek po památce sv. Vavřince (6/9) leta 1579.

Vaši císařské milosti věrný poddaný

Vít z Habří a
Vrbičanech.“

K tomuto listu (žádosti) podává Vít zároveň z doklady, a to předně list císaře Rudolfa II. psaný Václavu Kaplířovi, jak zní:

„Rudolf.

Slovutný, věrný náš milý: Jaká jest nám stížná suplikací od Rejny, manželky Víta z Habří, téhož manžele jejího jakožto člověka svobodného a na zdraví nedostatečného mimo náležité vězením stěžovati, a statečky jeho Manský sobě osobovati měl, podává, v čemž nás za milostivé opatření na místě manžela svého poníženě prosí, tomu z příležitosti suplikací šířeji vyrozumíš.

I pokudž by tak bylo, jakž jsme spraveni, tohot' by se schvalovati nemohlo, protož poroučíme, aby téhož Víta z Habří z takového vězení propustil, jeho dále mimo náležitě nestěžoval, a živnosti jeho jemu žádné překážky nečinil, tak abychom o to dále zaneprázdnění býti neráčili. Na tom vůli naší cisařskou naplníš.

Dán na Hradě našem Pražském v pátek po neděli Letare leta 1579.“

Pak dána příloha N:2: o zápisu do desk zemských r. 1550, kterou jsme již na jiném místě uvedli.

Konečně příloha N:3: co kvitance na zapravené berně královské Vítem z Habří, jako důkaz o jeho právním držení dvora Kačova, která zní:

„My Čeněk Míčán z Klinsteina, z Roztok, na Kamenici, Purkrabě hradku Pražského, Jaroslav Vchyňský z Vchynic a Nedrostech, Jaroslav z Mutětím, měštěním Starého města Pražského, berníci odevšech tří stavův království českého na sněmu obecné, kterýž při přítomnosti nejjasnějšího knížete a Pána, pana Rudolfa, toho jména Druhého, Římského voleného císaře, Uherského a Českého krále etc. jakožto krále Českého držán by leta 1577 v pondělí po Hromnicích o berni na témž sněmu svolené, voleni, kteráž při času Sv. Jiří téhož léta, vybíratí se začala, známo činíme tímto listem, jenž kvitancí slove, přede všemi, před nimiž čten, nebo čtoucí slyšán bude, že jsme podle téhož svolení sněmovního přijali voba díly berně, totiž Sv. Jilskou (1/9) a Vánoční od opatrného Víta z Habřiny, mana v Vrbičanech, což jemu z statku jeho dáti přišlo, totiž 2 kopy 40 gr. č., z čehož my jej kvitujeme. — Tomu na svědomí sekrety naše přivtisknouti dali sme.

Dán na Hradě Pražském v sobotu po ochtabu Božího Těla I. 1578.

Jan Pechinovský man.“

Ale utrpení Vítovo na Vrbičanech nebralo konce, neboť po smrti Václava Kaplíře zdědil Vrbičany r . 1579 syn Zdislav (Bohuslav) Kaplír, a ten pronásledoval mana Víta zrovna tak, jako jeho předek Václav, a když pak ku stížnosti Vítově dopsali mu radové komory čes., aby se ospravedlnil, píše p. radům takto:

„Službu svů vzkazuji Váš. Milostem Urození Páni, Páni a Urození, stateční Páni rytíři Jeho Milosti císažské rady zřízené komory králov. česk., Páni mně přízniví a Páni přátelé moji milí. Ted' jminulého času ráčili ste mi na vznešení Víta z Habří, mana mýho ve vsi Vrbičanech psaní učiniti a poručiti, abych o ty stížnosti, kterou týž man můj do mné sobě pokládá, Vašim Milostem správu svou dal, podle kteréhožto Vašich Milostí poručení tak činím, a předkem, jakou předešle pan otec můj Jeho milosti císařský, Panu mýmu Nejmilostivějšímu odpověď strany téhož mana dal, tý přepis Vašim Milostem pod literou A. odsýlám Dále pak, kterak týž man předkem od jeho Milosti císařský Panu Mikulášovi Zajícovi, a od Pána panu otci mýmu dobrý paměti dědičně prodán jest, a tak dědičným mejm a bratří mejch (bylit' hromadnici!), manem zůstává, tomu taky z těchto příležitích vejpisů pod literou B. C. vyrozuměti ráčíte. A tím se Vašim Milostem laskavý paměti poručeného činím. Dán v pátek po sv. Jeronýmu (1/10) leta 1579.

Vašich Milostí volnej služebník.

Zdislav Kaplír z Sulevic a na
Milešově.“

Tento neslaný a nemastný obranný list pana Zdislava, kterým vlastně nedokazoval jeho práva na mana Víta, asi pány rady valně neuspokojil, a tak zůstala celá záležitost zatím ležeti, a Vít byl stále v obavách, že mu páni Kaplířové statek zase vezmou, a jeho uvězní. A také k tomuto násilnému činu později skutečně zase došlo, neboť Jiřík Kaplír, bratr Bohuslava, jako hromadník, přivlastnili si r. 1586 zase dvůr Kačov, vyhnal odtud čeleď jeho, a manželku jeho Rejnu zavřít dal, když byl Vít šťastně uprchnul.

Vít podal císaři hned na to žalobu, a tak císař Rudolf dopsal dne 13. listopadu 1586 Jiříkovi Kaplíři následovně:

„Slovůtný v. n. m. (věrný náš milý). Co opět' nás Vít z Habřiny v Vrbičanech, že by jemu ze dvora jeho dědičného, kderýž v dskách zemským jiná, berně, kderouž sou předkové jeho předkům naším od drahně let dávali, a on i nám dával, nyní dávati zbraňovati, a Rejnu manželku jeho na svobodné silnici vzíti, do vězení dáti, a táž posavad vězeti, nadto proti sněmovnímu snešení a pořadu práva v týž dvoře jeho Vrbičanech se uvázati jměl, vznáší, a v tom za spravedlivé opatření prosí, tomu s příležitostí suplikací šířeji vyrozumíš. I jest nám do tebe s nemalým podivením, že takové nenáležitě věci proti mimo pořad práva proti němu Vitovi z Habřiny předse bráti, ale i proti nám a rozkazům našim žádné odpovědi na předešlé psaní Naše nám nedávajíc, a s to se pokoušeti smíš, čehož tobě dále schovívati neráčíme. A poněvadž se pak to z vejpisu spečetěného, kderýž vám přednešen jest, zřetelně nachází, že statek dědičný, kderýž ve dskách jmá, drží, a protož tobě poroučeti ráčíme, aby manželku téhož Víta z Habřiny ihned z vězení propustil, téhož dvoru, v kderýž jsi se tak nepořádně uvázal, zase k užívání postoupil, a dále se ve všem proti němu v takovém předsevzetí tvém spokojil. Pak-li bys se tak nezachoval od datum ve dvou nedělích, ve příští (následujících), před námi se na hradě Pražském osobně postavil, a dalšího vznámení očekával, dalšího nečiníce.

Dáno na hradě našem Pražském v pátek po Sv. Martině I.
1586.

Rudolf, m. p.“

Kterak se pan Jiřík zachoval, známo není, ale že asi na tento kategorický rozkaz uposlechl, bude asi jisto; neboť s císařem Rudolfem II. stále zamračeným, nebylo žertů, jak známo, že Jiříka z Lobkovic na Libochovicích kázal r. 1594 zajmouti, na hrad Loket uvězniti, a pak tamtéž i odpraviti.

Aby měl Vít z Habří s pány Kaplíři již pokoj, nabídl se ho Jiříkovi Kaplířovi prodati, o čem píše r. 1587 král Rudolf krajským hejtmanům v Litoměřicích toto:

Rudolf

„Janovi starš. z Roupova a Adamovi Hrzánovi z předešlého roku

hejtmanům kraje litoměřického.

Urozený a slovutný věrní naši milí. Jaká jest ponížená prosba Víta z Habřiny, kteréhož jste onoho času na poručení naše císařské s slovutným Jiříkem Kaplířem z Sulevic, věrným našim milým z strany nějakého dvoru před sebe byli srořili, tomu z příležitosti suplikaci jeho šířeji vyrozumíte. I pokudž jste takový tak a smlouvu mezi týmiž stranami, jakž jsme spraveni, v týž dvůr učinili, za slušné uznávati, a vám milostivě poroučeti ráčíme, abyste také tůž smlouvu sepsali, a toho chudého člověka, aby podle smlouvy k svému přijetí mohl, náležitě opatřiti. Pak-li by co jiného v tom bylo, o tom Nám zprávu vaší učiniti neopomíjejte. Na tom milostivou vůli naší konečně vyplníte. Dán na hradě našem Pražském v pondělí po Sv. Voršile (22/10) l. 1587.

Rudolf m. p.“

Z listu tohoto vyplývá, že Rudolf ujímal se skutečně utiskovaných, napomínaje pány hejtmany, aby při smlouvě byli opatrní, aby nebohý Vít nebyl snad ošizen, a o peníze nepřišel, neboť znal asi dobře své Papenheimské (p. Kaplíře), že si zrovna cizího majetku mnoho neváží. Ale k tomuto kupu a prodeji pánům Kaplírům nedošlo, neboť z pozdějšího listu císařova r. 1666 dočítáme, že majitelem Kačova-Vrbičan byl rytíř Jakub Kašperský z Vřesovic a na Hořejších Chobolicích, které nejspíše od Víta byl koupil. Vít z Habřiny byl tedy posledním Manem na Vrbičanech.

Napotom r. 1604 prodal Bohuslav Kaplíř bratru svému Jiříkovi polovinu s dvorem poplužním za 3000 kop. gr. míš., tedy jenom hořejší dvůr s tvrzí, nikoliv také dvůr Kačov. Tento držel, jak výše již podotknuto, Jakub Kyšperský z Vřesovic, a dostal se r. 1606 také do sporu s Jaroslav. Kaplířem, který mu čeládku ze dvora vyhnal, a ve statek jeho se uvázal. Žaluje tudíž Jakub Kyšperský Jaroslava Kaplíře pro toto násilí u císaře Rudolfa, a ten nařizuje pánům komorníkům, aby věc náležitě vyšetřili:

„Rudolf.

Janovi z Sezimova Oustí a Kašparovi Kaplířovi ze Sulevic (1622 popravenému), komorníkům.

**Jakub
Kyšperský
1606.**

Urození a stateční věrní naši milí. Jakou stížnost sobě slovutný Jakub Kyšperský z Vřesovic a na Hořejšímch Chobolicích, věrný náš milý do slovutného Jaroslava Kaplíře ze Sulevic (též hromadníka) a na Čížkovicích, též věrného našeho milého, kderak by mu se v nějaký dvůr (Kačov) ve vsi Vrbičanech ležící, neslušně uvázal, čeládku jeho z něho vyhnal, stěžuje, a nás v tom za milostivé opatření poníženě prosí, tomu z příležitostí jeho stížnosti šířeji vyrozumíte. Protož Vám poroučeti ráčíme, abyste snesouce se o jistý den, a místo co nejdříve mocně předepsané strany před sebe sročili, v těch stížnostech vyslyšeli, a pokudž možné, přátelským způsobem porovnali, vědouce. Dán na hradě Pražském v pátek po neděli Provodní (7/4) l. 1606.“

Snad při dalším jednání Kyšperskýce pánům Kaplířům dvůr Kačov, prodal, protože z pozdějších aktů seznáváme, že pak celé Vrbičany patřily pánům Kaplířům ze Sulevic.

Konfiskace Vrbičan 1623. Poněvadž pak páni Kaplířové sůčastnili se r. 1618 české rebelice, propadly všecky jich statky konfiskaci a nejstarší člen rodiny, Kašpar Kaplíř r. 1622 byl popraven.

Že však se ale po nešťastné bitvě na Bílé Hoře někteří členové císaři na milost a nemilost vydali byl Bohuslav Kaplír, rytíř ze Sulevic a na Milešově při konfiskaci dne 23. června 1623 odsouzen k manství, totiž že statky byly mu jen propůjčeny, a on musil každého roku slibovati králi věrnost. Roku 1626 přijal léno na statek Milešov, k němuž náležely městečko Milešov, Litěchovice, Čenčice, Paleč, Kocourov, Vrbičany jeden díl s dvorem poplužním, s vinicemi, chmelnicemi a jiným příslušenstvím (tedy asi Kačov se stráněmi, kde bývaly vinice), Nedvědice s dvorem a podacím kostelním a Mrsklesy. R. 1638 dědil syn Václav Kaplír, obnoviv za svého nemocného otce přísahu manskou. R. 1639 zanechány tyto statky vnukovi Karlovi Kaplířovi, jehož otec Vilém, syn Bohuslavův, žil t. č. v Nizozemsku ve vyhnanství, a kde také zemřel. R. 1650 obnovil Karel Kaplír povinnost manskou, a když pak císaři Ferdinandovi III. zaplatil gnotu manskou 2588 fr. rýn., byl propuštěn z manství, stava se zase svobodným pánem. (Bílek, konfiskace.)

Koupě
Vrbičan
1623.
Pavlem
Venceliusem.

Smil Kaplíř Vostrovský ze Sulevic pro účastenství své ve vzpouře před komisi confiscationis dne 23./3. 1623 odsouzen polovoce jmění, propadl statek Třebušín, pak dvůr poplužní a ves Vrbičany, (tedy horní díl Vrbičan), vše odhadnuto na 20 264 kop. míš. za kteroužto sumu jej koupil r. 1623 od komory české cizozemec Pavel Vencelius (Wenzl) z Bochova (Bochan), doktor v právích a rada při appellacích, složiv již r. 1622 k potřebám válečným 200 dukátů po 10 fr. — Dle účtu učiněného dne 13. září 1646 při komoře české s vdovou Katřinou Kaplířovou, rozenou Hruškovou z Brezna i na místě dcery její Evy a Johanny Polyreny, pozůstalých po Smilovi Kaplíři, připadlo po svázce jejich pohledanosti per 3400 kop m. jim již roku 1631 od císaře pojištěných, a jiných dluhů z nich ode dne odrazení počítaných 6123 kop, které však jim pojištěny nebyly, a proto nebohé nedostaly ničeho. (Bílek, konfiskace).

Pavel Vencelius nejspíše pak koupil druhou část Vrbičan (Kačov) od Kaplířů, neboť byl v držení celých Vrbičan, a Kaplířové se na Vrbičanech více neuvádí. Ovšem, že Pavel Vencelis koupil spolu i panství Třebušín. Manželka Pavla Vencelida byla Marie Magdalena rozená Valkounová, která po smrti manžela r. 1626 přikoupila r. 1677 od převora kláštera sv. Augustina v Praze dva statky v Rochově, kdysi vladykou Trochem na Brozanech oněm darované, za 800 kop po 60 fr. rýn. čítaných. Po pozdějším rozdělení statků těch byla to pak čísla 13, 14, 18, 19 a 28 s počtem 26 obývatelů.

**Dědičky
Vrbičan
1676.**

Po Pavlu Venceliusovi z Bochova dělily r. 1676 Vrbičany a Třebušín dcery jeho Rosina Anna z Bochova, vdaná Kreslová z Kvaltenberku a Alžběta Lidumila z Bochova, vdaná Vaříkovská v ceně 24 000 fr. Alžběta zemřela r. 1680, a polovinu statků těch prodali dědicové její r. 1681 paní Rosině Anně Kreslové z Bochova i s krčmou ve Vrbičanech za 15 000 fr. rýn. (D. Z. 1680 Cent. 395 Fr. 29)

Gustav Adolf z Warrensbachu 1684. Roku 1684 vede Gustav Adolf hrabě z Varrensbachu spor s paní baronkou Rosinanou Annou Kreslovou o hospodu ve Vrbičanech, žádaje pány rady komory české o vydání příslušných listin, týkajících se koupě Vrbičany hlavně z r. 1623. Zdá se tudíž pravděpodobné, že pan Gustav Adolf z Varrensbachu koupil od Kaplířů pouze dvůr Kačov, nikoliv osadu při něm, ve byla zmíněná krčma, kterou držela paní Rosina Anna Kreslová.

Žádost německá v překladu českém zní takto:

„Vysoká král česká komoro.

Milostiví Páni. Jelikož já u král. vyššího soudu zemského proti paní Rosině Anně Kreslové, rozené Venceliusové z Bochova na Třebušíně a Vrbičanech v bodu jedné přivlastněné krčmy ve spor vešel, a nyní k tomuto účelu jaká se v specii s hospodou ve Vrbičanech záležitost vlastně má, některé dokumenty (listiny) a zprávy, které se buď u Vys. král. komory, která zmíněné Vrbičany před léty Pavlu Venceliusovi skrze k tomu zřízenou komisi prodala, nebo u její účtárny k nalezení budou, nevyhnutelně zapotřebí mám, proto vznáším k Vaš. excell. a mil. poslušnoku prosbu, račtež, aby mi v té takové potřebě vydány byly, milostivé opatření učiniti dáti, pro kteréžto vyhovění práva zůstávám

Vaším excell. a Milost. službovolný

Gustav Adolf hrabě
z Varrensbachu.“

Radové komory české nařídili tudíž 11/12. 1684 účetním a pokladním radům, aby žádosti té vyhověli, a jim o výsledku zprávu podali.

Zpráva z účtárny české zní:

„Milostiví a velice přízniví páni. /: Tit :/pan Gustav Adolf z Varrensbachu prosí tímto nejponíženěji, jaká se v specii s hospodou ve Vrbičanech, které od Vys. komory před léty Pavlu Venceliusovi z Bochova prodány byly, záležitost vlastně má, některé dokumenty a zprávy a dobrozdání ze dne 11. t. m. vyžadována býti může. O zmíněných Vrbičanech nalézá se jinak nic, než že pod datum 23. března 1623 pro zabavené a zmíněnému pánu z Bochova postoupené zboží Třebušín, podané relací, též připojené o tom sestavené taxy a inventáře, jeden dvůr Vrbičany zvaný, při němž pak nějaké krčmy neuvedeno. K zmíněnému Třebušínu ale jest v taxe, jakož i v kupní smlouvě jedna jmenovaná, a za 200 kop. m. vysazená.

Považujeme tudíž zahodno pana hraběte z Varrensbachu o tom uvědomiti. Actum král. čes. komory účtárna dne 14. prosince 1684.“

Jan V. Tantzberk,

Jan Fr. Pfanner,
Matouš Raisak.“

Královská komora podala pak tutéž zprávu dne 8/1. 1685 Varrenbachovi. Zajisté, že tak asi pán z Varrenbachu při prohrál, neboť z pozdějších listin dovídáme se, že krčmu ve Vrbičanech v držení měli páni Kreslové.

V zemských deskách jsou pro paní Rosinu Annu Kreslovou následující zápisy:

Ve zeleném cepresovém památním Kvaternu A. 1685 28/5. lit. F. 28 –

„Paní Rosina Anna Kreslová rozená Venceliusová dědí 1676 po otci Pavlovi panství Třebušín a Vrbičany v ceně 24 000 fr. rýn. Polovinu téhož zboží koupila (po sestře Alžbětě) za 15 000 fr. rýn.“

Ve IV. stříbrném památném Kvaternu A. 1713 1/6. lit. G.16. „vtělena smlouva, kterou p. Rosina Anna Kreslová koupila od Jana Krištofa mladšího Malovce z Malovic zboží Kámen v kraji Bechyňském se vším příslušenstvím, které dědil po otci Janu Křištofovi starším z Malovic r- 1712, v ceně 30 000 fr. rýn., ona nyní koupila za 34 000 fr.“

Stav Vrbičan za držení Pavla Venceliusa z Bochova byl tento:

Roku 1631 při vpádu kurfiřta saského Jana byly Vrbičany na dobro vypáleny, a lid český usedlý rozehnán, a po dlouhý čas osada neobydlena. Selská pole přivlastnila si nyní vrchnost, a do spustošené osady dosazování pozvaní Němci jen na práci při dvorech. Byli to vesměs jen dělníci a domkáři bez polí.

Rosina Anna Kreslová z Kvaltenberku měla tři děti: Františka
Dědění Karla, Jana Jaroslava a Marii Magdalenu Annu, kterým po její
Vrbičan smrti r. 1718 připadla panství Třebušín s Vrbičany a zboží
1718. Kámen společně, an zemřela bez poslední vůle. Asi tedy
náhle. Roku 1723 dne 13. září koupil František Karel Kresl od
Karla Leopolda Příchovského z Příchovic zboží Sezemice
v kraji litoměřickém za 4500 fr. rýn.

Roku 1733 zemřel bratr jeho Jan Jaroslav Kresl, c. k. hejtman kraje litoměřického, odkávav svůj podíl na Třebušíně a Vrbičanech své dosud svobodné sestře Marii Magdaleně Kreslové, tak že držela nyní 2/3 panství, s podmínkou, že nesmí táž panství ani prodati, ani zadlužiti, a zase jen rodině odkázati. Byla tedy nyní na Vrbičanech (i Třebušíně) vládoucí paní slečna Marie Magdalena Kreslová.

František Karel, marnotratník, zadlužil, nemoha se na Třebušín a Vrbičany pro známou klausuli bratra Jana Jaroslava, který asi dobře znal choutky svého hýřivého bratra Františka Karla, vydlužiti, velice značně panství Kámen a Sezemice, tak že dluhy obnášeli 80 000 fr., tedy mnohem více, než-li obnášela suma kupní za obě panství. Pročež, když dne 11. dubna 1741 zemřel, zanechav po sobě četnou rodinu, syny Františka Josefa, Františka Karla, Jan Nep., Josefa Antonína a dcery Marii Gabrielu a Marii Julii, kterým tato dvě panství odkázal, žádala nejstarší již plnoletá dcera Gabriela Kreslová dne 11. září 1741 pány místodržící královské, aby nezletilým sirotkům ustanoveni byli poručníci, a aby statky byly, pod jich dozorem spravovány, což se též stalo. Že však ale věřitelům nebyly ani úroky ani kapitály spláceny, žádali tito zase, aby statky dány byly pod sekvestraci a konečně prodány, aby k penězům svým přijíti mohli. Stalo se tak napotom r . 1746, že bylo panství Kámen i zboží Sezemice v dražbě prodány. Kámen koupil r. 1747 Jan Paulern z Hohenburku. Také jich svobodný dům v Praze na Starém Městě byl prodán. Jedině nezadlužené panství v Třebušíně a Vrbičanech v rodině se udrželo, kterými statečně vládla slečna Marie Magdalena.

Stížnost
šenkýře
Eliáše
Friče
1744.

Na hospodě ve Vrbičanech za jejího vladaření býval šenkýřem r. 1730 Krištof Richtr, drže při ní 21 str. panských polí, z nichž bylo 13 str. pod třetí mandel (totiž odváděl svrchnosti z nich třetí mandel různého obilí). Dokavad žila jeho manželka, dařilo se mu dobře. Když mu ale zemřela (dle vlastního doznání), byl nucen zanedbávati pozemky, a že i hospoda hynula, pustil ji šenkýři Eliáš Fričovi r. 1739, který býval po 3 léta obecním šenkýřem v Libochovicích, na to 7 let za Josefa hraběte Kinského šenkýřem v Martiněvsi, a nyní tedy za slečny Marie Magdaleny ve Vrbičanech. A přešel chudák do nejlepššího, neboť vypukly r. 1741 války v dědictví, a tak si nepřátelé nestačili ve Vrbičanech, jsoucích zrovna na hlavní silnici z Němec na Prahu, podávati ruce, a tu nešťastný šenkýř byl jim zrovna na ráně, utrpěv velikých škod rabováním piva, kořalky, slámy, sena, obilí a dříví k palivu. Táhli tudy tenkrát Sasové a odíl dělostřelectva generala Veisbacha, který když nemohl dostati dříví pro ohně, roztloukl mu dřevěnou kolnu, již on potom musil na svůj náklad znovu postaviti. Se slečnou Marií Magdalenou měl hotový kříž, neboť tato lakotná paní neohlížela se pranic na jeho utrpené škody, vyžadujíc na něm zaplacení sum za odebrané pivo i dlužnou činži, a když ji pak žádal o súčtování, oddalovala toto neustále, až mu pak dala r. 1743 výpověď. Frič stěžuje si pak r. 1744 z 10/7. guberniu. do slečny Marie Magdaleny, uváděje ve své stížnosti mimo jiné, že za každý vyšenkovaný sud piva

a kořalky dávati měl do důchodu 1 fr. 12 h činže. Za to dáno mu k užívání 8 str. polí, pak 13 str. proti třetímu mandeli, a že nyní, když on po svém předchůdci Richtrovi zanedbaná pole zvelebil, a mohl nyní dobře sklízeti, že mu pole odejmouti chtěla, a když tak neučinil, že mu z hospody výpověď dala.

Její Žid Gori, dohazovač, nabídl hospodu Václavu Fialovi, zámečníku ze Zlonic. Ten ale nechtěje pronásledovanému Fričovi, který se měl 1. ledna 1744 za tuhého mrazu stěhovati, ublížiti, žádal sl. Marii Magdalenu o převzetí hospody na pozdější dobu.

Ale slečna se vyjádřila, že raději dá do hospody nějakého podruha, než-li by Friče dále trpěla, a tak Fiala hospodu nedostal, ačkoliv, jak ve svém svědectví daného Fričovi dne 28/2. 1744 vypovídá, zrovna prý o ni nestál.

Ve Vrbičanech nejsou prý usedlí rolníci, jsou jen samá panská pole. Bylo tu jen několik cihlářů, a při dvoře jen domky dělníků. V době války r. 1741-42 utrpěl škody 163 fr. 24 н, a když pak žádal paní o náhradu, nechtěla s ním činiti pořádnost, a škody mu nahraditi. Na hejtmanství v Litoměřicích byla učiněna smlouva na splacení jeho dluhu; ale ona před vypršelým časem poslala svého správce a zahradníka, aby Friče zatkli a uvěznili. Frič ale zavčas prchl do Litoměřic, kde si na hejtmanství opět stěhoval. Na intervenci kraj. hejtmanství řekla paní, že mu není povinna ani krejcarem dáti náhrady, dávajíc mu vinu, že nechal zbořiti kolnu sám, a kdyby prý byl neměl v zásobě 6 sudů piva (které mu Sasové vypili, a jen po 3 н 4½ den. podle saské mince zaplatili), nebyl by se prý generál zde zastavil. (Poznámka: Nezapná výmluva!) Od rakouských sborů pod velením generála St. Ignou v Libochovicích ležících, že nedostali od sedláků z Rochova píci, sebrali za to šenkýři ve Vrbičanech všecku píci, kterou měl v zásobě pro svůj dobytek, což mu taktéž paní nahraditi nechtěla. Žádá gubernium, aby paní přinucena byla učiniti s ním súčtování a pořádnost, pak aby mu vydána byla jako zapečetěná truhla ve Vrbičanech, kterou mu paní zabaviti dala. (Výpis z německé stížnosti.)

To byly tedy těžkosti tehdejšího šenkýře ve Vrbičanech, které nepodávají zrovna pěkného obrázku o cituplnosti a lidumilnosti slečny Marie Magdaleny Kreslové.

**Dědění
Vrbičan
1760.**

Po její smrti dědil r. 1760 panství Třebušín a Vrbičany, jakožto po tetě synovec, svobodný pán František Karel Kresl z Kvaltenberku, syn Františka Karla, pán dle úsudku a dobrozdání pánů hejtmanů kraje Bechyňského velmi výstřední za mladého věku. Stal se později c. k. tajným radou.

Ještě se do jeho časů nebylo ve Vrbičanech žádných hospodářů, kteří by byli měli svých vlastních pozemků. Teprve on kolem r. 1768-70, že asi nutně peněz potřeboval, odporodal několika domkářům po 20-30 stryších panských dědiv, tak že se z nich stali nyní chalupníci. Většinou to byly pozemky pode vsí u Kačova a ve stráni, kde bývala kdysi vinice panská, ale ve válkách zničená.

**Statistika
1787.**

Dle Schallerovy topografie měly Vrbičany r. 1787 na 29 domů. Počet obývatelstva se tu neuvádí, ale mohl býti přibližně čítána na 145-150 osob.

Stavba nového zámku 1786. Týž baron František Karel Kresl dal ze spustlé staré tvrze přestaveti malý zámek mezi rokem 1786-89, založiv při něm i rozsáhlý park. Ještě za jeho živobytí býval na polích blíže nynější cihelny neveliký les, který v pozdější době byl vykácen a v pole proměněn.

Svobodný Pán František Karel Kresl pořídil dne 29. srpna 1796 poslední vůli, kde v odstavci 3. ustanovil nadaci 1000 fr. rýn. nadání pro podporu nehodou postižených příslušníků obcí Třebušína, Rochova a Vrbičan. Při druhém dělení schváleného místodržitelským výnosem ze dne 11. května 1860 č. 21836, kdy Vrbičany od panství Třebušína byly již odloučeny (za Jenšíka z Ježova), připadlo z obnosu toho obci Vrbičany 250 fr. r. č. a obligace národní půjčky per 70 fr. (celkem 320 zl. r. č.). Za tyto obligace byl po dotaci obce pořízen úpis 4% konventovaného jednotného státního dluh č. 17927 ze dne 1. července 1871 na 100 fr. r. č. vinkulovaný na „Freiherrliche von Kresselsche Stiftung, Wrbitschauer Anteil“. Zmíněný obnos 250 fr. r. č. (105 fr. r. č. = 210K) byl později uložen v městské spořitelně v Litoměřicích a vzrostl do 30. ledna 1911 na 1125K 59h, jenž se řádně prokázanými výplatami ve smyslu nadace zmenšil do dubna 1913 na 922K 38h. Dle ověřeného opisu spořitelní knižky klesl tento obnos dalším vybíráním do června 1915 na 517K 63h.

Vzhledem k tomuto stavu na základě výnosu zem. správy politické ze dne 28. května 1919 č. 13B 184/20 – 148681, prostřednictvím okresního hejtmanství v Litoměřicích ze dne 2. června 1919 č. 15947, vyzívá se obecní úřad ve Vrbičanech, aby

1. předložil doklady, jak použito bylo obnosu 404K 47h rozdílu mezi 922K 38h a 517K 63h. Pro ten případ, že by obnosu 404K 75h nebylo použito pro účely nadace, musil by tento obnos 404K 75h býti ihned zase vrácen do spořitelního vkladu.

2. Obecnímu úřadu se zakazuje další vybírání peněz ze spořitelní knížky, a nařizuje se, aby byla knížka (po eventuelní náhradě naduvedeného obnosu per 404K 75h) vinkulována na „Kreslovu nadaci, podíl Vrbičany“ a opatřena doložkou přípustnou dle §. 14. spořitel. regulativu, že nesmí býti z kapitalu nic vybráno bez svolení zemské správy politické.

O vyhovění tohoto rozkazu má se podati zpráva do 15. června 1919.

**Odkaz
Vrbičan
1802
baronu
Puteani.**

František Karel Kresl zemřel r. 1802 odkázav Vrbičany prasynovci opět baronu Františku Karlu Puteani, jemuž stal se zápis do desk zemských r. 1805.

Týž pán baron Puteani pronajímá r. 1820 od knížete Dietrichsteina dvůr Chotěšov na 6 po sobě jdoucích let.

**Statistika
1833.**

Podle Sommerovy topografie r. 1833 měly již Vrbičany 38 čísel domovních se 228 obývateli, patřícíce farou k Čížkovicím.

**Mlynář
Vávra
1843.**

Po Puteani koupil Vrbičany r. 1843 mlynář Antonín Vávra z Nymburka s manželkou svou Františkou za 103 000 fr. can. m. a 400 dukátů klíčného. Nedržel je však dlouho, neboť prodal je dne 22. června r. 1845 zase panu Jenšíkovi rytíři z Ježova za 156 000 fr. c. m. 500 dukátů klíčného.

**Jenšík
z Ježova
1848.**

Za Jenšíka zrušene r. 1848 robota, a přesta závatek patrimoniální, neboť obec Vrbičany stala se nyní samostatnou, jsouc přiděleny k okresnímu soudu v Lovosicích r. 1850. Většina domků při dvoře a zámku zůstala v držení pána, ježto domkáři nemohli se pro chudobu vykoupiti. Úřadování v obci bylo německé, protože tu byla ještě většina Němců, a přítomní Češi vlivem Šířejovické školy se germanisovali.

**Dědictví
1862.**

Dne 3/1. 1862 dědily po Jenšíkovi dívky Ignac, Sáva a Eugen z Ježova dle odhadní sumy za 170 058 gr. 43_H r. č., načež Sáva a Eugen prodali dne 17. listopadu 1870 podíly své bratru Ignaciusovi z Ježova za 56 688 gr. 14½_H r. č.

Tato Sáva z Ježova, zemřevši svobodná v mladém věku, pochována jest v kostele Šířejovickém.

**Koupě
Vrbičan
1872.** Ignac z Ježova prodal pak statek Vrbičany dne 9. února 1872 paní Terezii hraběnce z Herbersteinu na Libochovicích za 256 000 fr. r. č., která jej věnovala synu svému Janu Josefu hraběti z Herbersteinu. Spustlý a zanedbaný zámek se po nějaký čas potom spravoval a upravoval, než se tu tehdáž ještě mladý hrabě usadil. Také dvůr se důkladně opravil a jinak uspořádal, poněvadž nynější majitel hleděl na zvelebení hospodářství. Nedá se popříti, že mladý hrabě Josef z Herberstein, který měl za vychovatele v češtině známého pak profesora Matějčka z Peruce, nebyl nikdy nepřítelem Čechů, a že mnoho v ohledu národním pro založení a zachování českosti Vrbičan přispěl, založiv tu vlastním nákladem na svém pozemku z bývalého starého domku č. 20 novou pěknou českou školu, které tu nebývalo, neboť dítky z Vrbičan přiškoleny byly do německé školy v Šířejovicích, a jsouce doma česky vychovány, tam na duchu jen krněly, nejsouce mocny jazyka německého, hrubě odbývány, zanedbávány a přitom i odnárodňovány.

**Statistika
1910.**

Zavedení
českého
úřadování
1896.

Podle posledního rakouského sčítání r. 1910 měl y Vrbičany 57 domů se 344 obyvateli, z nichž bylo 340 Čechů a 4 Němci, a vydov tomu, že osada ta byla již dříve velikou převahou česká, úřadovalo se německy na obecním úřadě až do roku 1896, jelikož lid farní byl v ohledu národním a vlivem školy šířejovické velice vlažným. Teprve za ouřadování občana Antonína Hejny z č. 4, zaveden při obci jazyk český, jak právem příslušelo.

Sbor
hasičů
1913.

R. 1913 založili si sousedi Vrbičanští sbor dobrovolných hasičů, zakoupivše stříkačku u firmy Smekal na Smíchově v ceně 2100 K. Sbor čítal tehdáž 14 členů činných a 4 přispívající. Prvním jich předsedou byl Štěpán Hünel z č. 26, a velitelem učitel Josef Endt.

Rychtáři a
starostové.

Za starých dob bývali ve Vrbičanech, jako všude na vsích, t. z. rychtáři dle vzoru německého (foit, Richter=soudce), kteří dbáti měli o pořádek v obci, a také menší rozepře rozsuzovati. Úřadování ve Vrbičanech za bývalé české šlechty, která si rychtáře sama dosazovala, bývalo české. Pak ale po bitvě bělohorské, když majitelem Vrbičan stal se přivandrovalý německý pán, a týž dosadil do vypálené obce německé usedlíky, začalo se úřadovati po německu, a potrvalo i dále, že Vrbičany stále byly v rukou německých pánů, až teprvé r. 1896 zavedena čeština.

Kdo tu za starých dob býval rychtářem, nedá se dnes pro nedostatek listiných zpráv zjistiti; jen toliks dle ústního podání pana Antonína Hejny (nyní starce 77ti letého), bývalého starosty, býval tu prý posledním rychtářem soused Matěj Zahradka, z č. 35 (patrně Čech!) který úřadoval německy.

Napotom byl prvním starostou po roce 1849, kdy si již občanstvo voliti mohlo dle nového řádu volebního vlastního starostu či představeného, Antonín John z č. 42, po něm František Khünel (Hünl) z č. 26, po něm František Bílek z č. 21, r. 1894 zvolen Antonín Hejna r č. 7, zavedl r. 1896 v úřadě češtinu, a

jemu budiž zachována tuto věčná paměť!

R. 1904 nastoupil úřad starosty Štěpán Hünl z č. 26, který úřadoval po celý čas nešťastné světové války, dočkav se národního osvobození dne 28. října 1918, kdy národ český staleté jho pod krutým žezlem Habsburků se sebe setřásl a svrhl.

R. 1919 podle nového (a neblahého!) volebního řádu zvolen Václav Hanke z č. 6.

Při nových volbách r. 1923 zvolen p. Václav Fiala, t. č. řídící učitel, za starostu obce Vrbičany.

**Přifaření
a politické
přidělení.**

Vrbičany přifařeny bývaly za dřívějších držitelů, a to kláštera Doksanského i napotom pánů z Hazmburka, nemající vlastního kosleta, k Chotěšovu. Když pak ale r. 1577 přešly v držení pánů Kaplířů ze Sulevic, přiděleny byly k faře v Čížkovicích, majetku to pánů Kaplířů, zůstavši tak při ní do dnešního dne.

Od panství Třebušína odděleny byly již za pána Fr. Karla Puteani, kdy ono panství se zámkem i dvorem odprodáno. Roku 1900 patřil Třebušín Adele svobodné paní ze Skal. v Jungendorfu v rak. Slezsku, které odhadnuto na 384 000 K.

Události v letech 1919-1930. Dle dřívější následující zprávy níže zaznamenané sestavil pan Bernášek z č. 49, upravil je V Hartmann t. č. říd. uč. zdejší

školy a do této pamětní knihy vepsala Mi. Petrusová, učitelka zdejší školy.

Starostové obecní.

Po p. Václavu Fialovi, říd. uč., který odstěhoval se do Rovného u Roudnice, zvolen byl starostou r. 1924 pan Ladislav Job, který tuto funkci vykonával do r. 1927, kdy zvolen za starostu obce p. Josef Vaněk, mistr truhlárny, č. 64.

Na panském hostinci, č. p. 36, byl nájemcem od r. 1925 až do r. 1928 p. Jan Burda, vyučený cukrář a kuchař, rodák z Dolních Počápel u Terezína, za nájemné 3.000 Kč ročně; po něm v roce 1928 převzal nájem hostince za roč. 5.000 Kč p. Josef Šmíd, bývalý poklasný na velkostatku vrbičanském. Byly tedy v roce 1928 ve Vrbičanech 2 hostince (p. Josef Šmíd, č. p. 36 a p. Lad. Job, č. p. 35)

Bedřich

Herberstein. Bývalý hrabě Josef Herberstein, velkostatkář, měl 6 dětí, z nichž nejstarší je syn Bedřich, který se v roce 1922 oženil a usídlil na zámku ve Vrbičanech.

Katastrofální zima 1929.

V zimě 1928/29 nastaly katastrofální mrazy, jakých nebylo pamětníka ve zdejší obci a teploměr ukazoval nejnižší teplotu – 38 °C. V této zimě pomrzlo mnoho stromoví a zašlo mnoho ptactva. Po této kruté zimě, která nadělala i jiných nezměrných škod, následovalo velmi suché léto, že vyschly i vodní prameny, takže několik studen v obci pozbylo vody a jevil se i částečný nedostatek vody.

Motorová stříkačka.

R. 1927 zakoupila obec a dala sboru dobrovolných hasičů k užívání novou motorovou stříkačku za 39.637 Kč. Tato stříkačka má velikou výkonnost a možno jí stříkati i vodu kalnou; zakoupena byla od firmy Boh. Ebert, Praha VIII.

Četnická stanice.

V letech 1920 – 23 byla ve zdejší obci četnická stanice o 3 mužích; r. 1923 přestěhována byla do Čížkovic, kde byla postavená def. četnická stanice. Ve Vrbičanech byla umístěna ve velkostatku, č. p. 1a.

Obecní domek

čp. 48.

V letech 1926 postavila obec na pozemku parc. čís. 96 obecní domek za 55.000 Kč. Pozemek byl část plochy přidělené obci pozemkovým úřadem na stavbu rodinných domků; stavbu obecního domku provedl zed. mistr Josef Mareš z Keblic.

Pozemková reforma
na velkostatku Vrbičanském, části
panství p. Josefa
Herbersteina.

**Pozemková reforma
na velkostatku
Vrbičanském.**

Na základě záborového zákona provedena byla r. 1924 částečná pozemková reforma u velkostatku – dvoru ve Vrbičanech. Mezi drobné uchazeče bylo rozděleno 29ha 75a rolí a pozemků na stavbu rodinných domků, na rozšíření dvorků a zahrádek. Obci vrbičanské, jinak velmi chudé a bez polností, přiděleno bylo 6ha 24a 92m² na stavební místa pro uchazeče z obce Vrbičan. Na tomto pozemku, parc. č. 96, započato ihned se stavbou rodinných domků podle situačního plánu. Dále bylo přiděleno obci 4340a pozemku č. parc. 38/2 a 159/3, proti staré škole na stavbu nové školní budovy.

V r. 1928 bylo v pozemkové reformě pokračováno ve větším měřítku poněvadž velkostatkáři p. J. Herbersteinovi zbývala větší výměra rolí, než zákon o pozemkové reformě stanoví. Uchazeči z Vrbičan, Černiva a Rochova získali v drobném přidělu t. r. 71ha 45a rolí.

Dvorec Kačov.

I dvorec Kačov ve výměře 15ha 73a přidělen byl novému majiteli p. J. Sailerovi, občanu z Podbradce, který jej koupil podle §7. záborového zákona jako zbytkový nedíl. Ze dvora tohoto, který býval kdysi majetkem českého pána Kašpara Kaplíře ze Sulevic a o který byla stálá nedorozumění, již snad mnoho staveb nezbyvá. Z dob dřívějších jest tu ještě pravděpodobně obytné stavení se starými valenými klenbami stropce. Ovčinec a stáje již dříve dal zbořiti dřívější majitel pro úplnou sešlost stavby. — Do přidělu přišla pole kačovská, která dříve patřila sedláku Antonínu Johnovi z ř. 42.

Výměra velkostatku

po provedení reformy Celková výměra velkostatkářského zemědělského závodu ve Vrbičanech činí po provedení pozemkové reformy v roce 1928 139ha 60a, z toho je orné půdy 131ha 70a, zahrad 2ha, ploch zastavěných a ploch dvorů 1 ha 88a, neplodné půdy 84 a. Zemědělské půdy jest z toho 134ha 30a a nezemědělské půdy 5ha 30a.

Reforma na velkostaku

Chotěšovském. Od dvora Chotěšovského, který jest rovněž majetkem velkostatkáře p. J. Herbersteina, obrželi občané vrbičanští do vlastnictví 23ha 33 arů a drobní nemajetní uchazeči do nájmu prostřednictvím Hospodářského družstva social. demokratického v Roudnici n. L. 3ha 82 arů.

Pozemková reforma
na velkostatku Šířejovickém, části panství
pí.
Hedviky Kühneové v Čížkovicích!

R. 1924 provedena byla podle zákona přidělového i na velkostatku v Šířejovicích části to panství pí. H. Kühneové v Čížkovicích pozemková reforma. Celý velkostatek v Šířejovicích rozparcelován drobným zemědělcům v Šířejovicích a okolních obcí.

Reforma na velkostatku

v Šířejovicích. Vrbičanští občané se tímto přidělem vlastně nejvíce osamostatnili. Bylo jim přiděleno do soukromého vlastnictví 15ha 64 arů. Prostřednictvím Hospodářského družstva social. demokratického v Roudinici n. L. obdrželi finančně slabí vrbičanští občané z velkostatku Šířejovického do nájmu celkem 25ha 23 arů. Celkem obdrželi občané z Vrbičan od dvora Šířejovického 40ha 87 arů.

Sčítání lidu.

Při sčítání lidu provedeném podle stavu ze dne 16. února 1921 bylo v obci 63 čísel (poslední číslo domovní 72), z nichž bylo 9 čísel domov. demolovaných. V obci bylo přítomno v ten den 374 obyvatelů: 373 národnosti české a 1 národnosti německé. Napočteno bylo 191 mužů a 183 žen. Od posledního sčítání přibýlo 8 domovních čísel a 30 osob.

Volby do Nár. shrom.

RČS. r. 1929. Dne 27. října 1929 konaly se volby do poslanecké sněmovny i do senátu Československé republiky.

Z 238 oprávněných voličů do poslanecké sněmovny volilo jich 233 a odevzdali hlasy následujícím stranám:

čsl. soc. demokratické	130 hlasů,
republikánské (agrární)	55 hlasů,
čs. straně lidové	28 hlasů,
komunistické	9 hlasů,
živnostensko – obchodní str.	7 hlasů,
čs. nár. demokratické	3 hlasy a
čs. nár. socialistické	1 hlas.

Celkem233 hlasů.

Ze 197 oprávněných voličů do senátu volilo jich 194 a odevzdali hlasy následujícím stranám:

čsl. soc. demokratické.....	107 hlasů,
-----------------------------	------------

republikánské (agrární)	46 hlasů,
čsl. straně lidové	24 hlasů,
komunistické	10 hlasů,
živnostensko-obchodnické str.	5 hlasů,
čsl. národně-demokratické	1 hlas a
čsl. národně-socialistické	1 hlas.

Celkem 194 hlasů.

Pro německé strany nebyl odevzdán ani jediný hlas.

R. 1930.

1. Počet domovních

čísel. Všechna domovní čísla (6 domků), která byla pro sešlost aneb pro nevhodné umístění zbořena jich majitelem p. Jos. Herbersteinem, byla na základě nařízení okres. úřadu v Litoměřicích nahražena novými. Postupem doby přibývalo nově postavených domků, takže r. 1930 jich bylo již 78, domovních čísel rovněž 78.

Všeobecné sčítání závodů zemědělských, ploch kultur, ploch osevu, hospodář. zvířectva a závodů živnostenských.

Všeobecné sčítání závodů zemědělských, spojené se sčítáním ploch kultur, ploch osevu a hospodářského zvířectva, jakož i sčítání závodů živnostenských provedeno bylo na základě vyhlášky předsedy vlády ze dne 23. ledna 1930, č. 12 Sb. z. a n., podle stavu ze dne 27. května 1930.

Ve zdejší politické obci bylo dne 27. V. 1930:

I.	2	závody zemědělské ve výměře do	10 arů,
II.	11	závodů zeměděl."	od 10 od 50
arů,			
III.	16	" "	od 50 arů do 1
ha,			
IV.	19	" "	od 1 ha do 2
ha,			
V.	18	" "	od 2 ha do 5
ha,			
VI.	4	závody zeměděl."	od 5 ha do
10ha,			
VII.	2	" "	od 10 ha do 20
ha,			
VIII., IX., X. = 0.			
XI.	1	závod zemědělský	" od 100 ha do
200 ha.			
XII., XIII., XIV. = 0.			

Účelem sčítání závodů zemědělských bylo získati číselný obraz o naší zemědělské výrobě, a na základě této statistiky poučiti se o stavu a o významu zemědělství ve státě. Toto sčítání závodů zemědělských prováděno bylo jako součást světového sčítání zemědělského, které z podnětu Mezinárodního ústavu zemědělského provádí se ve všech státech světa.

Celkem vyplněno bylo 73 hlavních dotazníků a 2 dotazníky pro půdu lesní.

Při sčítání závodů živnostenských odevzdáno bylo:

13 dotazníků pro sčítání živnostenských závodů, z nichž 12 patřilo do I. skupiny závodů (s 1 až 5 osobami) a 1 dotazník do III. skupiny závodů (s 20 – 49 osobami); doplňkové dotazníky pro živnosti obchodní vyplněny byly 2.

Celá plošná výměra místní obce Vrbičany činila dne 27. května 1930 241 ha 05 arů 59 m². Z toho bylo pozemků nepatřících k zemědělským závodům 764 arů 52 m², pozemků v této obci patřících k závodům přespolečných hospodářů 3.325 arů, pozemků v této polit. obci místními zemědělci užívaných 20.016 arů, celkem 24.105 arů 59 m².

Celková plošná výměra závodů zemědělských však činila 30.632 arů 88 m², poněvadž z celkové plošné výměry zemědělských závodů leželo v politické obci Šířejovicích 5.667 arů 84 m², v pol. obci Chotěšově 4.541 arů, 76 m², v pol. obci Černivě 288 arů 28 m², v pol. obci Rochově 105 arů a v pol. obci Brozanech 14 arů.

Veřejný statek obecní – náves, cesty, pěšiny a ulice – činil dne 27. května 1930 7 ha 50 arů 14 m².

Současně bylo sečítáno hospodářské zvířectvo v zemědělských závodech i hosp. zvířectvo nepatřící k zemědělským závodům. Napočítáno bylo: 20 koní, 159 kusů skotu, 83 koz, 162 kusů bravu vepřového a 1.294 kusů drůbeže.

V majetku velkostatkáře p. J. Herbersteina byly dne 27. května 1930 tyto domy a čp: 1, 1a, 1b, 2, 9 10, 13, 17, 18, 20, 38, 42. 63, 76 a 77.

Všech čísel popisných bylo toho dne 78.

Ve Vrbičanech dne 1. července 1930.

Oldřich Hartman, řídící učitel.

Oprava, čištění a zvětšení (vyhloubení)

rybníka. Rybníček na návsi vedle hasičské kolny byl již velmi zanesen zemí a bahnem a nebyl nijak upraven, takže bylo v něm i málo vody. V červenci tohoto roku přikročeno bylo k jeho opravě. Po důkladném vyčištění byl znatelně prohlouben a tím do hloubky a částečně i co do plochy zvětšen. Na všech stranách ohražen byl cementovými zdmi, takže nyní může obsahovati veliké množství vody, což bylo by velmi prospěšné při event. vypuknutí požáru, neboť tekoucí vody v obci není.

Náklad na opravu rybníka jeví se takto:

1. Odměna za práci zedníkům a dělníkům. . .	Kč 3.332,--
2. Pojištění dělnictva.....	Kč 172,65
3. Cement.....	Kč 2.265,--
4. Písek a dovoz na místo.....	Kč 1.370,--
5. Prkna.....	Kč 36,30
Úhrn.....	<u>Kč 7.175,95.</u>

t. j. sedm tisíc sto sedmdesát pět korun čsl. 98 halérů.

Oprava dokončena v srpnu t. r.

**Sčítání lidu
v r. 1930.**

Druhé sčítání lidu republiky Československé konalo se dne 2. prosince 1930 podle zákona č. 47/1927 a vládního nařízení č. 86/1930 Sb. z. a n.; rozhodujícím okamžikem byla půlnoc z 1. na 2. prosinec. Úkol tohoto sčítání byl týž jako prvního a jako každého sčítání lidu vůbec: má se jím zjistiti nynější početní stav obyvatelstva a jeho rozdělení a rozvrstvení po státním území republiky.

Sčítání lidu v polit. okrese litoměřickém provedeno bylo sčítacími archy a pro každý sčítací obvod určen jeden sčítací komisař. Obec Vrbičany označena byla jako sčítací obvod č. 174 a sčítacím komisařem byl Oldřich Hartmann, řídící učitel.

Ve zdejší obci bylo v den sčítání 82 domů, z nichž 2 (č. 1 a č. 15) byly neobydleny. Obyvatelů bydlelo v obci **431**, t. j. čtyři sta třicet jeden, z nichž 430 národnosti české a 1 národnosti německé. Všichni obyvatelé zdejší obce (431) žili ve 113 rodinách. Napočteno mužů 212 a žen 219. Od posledního sčítání lidu přibylo: 19 domů a 57 osob.

Ze 431 obyvatel

bylo náboženství československého	121,
náboženství řím.-katolického	267,
náboženství českobratr.-evangelického	1 a
bez náboženského vyznání	42.

Z dospělých osob bylo t. č. 38 bez zaměstnání pro nedostatek práce.

Zápisy o minulém občanském roce t. j. o r. 1930 skončeny dne 31. prosince 1930.

Oldř. Hartmann

říd. učitel

Ve Vrbičanech dne 31. prosince 1930.

R. 1931.

Vzpomínky na státní převrat dne

28. října 1918. Den 28. října 1918 stal se historickým pro náš národ.

Svobodným povstal národ československý ve své vlasti, svéprávným učiněn byl a vrácena mu vláda věcí jeho, jak tuto víru a předpověď vyslovil již před staletími Jan Amos Komenský.

Tím svržena byla poroba národa českého trvající téměř 300 let, učiněn konec útisků a soustavného příkoří.

Nevylíčitelné nadšení propuklo i zdejší dědinou, když došla dne 28. října 1918 zpráva, že uzavřeno příměří, nastává konec hrozné války a že ustaven bude samostatný Československý stát. Obyvatelstvo zdejší s velikou radostí sbíhalo se na návsi, jeden druhému vyprávěl radostnou tuto událost. Na školní budově a na několika jiných budovách zavlály národní prapory.

Dne 29. října 1918 pořádána byla školní slavnost. Správce školy p. Václav Fiala objasnil dítkám a přítomným občanům význam slavnosti a promluvil o samostatnosti československého státu. Ocenil veliké zásluhy šlechtetného vůdce T. Masaryka, W. Wilsona, presidenta USA, a československých legionářů, kteří v dálné cizině krváceli a umírali za osvobození své vlasti. Slavnost ukončena zapěním národní hymny.

Jiných zvláštních pozoruhodných událostí v den 28. října a po tomto dni ve zdejší obci, podle vyprávění účastníků, nebylo, a obyvatelstvo vžilo se rázem do nových československých státních poměrů.

Zdar naší drahé a milované vlasti Československé
republice!

Vepsáno dne 1. března 1931.

Oldř. Hartmann, řídící učitel.

Obecní volby.

Dne 27. září t. r. byly konány obecní volby. V obci bylo celkem 252 voličů z nichž volilo 249. Před volbami sestaveny byly tři volební skupiny a to:

1. sociálně demokratická.
2. republikánská.
3. jednotná fronta dělnictva.

Mandáty obdržely volební skupiny:

1. – 8
2. – 4
3. – vyšla na prázdno s 18ti hlasy a podávala protest.

Hospodářská krise.

Hospodářská krise se v tomto roce vyvíjí a v městech, ve dnech předvánočních, se konají sbírky šatstva, jídla, peněz atd. I u nás jsou konány obcí i spolky sbírky, odběrem korunových poukázek okresního úřadu. Naše obec jest situačně dobře postavena a nezaměstnanosti uchráněna.

Stavba školy.

Letošního roku obec staví sobě pomník kultury, novou školu. Na stavebních pracích jest zaměstnáno většinou občanstvo místní. Stavba školní budovy byla zadána firmě Jan Menhard, zednic. mistr Brozany n./Ohří. za cenu 231.098,75 Kč. Předání stavebního pozemku se dělo komisionelně za přítomnosti předsedy Josefa Leníka, řídícího učitele Petra Veleby, členů obecního zastupitelstva Hankeho, Šteigra a M. Jiráska. Druhého dne započato s vyměřováním staveniště. Do Vánoc byla stavba přivedena nad okna. Stavební dozor přejal pan projektant stavby Ing. major Jan Junek z Litoměřic, velmi zasloužilý a nezištný pracovník ve věci stavby školy.

Kulturní činnost.

V roce 1931 bylo vykonáno v obci celkem:

1. přednášek lidový chovných 5
2. divadelních představení 7
3. slavností 1
4. tanečních zábav10

Založen byl 12. září školní spolek zvaný „rodičovské sdružení“, mající za úkol sblížení rodiny se školou. Koncem t. r. zařídil nové loutkové divadlo, jehož vedení se ujali mladí, svobodní členové spolku Jindřich Suchý, Jan Šmíd, Helena Kučerová a Anna Suchá.

Kulturní spolky.

K tomuto spolku se druží další spolky, občanské i politické, jichž dějiny následují.

1. Dle sepsaného protokolu při ustavující valné hromadě konané dne 12. července roku 1913, byl založen sbor dobrovolných hasičů ve Vrbičanech. Starostou zvolen p. Štěpán Hünel obchodník ve Vrbičanech, velitelem p. Josef Endt, učitel ve Vrbičanech, náměstkem velitele p. Josef Bittner, jednatelem p. Václav Fiala, řídící učitel, pokladníkem František Cmíral. Prvé veřejné cvičení pořádáno bylo na oslavu založení sboru, dne 21. června 1914. Ruční stříkačka zakoupena od firmy R. A. Smekal se vší výzbrojí za 2100 Kč. Sbor byl členem župy Hazemburské č. 85 až do 4. února 1927, od doby té pak přistoupil, na základě nařízení okresní správní komise v Lovosicích, k župě Paříkově – Třebenice č. 133.

Na základě usnesení obecního zastupitelstva, ze dne 6. června 1936, schválena byla koupě motorové stříkačky od firmy B. Ebert, Praha VIII. za 40.000Kč.

V roce 1904 založena byla v obci první strana politická, sociálně demokratická strana československá, s prvním důvěrníkem, panem Antonínem Suchým, v čele.

V roce 1923 byla založena strana „Domovina“ odbočka to strany agrární, jejímž důvěrníkem byl zvolen pan František Šerý.

V roce 1930 založena byla v místě též „Dělnická Tělocvičná Jednota“, prvním starostou byl Jan Mertl, náčelníkem Antonín Kerner a náčelnicí Emilie Bartůňková.

Popřevratová vzpomínka.

Po státním převratu a prvním svobodném vydechnutí vlasti přichází od výchovu revoluční vlna ideí Comunových. Píše se počátek roku 1920, kdy Rusko vedeno germánskými živly počíná za ohromných finančních obětí zasévat v evropských státech buňky rozvratu. Tímto způsobem míní Německo poražené, povstati k moci a nadvládě. Práce v mladé republice Československé ujímá se Dr. Šmeral, politik Micna, Haken a mnozí utečenci strany čsl. sociálně demokratické. Vládní strana pozbývá bývalého ohromného vlivu a moci, oslabena jsouc zásahem strany komunistické. Sociální demokracie všemožně bojuje proti rozvoji nové strany, levice, až když tato mohutní. Posměšná písnička pouliční:

Kam se na nás bolševici,
kam se na nás hrabete,
vždyť jste na nás hloupí,
každý si vás koupí...

pomalu zaniká pod vlivem rozvoje strany a nabývání vlivu této. Vysmívaná stranička, stane se obávanou mocí všem stranám vládním a silným soupeřem sociální demokracie. Revoluční vlna ruská. Zaplavila všechny kraje státu a vnikla i k nám do tiché víscky. Místní strana sociálně demokratická zaniká a jediný člen, Emilie Leníková stojí jako maják strany, osvětlující a k záchraně vedoucí rozpálené hlavy.

Rozkaz, zabrat hospodářské, průmyslové a jiné podniky, byl do důsledku vykonán i v naší obci. Herberšteinský dvůr, za správcovství pana Müllera, zabrán revolučním výborem: (Václav Suchý, Jan Suchý, Alexandr Laube, Jindřich Gerhart, Josef Polívka, Josef Šteigr, Václav Frič). Panští kočové Karel Kocián, a Adolf Lukášek obsadili kancelář velkostatku a správce Müllera věznili. Neznámým způsobem byla zpravena o všem četnická stanice v Čížkovicích, která za pomoci vojska vše v tichosti urovnala. Výbor dodán do vazby a po vyšetření propuštěn. K 3. nedělnímu vězení odsouzen pouze Karel Kocián a Josef Suchý. V té době na čas umístěna byla ve dvoře esopositura četnické stanice.

Strana komunistická však dlouhého života ve Vrbičanech neměla. Za posledního, Antonína Mikuly, se rozpadá, v roce 1923 a přichází v život opět strana čsl. sociální demokracie, rozvíjí se a sílí nejen v obci, ale celém státě.

Zápisy za rok 1931 skončeny dne 31. 12.
nově jmenovaným obecním kronikářem

Petrem Velebou
řídícím učitelem

Ve Vrbičanech dne 31. prosince 1931.

Pamětní list, **věnovaný obětem** **světové války.**

Motto:

Bratři! Klidně spíte zasnoubeni s zemí,
s úsměvem na rtech svých, které věky budou volat:
„Povězte národu českému, že mrtví zde ležíme
jakož zákony svědomí kázaly nám!“
Gloriou nesmrtelnosti zdobený jsou pomníky
a dřevěné kříže Vaše, jakožto památníky
hrdinných a nezapomenutelných činů,
složených na oltář drahé vlasti.
Budiž Vám země lehkou!

1. Fabián Alois, narozený r. 1868 zahynul v Rusku.

2. Gerhart Jindřich, narozený r. 1879 zemřel následkem
válečných útrap ve Vrbičanech r. 1923.

3. Hajný Václav, narozený r. 1882 zemřel v Terezíně ve
vojenské nemocnici r. 1916.

4. Hanke Antonín, narozený r. 1880 zemřel ve vojenské nemocnici lovosické roku 1918 (léto).

5. Henzl František, narozený r. 1897,

6. Hraníček Pavel, narozený r. 1900 zemřel v Terezíně ve vojenské nemocnici r. 1919.

7. Hruška František, narozený r. 1874 zahynul na italské frontě v roce 1918.

8. Hynek Jaroslav, narozený r. 1883 zemřel následkem válečných útrap ve Vrbičanech r. 1932 co ruský legionář.

9. Kavka Václav, narozený nastupoval službu vojenskou službu vojenskou v roce 1914 a padl r.

10. Kolář Vladimír, narozený nastoupil službu vojenskou a padl v Albanii v roce 1917.

11. Lisec František, narozený r. 1885 zemřel následkem válečných útrap v roce 1928 co ruský legionář.

12. Lukášek František, narozený 1874, zemřel ve Vrbičanech roku 1916.

13. Novotný Josef, narozený r. 1897 padl na italské frontě r. 1918.

14. Polívka Josef, narozený r. 1892 zemřel v Horních Beřkovicích byv kousnut v roce 1926 a následkem válečných útrap.

15. Polívka Václav, narozený r. 1886, padl na ruské frontě r. 1917.

16. Suchý Antonín, narozený r. 1878 padl na ruské frontě r. 1914.

17. Tučka František, narozený r. 1880 padl u Beratu v Albanii r. 1918.

18. Vendt Josef, narozený r. 1886 zemřel ve Vrbičanech následkem válečných útrap.

Rok 1932.

1. Počátek roku.

Nový rok začíná s novými nadějemi do života. Snad budoucno napraví křivdy, které páchá kapitál na drobném lidu. Hlad, bída a smrt. Zoufalství zírání z očí ubožáků. Nezaměstnanost propůjčuje ulice a náměstí, co útulek, rodinám bez práce i přístřeší. Kletba na hlavy všech, kdo jsou viníky.

2. Zasedání nového zastupitelstva.

Dne 31. ledna konána byla ve školní budově volba starosty obce. Zvolen většinou hlasů Josef Leník. Obecní rada složena z 3 sociálních demokratů a 1 člena strany domoviny.

3. Válka na východě.

Konce měsíce ledna pozvedá zbraně Čína, proti zákeřným Japoncům, obsadivším Šanhaj a porušujícím mírová mezinárodní ustanovení mírová. Válka cení své krvelačné zuby na Evropu. Proti Japoncům zakročuje Amerika, Francie a Itálie, z důvodu ochrany svých příslušníků zahraničních, žijících v Šanhaji. Koncem dubna na nátlak velmocí uzavřen mezi válčícími státy dálného východu mír. Národní garda, japonských fašistů otáčí své voje na Mandžusko a znepokojuje Rusko. Potě však ustává s výbojnými plány, vědouc, že není příznivá doba k roznětí válečného požáru.

4. Gustav Habrman.

Gustav Habrman, první ministr školství v mladé republice, nezapomenutelný otec učitelstva, reformátor školský, muž hluboce založený a inteligentní, vzor snaživosti, píle a lásky vlastenecké, opouští řady našich politiků dne 23. III. v odpoledních hodinách, v 68 roku věku svého. Zasloužil se o čsl. stát. Byl horlivým bojovníkem za samostatnost našeho národa.

Čest jeho památce.

5. André Doumér francouzský

president. V první polovici měsíce května zavražděn byl ve Francii ruským běžencem M. U. Drem Gorgulovem prezident francouzské republiky André Doumér, ve věku 75. roků.

6. Sucha a nedostatek vody.

V měsíci květnu panují veliká sucha, teplota pohybuje se mezi 27° - 47°C. V obci jeví se ohromný nedostatek vody. Občané vysedají u obecní pumpy v zástupech a čerpají vodu do 1. hod. v noci a od 3 hodiny ráno znovu.

7. Tomáš Baťa.

Dne 12. července o 7 hodině ranní ve Zlíně na Moravě, zřítíl se s letadlem Tomáš Baťa. Převozem do nemocnice zemřel. Odchází titan čsl. průmyslu známý v celém světě. Československo ztrácí jednoho z nejlepších lidí.

8. Jaroslav Hynek.

Dne 17. července o 3 hodině ranní opouští naší obec a umírá, po čtyřletém utrpení, žaludeční rakovinou náš nezapomenutelný Jaroslav Hynek, mistr kovářský při velkostatku Vrbičany. Tiše zesnul, tak jako byl celý jeho život, tichý, nenáročný, pln utrpení. Bojoval co čsl. ruský legionář za svobodu vlasti a za ní, ač později, složil život. Zanechává po sobě vdovu a čestnou památku. Dne 19. července slavnostně pohřben s poctou vojenskou a všech spolků místních i okolních, o 3. hodině odpolední na hřbitově šířejovickém. Země mu budiž lehkou.

9. Vojenské cvičení.

Vojenské cvičení ve Vrbičanech konáno bylo dne 3. – 7. září t. r., za přítomnosti divisního generála Rychtermoce z Litoměřic.

10. Stavba hostince.

Na nátlak okresního úřadu v Litoměřicích vykonal velkostatek ve Vrbičanech přestavbu hostince v měsíci březnu, až červenci. Hostinec má svoji velmi starou historii. Původně byl myslivnou. Myslivna dle dohadu datuje svůj vznik před 400 roky, v době Ferdinanda I. Při přestavbě odkryty byly zachovalé trámy až $\frac{1}{2}$ m v průměru. Myslivna stávala uprostřed hlubokých hvozdů. Časem lesy měněny byly v pole a to dospělo tak daleko, že hvozdy vykáceny a potřeba myslivny zanikla. Nebylo však přemýšleno co s budovou. Lesy vykáceny, spojení mezi Lovosicemi a Libochovicemi oživovalo. Formani častěji projížděli se svými spřeženími. Myslivna obezděna kamenem a nad vchodem zaskvěl se zelený věnec s nápisem „Panský zájezdní hostinec“. Tichá myslivna oživila hostmi z daleka široka. Tak sloužila stará krčma do března t. r. hostům, řídoucím se „slávou“ starých časů formanských. Za správcovství pana Václava Šupitara má vznik nová restaurace, jejíž nájemcem jest p. Josef Šmíd. Stálým jevištěm pamatováno bylo na místní obchodníky.

11. Otevření školy.

Slavnostním způsobem otevírala obec dne 28. VIII., za starostenství Josefa Leníka, novou, dvoutřídní školu obecnou, zasvěcenou prvnímu presidentu čsl. republiky, na návrh p. Josefa Sailera, statkáře z Káčova, takže dnes se skví na pomníku doby nápis:

„Masarykova škola.“

10*. Podzim.

Slavnosti byli přítomni zástupcové okresu, ministerstva školství, a vojenské divise (generál Richtermoc se štábem). Podzim roku 1932 byl zvláště teplý, jako jaro a léto. Říjen dosáhl teploty až 36°C, listopad až 15°C, kdy v tomto měsíci se počíná teplota měnit k horšímu. Teplota letních měsíců dosahovala až 50-52°C.

11*. Antonín Janda.

Jméno Antonín Janda zapsáno jest na titulním listě této kroniky. Krásnou historií, pracně hledanou z různých pramenů, zasloužil se v naší obci co zakladatel této kroniky. Opustil letošního roku veškeru práci, věnovanou celému kraji, 8. května ve stáří 83. let v Budyni n./Ohří. Zapsal se v srdce lidská svojí poctivostí, pracovitostí a láskou k „Vlasti“.

„Země budiž mu lehkou“.

12. Holič v obci.

Dne 19. listopadu otevírá v obci závod holičský pan Karel Cerhan, v domě pana Rudolfa Jiráska, trafikanta ve Vrbičanech.

13. Nezaměstnanost.

V měsíci listopadu zastavila provoz cementárna v Čížkovicích, čímž jest postižena velmi naše obec, neb tím stoupá ve značném počtu nezaměstnanost mezi místními občany. Bída hledí z mnohých oken našich baráčků. Lid se bídou nechlubí, nevystavuje tuto na odív, ale trpí, tiše trpí, národ holubičí.

Krise jest všeobecná, světová. Bída válečná se vkrádá do vesnic i měst. Lidé se střílí, věší, zabíjí různým způsobem a to jen, že trpí – nezaměstnaností – hladem – zimou...

Kdy nastane obrat? —

Lidé okazují na ohromnou bídu různými způsoby na př.: lezou na tovární komíny, americká tanečnice tancovala po laně nad hlavní ulicí ve výši 90 m, malíř pokojů putoval na žebřících (štaflích) z Vídně do Badenu, skotský šlechtic z rozrušenosti nad bídou lidskou skočil z okna atd. – chudáci různě demonstrují, avšak bezvysledně.

Intelligence se hlásí o místa přidavačů na stavbách, práci na silnicích, hrubé práce a nezvyklé marně hledá.

Chudáci tancují na odiv peněžním žokům, buržoasii kolik dní, do umdlení s hladovými žaludky o cenu několika desetikorun, by měli na několik dnů co jíst. Bída lidské vyžitku mnozí špekulanti různým způsobem.

Zoufalá situace počíná i pro státní pokladnu, vinou několika desítek nezodpovědných, darebných lidí, sedících na žokách zlata, na závratně placených místech jako kontrast zuboženého lidstva. Dějiny dneška jsou psány krví a kropy hořkými slzami žalu, bolesti...

Obec naše jest ve špatné situaci, ale může se utěšit dnes pomyšlením, že jinde je hůře...

Ale co zítra? ...

14. Kulturní činnost.

V běžném roce se činnost kulturní opět v obci rozvinula na polích různých oborů, tak celkem bylo:

1. Přednášek lidových.....3
2. Přednášek k oslavám národních svátků.....2
3. Divadelní představení.....4
4. Slavnost otevření školy s veřejn. cvičením...1
5. Kinematograf. představení přírodních snímků.....1
6. Tanečních zábav.....7

15. Bursa plodin a potravin.

Krise se jeví nejen na činnosti veřejné, ale na celém životě, jak bylo předesláno. Pro paměť příštích let uvádím malou statistiku cen běžného roku.

Pšenice.....151 Kč	Mouka pšeničná.....270 Kč
Oves.....90 Kč	Mouka žitná.....230 Kč
Žito.....120 Kč	Krupice.....640 Kč
Ječmen.....80 Kč	Rýže.....320 Kč
Řepa cukrovka10,80 Kč	Cukr v kostkách.....600 Kč
Brambory Kč 25 – 40.	

Housky za 1 Kč 4 – 5 kusů; chléb – 4,20 Kč; vejíčka 50h – 1 Kč; máslo 1kg 18- 24 Kč; káva 1 kg 28 – 64 Kč;

Maso:hovězí na porážku za 1 kg	- živá váha.....3 Kč
	- mrtvá váha.....6 Kč
vepřové	- živá váha.....8,50 Kč
	- mrtvá váha.....10,50 Kč

Maso v drobném prodeji počítáno za 1 kg:

hovězí přední....10 Kč	zadní.....12 Kč
vepřové.....16 Kč	sádlo neškvařené.....18 Kč

16. Statistika úmrtí a porodů.

V běžném roce zemřelo celkem:

mužů.....2	žen.....1
------------	-----------

Narodilo se celkem:

hochů.....10 děvčat.....6

17. Vzdělání obce.

Rozdíl činí v tomto roce 13 příbytek obyvatelstva, 1 hoch zemřel tedy stav o 12 se v obci zvýšil. Od roku 1930 přibyla celkem 3 domovní čísla, z nich posledním školní budova mající číslo 81.

18. Radiorozhlas.

V obci jest celkem 8 radiových stanic a to 7 z nich jest třílampových a 1 čtyřlampová.

19. Karel Kocián.

Z čísla 55 zemřel v neděli 18. prosince 1932 Karel Kocián ve věku 60ti roků a pohřben do Šířejovic p. děkanem Šrámkem z Čížkovic.

20. Prosinec.

Měsíc prosinec přituhl tak, že kůra ledu kryje celý obzor. S mrazy přichází letošního roku nejen nejistota života hnízd, ale i rodinných krbů nezaměstnaných živitelů rodin. Naše obec až chuda, neupírá darů sbírce konané od čísla k číslu. Kdo nemá peněz dá aspoň brambor. „Chudý, ještě chudšímu.“ – heslo dneška. Kapitál prchá s penězi za hranice a nechává za sebou rozvrácené rodiny svých dělníků. Zima v přírodě i duši.

Tak končí kriticky rok 1932 a my naplnění nejistotou
hledíme příštímu roku vstříc, doufajíce v obrat a zlepšení
hospodářských poměrů.

Zakončeno v prosinciPetr Veleba
t. č. kronikář

Rok 1933.

*V rok 1933 vkročili jsme s různými pocity a nadějí v lepší
budoucnost všech krachujících, jak tělesně tak i duševně
pracujících.*

*Ale doba jako když jest kletá, může se kdo snažiti
způsobem jakýmkoliv, i tak, příroda jako když se snaží
každého utlačiti a porobiti.*

2. Jaro.

Počíná rok jarem suchým a mrazivě studeným. Seté jařiny v květnu zmrzají a lid s obavou pohlíží budoucnosti vstříc. Doba pro lid pracující obce naší jsou zlé, práce k obživě svých rodin se nenaskytá a v době kdy v létech minulých obživu získali jistě, nyní živoří, trpí podvýživou a vytloukají jak se obecně říká „kůl kůlem“. Pro mnohé nebýti akce stravovací, jest život jen údělem útrap.

3. Léto.

Rok jest celkem suchý, nastává neúroda, zvláště vystižna v krmivech a katastrofální neúroda v cukrovce, když v poměru let uplynulých činila sklizeň až o 60% menší výnos.

Pro paměť příštích let uvádím, že sklizeň činila jen 30 až 40 g řepy po korci, což jest velké mínus ku sklizni normální v naší obci která dosahovala 100 g i více.

4. Srážky.

Srážek vodních bylo naměřeno za celý rok celkem 338 milimetrů. Normál v naší obci činí 505 milimetrů. Země jest vyprahlá a ztvrdlá, že nebylo možno zpracovati půdu pro příští osev ozimního obilí.

5. Nouze o vodu.

Nedostatek vody se stupňuje, studny vysychají jedna za druhou. Došlo k uzavírání obecních studen a vydávání vody se děje jen v určitých hodinách.

6. Podzim.

Nastává podzim, úroda sklizena a v měsíci listopadu se počíná teprve osevem ozimů. Zrno uloženo v lůno země, což jistě není slibný, v této pozdní době. Smutná bilance a smutné vyhlídky.

Ztvárním tabulku v které jsou uvedeny nejvyšší ceny zemědělských výrobků koncem roku 1932 a koncem roku 1933, podle úředních záznamů pražské plodinové bursy a cen na trhu jatečným dobyt看 v Praze, ku srovnání jich rozpětí:

<i>Rok 1932</i>	<i>Rok 1933</i>	<i>Rozdíl</i>
<i>Pšenice.....153,- Kč</i>	<i>144,- Kč</i>	<i>9,-Kč</i>
<i>Žito.....149,- Kč</i>	<i>99,- Kč</i>	<i>40,- Kč</i>
<i>Ječmen.....131,- Kč</i>	<i>94,- Kč</i>	<i>37,- Kč</i>
<i>Oves.....109,- Kč</i>	<i>66,- Kč</i>	<i>43,- Kč</i>
<i>Vepři Ia.....7,50 Kč/kg</i>	<i>5,50 Kč/kg</i>	<i>2,- Kč</i>
<i>Jateč. dobytek Ia5,25 Kč/kg</i>	<i>3,70 Kč/kg</i>	<i>1,55 Kč</i>
<i>Dojné krávy kus2000,-Kč</i>	<i>1500,- Kč</i>	<i>500,- Kč</i>
<i>Mléko za 1 litr....1,20 Kč</i>	<i>0,90 Kč</i>	<i>0,30 Kč</i>

Tedy všade patrný pokles cen, opětně snížena mzda zemědělce. Úroková míra je tataž jako v létech minulých, poplatky, dávky a daně neklesly ani o haléř. Tu maně používám slov zesnulého dr. Švehly: Dejme dobrý pozor abychom šli dobře; a jdeme skutečně dobře?

8. Činnost kulturní.

V běžném roce činnost kulturní se vyvíjela následovně:

1. Přednášek vůbec..... 2.
2. Divadelních představení..... 3.
3. Zábav tanečních..... 5.
4. Oslav..... 2.
5. Kinematograf. představení.... 1.

9. Založení osvětové komise.

Při schůzi obecního zastupitelstva konané dne 20. října t. r. jmenována místní osvětová komise. Začátky působnosti jsou krušné a nejsou závidění hodné.

Jubilejní den 15. výročí trvání naší republiky československé dne 28. října, oslaven průvodem a hudbou do Lovosic na oslavu dne národního osvobození, pořádané okresním osvětovým sborem v Lovosicích. V naší obci oslaven tento významný den, pořádáním divadel. představení s předcházející přednáškou.

10. Snaha po vzdělání.

Do občanské školy v Lovosicích bylo přijato a tuto absolvuje z naší obce 12 hochů a 8 děvčat. celkem 20 žáků, potěšující úkon touhy po vzdělání.

11. Vzdělání obce.

V roce 1933 přibyla celkem 2 domovní čísla popisná, z nichž poslední nese číslo popisné 83.

12. Statistika porodů a úmrtí.

V běžném roce narodilo se:

Hochů.....4. Děvčat.....4.

Zemřela celkem:

Žena.....1.

13. Dr. Antonín Švehla.

Od smrti Riegrovy před více než třiceti lety, nebylo smutnějšího dne pro československý lid, nade dnem 12. pros. r. 1933, kdy o 16 hod. 5 min. Zemřel veliký státník současné doby naší republiky vůdce našeho domácího revolučního odboje, bývalý minister. předseda, Dr. Ant. Švehla, sedlák Hostivařský, u Prahy. Jeho životního díla nikdy národ nemůže zapomenout. Jeho nesmrtelné zásluhy zůstanou trvale světlým listem v národní historii.

Byl poctivý a nenáročný, což jest vystiženo v tom, že přáním jeho bylo býti pochován jako prostý hostivařský sedlák a nepřál si míti pohřbu na náklad státu. Budiž čest jeho světlé památce!

14. Železniční katastrofa ve

Francii. Rok 1933 smutně končí svojí vládu katastrofálním obrovským železničním neštěstím v přátelské Francii u Langy, kde dne 27. prosince se srazili 2 rychlíkové soupravy v plné rychlosti.

Náraz byl tak obrovský a vyžádal se veliký počet obětí. Pozůstatky některých osob nebudou patrně nikdy nalezeny a jejich totožnost nikdy zjištěna.

Tak končí svoji vládu rok 1933.

Zakončeno v prosince.
Frant.

Bernášek
zapisovatel

Rok 1934.

Vcházíme opět s nadějemi v lepší zítří všech pracujících vrstev národa, po roce plným útrap pro lid pracujících, do nového roku, ale který počíná novu bídou a útrapami hned na počátku roku své vlády.

1. Důlní katastrova na Duch-

covsku. Dne 3. ledna o 17. hod. postiženo jest Duchcovsko, obrovskou důlní katastrofou, na dole Nelson III. v Oseku.

Katastrofálním výbuchem, povstalým explosí třaskavých plynů, vyžádala si země svoji krvavou daň a zahynulo tímto způsobem 136 životů. Explose stala se v hloubce 250 m a síla výbuchu jest zjevna z toho, že kusy metrákové váhy vrženy byli daleko od dolu.

Bolná vzpomínka na nešťastné sirotky a vdovy, které již nikdy nespatri svých drahých živitelů. Tot' ůžasná daň, daná nenasytnému molochu kapitálu.

2. Jaro.

Jak počal rok ukazovati svou tvrdou pěst hned na počátku své vlády, postupuje touto cestou dále a neuchýlil se s této cesty až do konce roku.

S obavou zaseté ozimy, pokračujícím suchem i v zimě, nevzešli vůbec a musily býti znovu osety, což dělalo velké ztráty.

V měsíci dubnu následovali veliká horka dosahující 26 °C, což jest na tuto dobu neobvyklé. Podobná horka vyskytly se dle starých záznamů v tomto měsíci před 100 lety.

3. Léto.

I léto jest celkem suché beze srážek, neúroda se stupňuje, neb nebylo žádné zimní vláhy, a lid hledí v obavě vstříc příštím dobám. Jelikož nastává nedostatek krmiv, krmí se obilí spoře povyroslé, vůbec nevymetalé a přede žněmi jsou místy pole i prázdná, zásoby žádné a tak mnohý hospodář zbavuje se svého dobytka až do krajnosti. Naše obec uznána jest úřady, býti postižena neúrodou na 70 %.

4. Vodní srážky.

Vodních srážek naměřeno bylo za celý rok celkem 4372 mm. Z tohoto počtu vydal nejvíce srážek podzim.

5. Zásobování vodou.

Následkem nedostatku vodních srážek opakuje se i letošního roku všeobecný nedostatek vody a jest pozoruhodné a i již i určitým měřítkem této vodní kalamity, zjev ten, že i nynější majitel, bývalého dvorce Káčova, pocítil nedostatek vody a zásoboval se vodou dováženou z řeky Ohře v Brozanech.

Zjev ten jest pozoruhodný s toho hlediska, že dvorec ten obklopen byl zásobou dostatečné vody, která stále odtékala.

Taktéž i podzim jest velmi teplý, na který není pamětníka.

6. Monopol.

Pro podporu zemědělské výroby a nadzdvížení cen zemědělských plodin vláda republiky Československé zavedla obilní monopol, a stanovila podle § 137/1934 Sb. za. a n. výkupní ceny obilí takto:

u pšenice tvrdé o jakostní váze 79 kg základní cena v srpnu 164,- Kč, s měsíčním příplatkem, který činí za každý měsíc u této plodiny Kč 1,80,

u žita o jakostní váze 70 kg základní cena v srpnu 125,- Kč, s měsíčním příplatkem u žita 1,50 Kč,

u ovsa o jakostní váze 50 kg základní cena v srpnu 112,- Kč, s měsíčním příplatkem u ovsa Kč 1,20,

u ječmene sladovnického o jakostní váze 67 kg za 1 q 125,- Kč s měsíčním příplatkem počínajíc 1. září 1934 Kč 1,50.

Řepa prodána byla za cenu 12,05 Kč.

7. Oslava zvolení T. G. Masaryka presidentem Č. S. R.

Dne 24. května t. r. provedeny byli v našem státě presidentské volby a již po třetí zvolen na presidentský stolec náš milovaný otec národa T. G. Masaryk. Na oslavu uspořádán byl v naší obci projev radosti, počínající lampionovým průvodem obcí s hudbou, za účasti všech krojovaných korporací a občanstva a oslavnou přednáškou p. Petra Veleby řidícího učitele zdejší školy.

8. Kulturní činnost.

V běžném roce vyvíjela se kulturní činnost následovně:

1. Přednášek celkem3.
2. Divadelních představení3.
3. Tanečních zábav6.
4. Oslav3.

9. Radio.

Od roku 1933 zřídili se v obci další 3 radiové přijímací stanice, tak že celkový stav jest 11 přijímacích stanic. V tento počet jest i započtena stanice, která zřízena byla ve školní učebně jakožto pomůcka pro školský rozhlas.

10. Statistika porodů a úmrtí.

V běžném roce:

narodilo se celkem hochů	4
děvčat	3
zemřelo celkem osob pohlaví mužského	3
a pohlaví ženského	3.

11. Atentát na Jugosl. krále Alex. I. a francouz. min. zahr.

L. Barthou.

Dne 9. října r. t. proveden byl v Marsaile ve Francii, nepřítelným atentátníkem Kelemenem hrůzný atentát, kterému padli za obět dva apoštolové světového míru:

J. V. Jugoslávský král Alexandr I. a

francouzský ministr zahrani. L. Bartkou.

12. Řezník v obci.

V nově seřizeném panském hostinci č. 36. otevřen jest dne 15. prosince řeznický obchod a i k tomu účelu jest zřízena řeznická dílna. Hostinec tento obdržel do nájmu Boh. Kratochvíl, který jest i řezník. Roční nájemné z celého objektu činí 7.000,-Kč.

13. Jmenování strážníka.

Dále uvádím na paměť pokolením budoucím, že též v roce 1926 na základě usnesení obecního zastupitelstva zříditi pro potřebu obce a veřejného pořádku policejního strážníka. Za prvního strážníka přijat byl Moc Václav.

Od roku 1928 přijat jest k této službě Edvard Burda. Roční odměna činí: 4.160,- Kč, naturální byt, 20 q uhlí, 600,- Kč ročně na oděv a 1,07 aru pole k užívání.

14. Koupě staré školní budovy.

Ještě ke konci zápisu zaznamenávám, že na základě záborového zákona o pozemkové reformě, získala v roce 1932 obec ku koupi od panství velkostatkáře J. Herbersteina, starou školní budovu i s příslušenstvím, za sjednanou cenu Kč 25000,-. V budově této upraven byt pro správce školy.

15. Konsum.

V čísle popisném 19. otevřen dne 1. října 1931 smíšený obchod t. j. zřízena jest filiálka Všeobecného stavebního konsumního družstva v Ústí n./Labem. Prodejna č. 13.

Zápisy skončeny 31. 12 1934 zapisovatelem obecní
kroniky

Bernáškem Frant.

Rok 1935.

A zase vstoupili jsme v běh nového roku a nevíme co neznámého v sobě skrývá. Snad dočkáme se vysvobození z nynějších hospodářských, sociálních a jiných pohrom, snad nedej Bůh, budem svědky ještě větších trýzní, horších daleko bled dosavadních. Popleteným zdá se trochu býti celý svět, a i ta boží příroda loni i letos jako by vybočila z normálnosti. V podzimních měsících až do konci roku minulého, teplota neklesla na bod mrazu a v měsících jarních, jako by mrazů nebylo konce. Jindy plno sněhu, mrazy se netrhly a letos jakoby v mracích sněhu nebylo.

Léto.

Léto jest suché a nebýti osudného červnového krupobití, na které bude v kraji, kde zničená úroda úplně a nadělány škody i na budovách, neblaze vzpomínáno, ale obci naší i přes škody způsobené, prospěno toto vydatnou vláhou. Plodiny se touto vláhou sice zotavili, ale od neblahého dne více deště nepadlo.

Obec jest následkem sucha postižena opětne neúrodou, na 65 % úřady uznanou. Tudíž jeví se i přes toto vše částečné zlepšení proti roku minulému. Postižena nejvíce byla kultura bramborová. Sklizeň činila z 1 korce 2. násobek sadby, tudíž sklizeno bylo 14 q hlíz této kultury uvedené výměře. Sklizeň řepy cukrové pohybovala se okrouhle okolo 50 q.

Stav vodních srážek

Stav vodních srážek jevil se tohoto roku následovně: Od počátku roku do 31. března, tudíž v prvním čtvrtletí naměřeno bylo srážek celkem 762 mm, od 1. dubna do 31 června, t. j. v druhém čtvrtletí činili srážky celkem 151,9 mm, od 8. července do 30. září, t. j. v třetím čtvrtletí činili opět srážky jen 66,8 mm, až v posledním čtvrtletí padlo více srážek vodních a činili tyto celkem 140,1 mm. Za celý rok bylo naměřeno celkem 435,0 mm. Méně o 2,2 proti roku uplynulému.

Zásobování vodou:

Vodní prameny jsou následkem několik roku opakujícího se sucha stále více vysýchány i opakovala se, ba i zhoršila situace v zásobování vodou. Voda jest dovážena většími spotřebiteli této jako: i velkostatkem!, z řeky Ohře v Brozanech. Menší spotřebitelé zásobovali se vodou ze studny, zřízené v nové školní budově. Odběr vody ze studně této povolen byl vyjíměčně, okresním školním výborem až do odvolání jen po dobu trvajícího sucha.

Jelikož loni zřízený obilní monopol osvědčil, byl tento novelisován a částečně pozměněn. Cena obilnin roztríděna byla dle jakosti nebo-li hodnoty a výkupní cena obilí jevila se dle skutečné jeho hodnoty. Pšenice rozvrstvena byla na 3 jakostní třídy a to: sklovitou, polosklovitou a moučnatou. Cena se jevila následovně:

Pšenice: základní váha 79 kg v měsíci srpnu počínaje:

	<i>sklovitá</i>	<i>163,50 Kč</i>
	<i>poloskvovitá</i>	<i>161,50 Kč</i>
	<i>moučnatá</i>	<i>158,50 Kč</i>
<i>váha 80/81 kg.....</i>	<i>sklovitá</i>	<i>164,50 Kč</i>
	<i>poloskvovitá</i>	<i>163,50 Kč</i>
	<i>moučnatá</i>	<i>160,50 Kč</i>
<i>82 a více</i>	<i>sklovitá</i>	<i>165,50 Kč</i>
	<i>poloskvovitá</i>	<i>164,50 Kč</i>
	<i>moučnatá</i>	<i>162,50 Kč</i>

Od srpna do prosince, cena zvyšuje se každého měsíce o příplatek a 1,- Kč, od ledna do dubna á 2,- Kč, od května do června á Kč 3,-.

Žito: základní váha 70 kg, v srpnu počínaje: 126,50 Kč, příplatky do ledna á Kč 1,-, od února až května á Kč 2,50, v červnu ceny květnové.

Ječmen sladovnický: základní váha 68 kg, v srpnu počínaje: 119,- Kč; příplatky od srpna do března á Kč 1,50, dále ceny březnové.

Ječmen horší, nesladovnický, nejméně však 60 kg váhy: v srpnu počínaje Kč 103,-, příplatky jako u sladovnického.

Oves: základní váha 50 kg, v srpnu počínaje Kč 113,50.
Příplatky činí od srpna do října á Kč -,50, od listopadu do
prosince á Kč 1,-, od ledna do června á Kč 1,50.

Cena řepy stanovena 12,05 Kč za 1 q váhy.

**Volby do sněmovny a senátu; zemského zastupitelstva a
okresního.** Dne 19. května 1935 konaly se volby do poslanecké
sněmovny a senátu a 26. května do zemského a okresního
zastupitelstva.

Ze 267 voličů do poslanecké sněmovny volilo 260 voličů
a odevzdány hlasy následujícím stranám:

Čsl. soc. demokratické	144 hlasů.
Republikánské (agrární)	50 hlasů.
Komunistické	34 hlasů.
Čsl. živnostensko obchodnické	13 hlasů.
Čsl. straně lidové	9 hlasů.
Čsl. národ. socialistické	6 hlasů.
Národní sjednocené (před. Dr. K. Kramář)	3 hlasy.
Národní obec fašistická	1 hlas.
<u>Celkem</u>	<u>260 hlasů.</u>

Ze 234 oprávněných voličů do senátu, volilo 229 voličů a
odevzdány hlasy těmto stranám:

Čsl. soc. demokratické	125 hlasů.
------------------------------	------------

<i>Republikánské (agrární)</i>	<i>48 hlasů.</i>
<i>Komunistické</i>	<i>22 hlasů.</i>
<i>Čsl. živnostensko obchodnické</i>	<i>13 hlasů.</i>
<i>Čsl. straně lidové</i>	<i>9 hlasů.</i>
<i>Čsl. národně socialistické</i>	<i>6 hlasů.</i>
<i>Národní sjednocení (pře. Dr. K. Kramář) ...</i>	<i>3 hlasy.</i>
<i><u>Neplatné</u></i>	<i><u>3 hlasy.</u></i>
<i>Celkem</i>	<i>229 hlasů.</i>

*Ze 242 oprávněných voličů do okresního zastupitelstva,
volilo 242 voličů a odevzdány hlasy následujícím stranám:*

<i>Čsl. soc. demokratické</i>	<i>139 hlasů.</i>
<i>Republikánské (agrární)</i>	<i>59 hlasů.</i>
<i>Komunistické</i>	<i>24 hlasů.</i>
<i>Čsl. národně socialistické</i>	<i>10 hlasů.</i>
<i><u>Spojené české národ. občanské strany</u></i>	<i><u>5 hlasů.</u></i>
<i>Celkem</i>	<i>242 hlasů.</i>

*Ze 242 oprávněných voličů do zemského zastupitelstva
volilo 242 voličů a odevzdány hlasy těmto stranám:*

<i>Čsl. soc. demokratické</i>	<i>130 hlasů.</i>
<i>Republikánské (agrární)</i>	<i>44 hlasů.</i>
<i>Komunistické</i>	<i>30 hlasů.</i>
<i>Čsl. straně lidové</i>	<i>15 hlasů.</i>
<i>Živnostensko-obchodnické</i>	<i>12 hlasů.</i>

<i>Čsl. národně socialistické</i>	<i>5 hlasů.</i>
<i>Národní sjednocení</i>	<i>4 hlasy.</i>
<i>Národní obci fašistické</i>	<i>1 hlas.</i>
<i>Neplatné</i>	<i>1 hlas.</i>
<i>Celkem</i>	<i>242 hlasů.</i>

Činnost kulturní.

V roce 1935 kulturní činnost byla následující:

<i>Přednášek</i>	<i>3.</i>
<i>Divadel a besídek</i>	<i>5.</i>
<i>Tanečních zábav</i>	<i>8.</i>
<i>Oslav</i>	<i>3.</i>
<i>Kinomotogr. představení</i>	<i>2.</i>

Významné jubileum 85 narozenin našeho tatíčka Osvoboditele presid. T. G. Masaryka, uctěno bylo jednotnou oslavou v naší obci, za účasti všech korporací pod protektorátem obecního zastupitelstva.

Den 28. října, den národního osvobození oslaven byl společnou oslavou v Siřejovicích a zvláštní domácí oslavou, odhalením busty našeho prvního presidenta T. G. Masaryka, umístněné v hale školní budovy na které se stkví jubilantovo jméno „Masarykova škola“.

Rádio.

V běžném roce zřízeny byli 2. dvoulampové a jedna kristalová přijímací stanice. Celkový stav jest 13 přijímacích stanic.

Statistika porodů a úmrtí!

V běžném roce:

narozeno celkem 3 hoši

a 3 děvčata.

zemřelo celkem osob pohlaví mužského 4

a ženského 2.

Odstoupení presidenta Čs. republiky T. G.

Masaryka *Dne 14. prosince t. r. rozhodl se odstoupiti s ohledu na své stáří a dočasnou chorobu, první president čs. republiky T. G. Masaryk ze svého presidentského úřadu.*

Dr. Eduard Beneš presidentem.

Dne 18. prosince t. r. v důsledcích odstoupení prvního presidenta čs. republiky, provedena byla v památním Vladislavském sále na hradě pražském, volba nového presidenta.

Nástupcem Masarykovým zvolen Dr. Edvard Beneš, zastávající od zrození čs. republiky úřad ministra zahraničí.

Dr. E. Beneš, jest žákem Masarykovým a i jeho nejbližším spolupracovníkem. Oba poutá láska a přátelství povýšené nad úřední formálnost.

Vzrůst obce.

Od roku 1933, přibyla celkem tři domovní čísla. Poslední budova z nich má číslo 84.

Skončen zápis dne 31. prosince 1935.

*Zapisovatelem obecní kroniky
Bernáškem Františkem*

Rok 1936.

Když rok minulý skončil svoji vládu, oddechlo si lidstvo na rozhraní nového roku, že vše co každý prožil, již patří minulosti a současně s obavou i otázkou na rtech jest vylíčeno i budoucno, co komu bude údělem v roce nastávajícím.

Doba jest dosti pohnutá, která nezaručuje dostatek jistoty míru, neb harašeno jest neustále všemi směry zbraní válečnou. Otázka doby! Což není lidstvo z daných zkušeností z války světové na tolik vyspělé, by musil mír býti chráněn zbraní? Čím jsou veškeré stávající mezinárodní instituce.

Jaro.

Rok běžící jeví se jinak více štědrým na úrodě zemské. Jaro jest celkem příznivé bohatší na vodní srážky, oproti rokům předchozím, úroda ukazuje se slibnou a zemědělství pohlíží s nadějemi v lepší budoucno. Vzhledem k častým vodním srážkám, reagují zvláště obilniny na tyto a jsou bujného abnormálního vzrůstu, poléhají a nutno jest vše **Úroda abnormální.** Není paměti úrody takové, jako roku tohoto ale zrna mnohde podřadné i vadné jakosti.

Práce žňové jsou pro nepříznivé a deštivé počasí zdržovány. Dostatek vláhy prospívá i okopaninám a výsledek výnosu i u těchto jest značný i u veškerých krmiv a píce.

Srážky u obilnin.

Po předchozích bědných letech jest to potěšující. Řízením obilního monopolu zavedeny jsou ale ihned na obilí srážky, oproti cenám loňským. U pšenice prováděna srážka z ... centu 18,- Kč, u žita a ječmene 12 Kč, ovsa 8 Kč. Dodávka omezená.

Vodní srážky.

Vodní srážky činili v naší obci v běžném roce celkem 5209 mm. V čtvrtletí prvním naměřeno 838 mm, ve druhém čtvrtletí činili srážky 149 mm, ve třetím čtvrtletí 2329 mm a ve čtvrtém čtvrtletí činili vodní srážky 732 mm.

Postavení pomníku padlým ve světové válce.

Zásluhou všech místních spolků a organizací dochází též ku splnění dávného přání občanů místních a uskutečněno postavení pomníku vděčnosti, místním obětem světové války. Obec staví tím po stavbě nové školní budovy, si druhý pomník kultury.

Pomník zhotoven fi. Fr. Tichý sochařství v Terezíně se spoluprací místních řemeslníků, panem Bittnerem Josefem, Hajným Václ., Hybnerem Frant., Kunertem Josefem a Rutkou Štěpánem. Pomník postaven na vhodném k tomu místě v zahradě „školy Masarykovy“ by děti denně jdouce kolem pamětlivi byli obětí a památky svých otců, kteří krev svou prolévali na oltář vlasti. Odhalení pomníku provedeno bylo dne 13. září t. r. pod protektorátem obecního úřadu.

Činnost kulturní.

Dále v roce 1936 vykonáno v obci celkem:

Přednášek výchovných	3
Divadel a besídek	6
Kinomatograf. představení	1
Oslav	
2	
Zábav tanečních	8

Rádiorozhlas.

V roce běžném pořízeno bylo 6 radiových přijímacích stanic tří lampových.

Nařízením zákona ustavena v naší obci Civilní
Protiplynová Obrana. Velitelem složky této jmenován byl p.
Ondráček Stanislav, mistr strojnický. Zástupcem jeho p.

Bittner Jos.
Statistika porodů a úmrtí.

Během roku narodili se ve vsi naší

a zemřelo osob pohlaví mužského
a pohlaví ženského.

Úmrtí nejstaršího občana p. A.

Hejny. Víska naše ztrácí nejstaršího svého obyvatele úmrtím p.
Ant. Hejny, bývalého starosty obce naší, který poslední
úřadoval v řeči německé, do roku 1896. Zemřel ve stáří ...
roků.

Zapsáno dne 31. prosince 1936

Bernášek Frant.
zapisovatel

Rok 1937.

Příkazem doby opět jeden rok uplynul a zanechal lidstvo a národy v různých situacích s různými pocity. Co všade práce vykonáno pro blaho lidstva, co snah dobrých plánů zmařeno a shroutilo se zpupností a výbojnou panovačností četných hlav států naší zemské planety, harašice jen stále zbraní válečnou. Politická situace světa se stále zhoršuje, napjetí mezinárodní neustále musí býti zažehnáváno ústupky.

Jak v roce předchozím, snaží se býti jaro letošního roku příznivé, úroda opět slibně se ukazuje. S nadějí zemědělce v lepší budoucnost, pohlíží i lid průmyslový a doufá, že pomine ta kletá nezaměstnanost, že snad i v těch továrnách kola se roztočí. I v blízké továrně na cement v Čížkovicích jest znatelný vzrůst odbytu na cement, a tím zvýšen jest počet zaměstnaného dělnictva.

Úroda. Úroda jest v normálním stavu, ale poměrně znatelně nižší, než roku minulého. Okopaniny vzhledem k častým vodním srážkám připadajících právě v době jim příznivé, jsou úrody vyšší, příkladně řepa dala výnos až 130 q po korci, rovněž tak i brambory vydali vyšší sklizeň, 70 až 80 q po korci.

Vodní srážky.

Vodní srážky činili pro naši obec v roce běžném celkem 5328 mm. Na čtvrtletí první připadlo 1047 mm srážek, na druhé 1315 mm, na třetí 216 mm, a na čtvrté čtvrtletí připadlo 2806 mm srážek vodních.

Ceník plodin

Ceny plodin, obilní společností pojaté v rámeček její působnosti, byli vzhledem k situaci celkové i nespokojenosti vrstev zemědělských podstatně zvýšeny způsobem tím, že srážky na obilí učiněné v roce loňském, byli částečně sníženy u některého obilí i zrušeny. Tak u pšenice srážky činí 5,50 Kč, u ječmene ..., u žita i ovsa srážky zrušeny.

Tak tudíž pšenice prodávána:

82 kg a výše, hl. váhy, měsícem srpnem počínajíc:

	sklovitá 167,50 Kč	polosklov. 156,50 Kč	moučnatá 160,50 Kč
80-81 kg hl.	165,50 Kč	162,50 Kč	157,50 Kč
79 kg hl.	163,50 Kč	160,50 Kč	155,50 Kč
78-77 kg	161,50 Kč	157,50 Kč	152,50 Kč
76-75 kg	158,50 Kč	155,50 Kč	148,50 Kč
74 kg	153,50 Kč	148,50 Kč	143,50 Kč

Měsíční příplatek do 31. prosince 1937 0,50 Kč více, od 1. ledna 1938 do 30. června činí příplatek každý měsíc o 1 Kč více. Srážky proti tomu u pšenice činí celkem 5,50 Kč.

Žito prodáváno:

72 kg hl. váha a výše, měsícem srpnem počínajíc	Kč 137,50
71 kg hl. váhy	Kč 137,--
70 kg hl. váhy	Kč 136,50
69 kg hl. váhy	Kč 136,--
68 kg hl. váhy	Kč 135,50
67 kg hl. váhy	Kč 134,50
66 kg hl. váhy	Kč 133,--
65 kg hl. váhy	Kč 131,--

Ječmen:

68 kg hl. váhy měsícem srpnem počínajíc	Kč 124,- 139,-
64 kg hl. váhy	Kč 119,- 123,-
60 kg hl. váhy	Kč 104,- 118,-
nejméně 50 kg hl. váhy	Kč 103,-

Příplatek pro každý měsíc až do 31. pros. 1937 jest 1 Kč.

Oves:

53 kg hl. váhy a výše měs. srpnem počínajíc	Kč 122,50
52-51 kg hl. váhy	Kč 121,50
50 kg hl. váhy	Kč 120,50
49 kg hl. váhy	Kč 118,50
48 kg hl. váhy	Kč 116,50
47 kg hl. váhy	Kč 115,50
46 kg hl. váhy	Kč 114,50
45 kg hl. váhy	Kč 113,50

44 kg hl. váhy Kč 114,50
 43-42-41-40 kg hl. váhy Kč 111,50

Mouka pšeničná prodávána:

Mouka žitná prodávána:

Krupice

Cukr kostkový

Rýže

Housky za 1 Kč 4-5 kusů

Chleba za 1 kg 2,- Kč

Vejce 50-80 hal.

Máslo 1 kg 12-18 Kč

Maso na porážku za 1 kg živé váhy:

Hovězí 3,- Kč

mrtvé váhy 6,- Kč

Vepřové 6,50 Kč

mrtvé váhy 9,- Kč

V drobném prodeji počítáno za 1 kg:

hovězí 12-14 Kč

vepřové 14-16 Kč

Za řepu placeno 12,40 Kč, brambory 20-30 Kč za 1 q.

Činnost kulturní.

V běžném roce činnost kulturní byla následující:

Přednášky s veřejnými projevy 3

Divadelních představení 3

Oslav 2

Tanečních zábav 10

Rádiorozhlas.

Po dobu trvání roku 1937 zvýšen stav radiových stanic přijímacích o 4 aparáty vesměs. 3 lamp. takže nyní celkový počet těchto jest 22.

Statistika porodů a úmrtí.

V běžném roce zemřelo celkem mužů
žen
Narodilo se celkem hoši
děvčat

Úmrtí presidenta T. G. Masaryka.

Ráno 14. září 1937 o 3 od. 29 min. Den který zapsán jest, co den nejsmutnější pro lid československý. Toho dne v uvedenou hodinu vydechl naposled náš nezapomenutelný otec národa československého, pan president Osvoboditel.

Tomáš Garrigue Masaryk

Odešel tvůrce, symbol, strážce republiky. Pochován dne 21. září za ohromné účasti lidu z celé republiky, který se ulicemi valil jako proud mohutné mlčenlivé řeky. Není v historii většího smutku, po smrti krále Karla IV.

Čest jeho památce.

Naše obec, památku jeho smrti uctila smuteční tryznou a projevem, jak obecního zastupitelstva samého, tak i všeho občanstva a spolků.

Úmrtí Dr. Karla Kramáře.

Pana pres. Osvoboditele předešel smrtí svou na v středu 26. května r. r. Dr. Karel Kramář, osobnost která pro vznik čs. republiky byl žalářován v pověstných žalářích vídeňských. Odešel jím muž národního významu, osobnost české politiky.

28. říjen.

Oslava národního svátku, 28. října dne národního osvobození a zrození naší republiky, oslavena společnou oslavou obcí Siřejovic, Keblic v naší obci. Slavnostním řečníkem na projevu tomu byl p. Václav Kubíček místní řídící učitel školy Masarykovy.

Úprava silnice.

Dne 21. července 1937 započato státní silniční správou v Litoměřicích, úpravou silnice z Vrbičan do Lovosic. Provedena rekonstrukce silničního tělesa a potom potažena vrstvou drobné drtě čedičové prolité asfaltem.

Podzim.

Podzim jevil se poměrně teplý, ale značně mokrý, nepříznivý pro polní práce, které byli pro stálé deště ztěžovány. I zima probíhá do konce roku dosti mírná.

Zápis ukončen 31. pros. 1937

Bernáškem Františkem
zapisovatelem obecní kroniky

Rok 1938.

Počátek roku!

Rok loňský, byl rokem dusivého napětí a rokem neklidu. Ale i vstup do letošního roku je na všech stranách. Ale i vstup do letošního roku je na všech stranách provázen obavami a rozpaky. Světové poměry politické jsou takové, že vládne již druhý rok krajní nejistota a nedůvěra. Evropa vyzbrojena bdí kolem a jevištěm války není už jen evropské Španělské ale i Afrika a na východě Asie nešťastná Čína. Zaráží však i pokud jde o hospodářství, neb stále nabývají vrchu zprávy o nově se blížící vlně deprese světové. I zemědělství vstupuje do nového roku s obavami. Na jedné straně výrobní náklady stoupají a na druhé straně tržní situace není dosti jasná.

Zima a epidemické nemoci!

Zima je nestálá, nezdravá. Řadí silně epidemické nemoci v obci naší, jako příkladně: záškrť, spála, chřipka i případy tyfusu.

Polární záře!

Na území naší republiky a téměř ve všech zemích evropských, byla večer dne 25. ledna viditelná polární záře, a to v takové intenzitě a kráse, že překonala dle vydaných zpráv všechny podobné úkazy pozorované u nás. V místě není pamětník úkazu takového. Podle záznamů bylo v našich krajinách pozorováno takové záření polární v minulém století v říjnu 1836, v říjnu 1870, v únoru 1872 a v září 1898. Na obloze začla se objevovat před 8. hod. Po 10. hod. polární záře se ztratila.

Letošním rokem tomu jest již dvacet let, co zrodil se náš československý stát, co vymanil se český národ z cizího područí. Vrytá jména na památnících volají k nám i k budoucím pokolením: „Važte si svobody, která vykoupěna krví byla tisíců Vašich předků.“

Dne 12. března t. r. docíleno vůdcem německé říše říšským kancléřem Adolf. Hitlerem přivtělení Rakouska k říši německé. Vláda rakouská odstraněna a nastoleno vedení říšsko německé. Tím padá poslední zbytek někdejší velmoci Rakousko-Uherské splývá v jeden celek a uplatňuje se tím požadavek doby: „jedna řeč jeden národ, jeden vůdce!“

Jaro nastoupilo svou dráhu teplým jarním počasím dosti časně, ale v měsíci dubnu i květnu jest drsné a studené. Mrazy poškodili květy stromů úplně. Jen pozdní druhy jabloní byly zachovány, ostatní ovoce jest touto mrazovou kalamitou úplně zničeno.

Politické napětí stoupá netušenou měrou. Lid obává se dnů příštích, neb projevuje se napětí mezi našim státem, naší německou menšinou, která žádá svoji autonomii, a naším sousedem Německem, který bere tuto menšinu pod svoji ochranu a vyvrcholuje vše ve velké napětí mezistátní. Z důvodu udržení pořádku nařizuje president dr. E. Beneš dne 21. května částečnou mobilisaci několika ročníků záložníků, kterými obsazeny hranice. Prý zákrokem velmocí Francie a Anglie napětí polevuje a k nemalé radosti ročníky povolané do zbraně, byli demobilisováni. Přes všechnu snahu není stále možné urovnati rozpory činící do klidného našeho života.

Hasičský sjezd.

V tom napjatém ovzduší konán v naší obci, na oslavu 20ti letí trvání naší republiky, 25ti let trvání místního hasičského sboru na 30 letého trvání hasičské župy Paříkovy Třebenické župní sjezd, pod protektorátem obecního zastupitelstva.

Dále konány volby do obcí. V naší obci provedeny byli dohodou mezi politic. stranami stojícími v obci. Mandáty rozděleny byli následovně: Straně soc. dem. připadlo 7 mandátů, domovině domkářů a malorol. 3 mandáty a čs. straně komunistické 2 mandáty. Za starostu zvolen opět osvědčený starosta předchozího období p. Josef Leník. Obecní rada složena ze 2 soc. dem. 1. domovináře a 1 komunisty.

Politická aktualita.

Zrak lidu upírán jest do budoucna v předtuše věcí zlých. Rozpory jako propast zející, jakoby nebylo možno překlenout, napětí vyvrcholuje a tu přichází osudné datum naší drahé republiky den 13. září roku 1938. Nařízena opět částečná mobilizace několika ročníků záložního vojska. Nastoupili službu pro vlast 13 mužů. Nad naší vlastí stahují se ohromné neproniknutelné mraky. Předloženy jsou vládě československé, požadavky německé menšiny, v kterých žádáno jest odtržení německé oblasti od zemí koruny svatováclavské a včlenění tohoto území zvaného Sudety k říši velkého Německa. Ve smyslu obrany státu vyhlášena dne 23. září t. r. všeobecná mobilisace branných sil v Československé republice až do 40 let. Ve zdejší obci narukovalo dalších 30 mužů; celkem tedy 48 mužů, z nichž 2 důstojníci, 5 poddůstojníci a 11 vojínů. – Jest očekávána chvíle, že vypukne obrovský požár válečný, ale tu spáchána velká zrada na českém národě jejími hlavními spojenci: Francií, SSSR = sovětským Ruskem a ostatními velmocemi.

Mnichovský diktát.

V Mnichově schází se čtyři evropské velmoci: Anglie, Francie, Německo a Itálie a usnesli se vyzvati dne 1. října 1938 ČSR k vydání národních a historických hranic zemí České koruny, jež přes 1.000 let chrání jako pevné hradby – hvozdy a luhy naší vlasti. – Plán, vypracovaný mnichovskou konferencí byl odevzdán dne 30. září ve 23:30 h. československému vyslanci v Berlíně. Jsme všemi opuštěni a chtějíce přispěti k míru a zabránit válce, neboť stojí proti nám spojené čtyři velmoci, Maďarsko a Polsko – ustoupili jsme před stanoviskem velmocí a ohromné přesile vojenské. Mnichovskou dohodou dočasně jest zažehnána světová válka.

Provedení mnichovské dohody je prováděno postupnými termíny a několika etapami (5 pásem). Termíny jsou rozvrženy na údobí od 1. října do 30. listopadu 1938. Poněmčené kraje zemí České koruny jsou postupovány Německé říši pod tlakem světových událostí. Je to rána, ale neusmrcuje nás. Osud letí tempem, v němž událost jedna předstihuje druhou. Co před půlhodinou stálo pevně a bez naděje na změnu, to v příští půlhodině padá a je už zase nepravdou. Pod tlakem mnichovského diktátu vzdal se svého úřadu náš vrchní velitel president Československé republiky Dr. Edvard Beneš a odjíždí do ciziny.

Nastává hromadné stěhování českého lidu z území okupovaného Německem, kde nechávají svůj majetek. I do naší obce přistěhovalo se několik rodin. Delimitační komisi byly mezi Lovosicemi a Siřejovicemi vytýčeny státní hranice.

Četniská stanice.

V zámecké budově je umístěna četnická stanice. Dne 10. listopadu mění se opět hranice státní a je posunut až na hranice katastru obce siřejovické. Je zabráno i pět čísel popisných, stojících na tomto katastru a jsou to: domek Kunerta Bedřicha, Henycha Josefa, Pavlíčka Františka, Tomáška Antonína a Nováka Josefa. Dalším vyjednáváním komisi delimitačních jest hranice státní posunuta koncem měsíce listopadu o 400 m od naší obce k Siřejovicům. Tím získává naše obec oněch pět domků do svazku naší obce a současně i ha půdy a tím zvětšen jest katastr ze 246 ha na ... ha politické obce Vrbičan.

Fin. celní úřad. Pasovní kontrola.

Na základě hraničních změn zřízena jest ve staré škole celnice (místnost postoupil řídící učitel ze svého naturálního bytu). Pasovní kontrola byla umístěna prozatímně v neprosperujícím řeznickém krámě zdejšího panského hostince, později ve staré škole.

Kancelář finanční stráže umístěna ve dvoře, kde také bydlila si polovina všech státních úředníků a zaměstnanců; svobodní bydlili po domech a částečně v zámku.

Po několika týdnů, doby plně vzrušujících okamžiků postrádá naše Republika česko-slovenská, malá, ale naše – hlavy státu – svého presidenta. V mezivládí zastupuje hlavu státu navenek i uvnitř armádní generál a náčelník hlavního štábu Jan Syrový, jmenovaný presidentem Dr. Ed. Benešem ministerským předsedou. Teprve 30. listopadu t. r. je zvolen presidentem Československé republiky Dr. Emil Hácha, president Nejvyššího soudu v Brně. Tím dostává se naší státní lodi, zmítané na rozbouřeném moři, nového velitele.

Rok letošní jest rokem kritickým, plným neklidu i v hospodářském podnikání. Zamořena jest obec nakažlivou chorobou dobytka: slintavkou a kulhalkou, kterou zhynulo mnoho dobytka. Práce podzimní jsou zdrženy nedostatkem pracovních sil i potahů, jelikož muži i potahy byli mobilasací povolány k službě obrany státu.

Nastalá dočasná kalamita v dodávce uhlí byla způsobena zabráním všech severočeských dolů. Tím se i cena uhlí strašně zdražuje do nikdy bývalé ceny. Po vyúčtování celních poplatků (90h) stojí 1 q 18-19 K hnědého uhlí. V cenách životních potřeb nenastalo změn. V cenách zemědělských výrobků nenastalo rovněž žádné změny, jedině za řepu proplácena byla 10 Kč, jakožto záloha; o výši doplatku bude rozhodnuto na začátku roku příštího.

Rozhlas.

Během uplynulého roku zřízeno 8 přijímacích stanic, takže ke konci roku 1938 jest celkový stav 30 rozhlasových přijímačů.

Statistika porodů a úmrtí.

*V roce běžném zemřelo celkem mužů..... 1.
žen 2.*

Narodilo se 6 dětí a to 5 hochů a 1 děvčátko.

Stavební ruch.

Letošním rokem přistavěna byla 2 popisná čísla a po šetření katastrální úředníka liměřičského úřadu dáno jedné budově ve velkostatku jedno číslo, tudíž přibyla 3 čísla popisná; celkový počet jest 87 popisných čísel.

Přidělení nového pošt. úřadu.

Po zabrání Sudet německým vojskem a též Lovosic, odkudž docházel k nám listonoš, byla obec Vrbičany přidělena poštovnímu úřadu do Libochovic avšak krátký čas (jen 3 týdny). Od ... dochází k nám posílák z Bohušovic. Fr. Suchomel, listonoš a ruský legionář donášel do naší obce po mnohá léta poštovní zásilky, nynějším jeho působištěm je hlavní město Praha.

Čtvrtletí	R. 1937	R. 1938	Poznámka
<i>Na první čtvrtletí</i>	<i>104,7 mm</i>	<i>694 mm</i>	.
<i>Na druhé čtvrtletí</i>	<i>131,5 mm</i>	<i>116,7 mm</i>	.
<i>Na třetí čtvrtletí</i>	<i>216.- mm</i>	<i>224,3 mm</i>	.
<i>Na čtvrté čtvrtletí</i>	<i>80,6 mm</i>	<i>105,5 mm</i>	.

<i>Celkový stav vod. srážek</i>	<i>532,8 mm</i>	<i>515,8 mm</i>	<i>.</i>
-------------------------------------	---------------------	---------------------	----------

Konec roku a kult. čin. za r. 1938.

Kulturní činnost v běžném roce byla dosti čilá. Bylo celkem:

- 1.) Přednášek lidový chovných 1.
- 2.) Přednášek ke školním dětem 3.
- 3.) Divadelních představení dosp. 4.
- 4.) Divadelních představení školních 2.
- 5.) Kinematografická představení 2.
- 6.) Tanečních zábav 5.

Ceny plodin a potravin v q:

pšenice.....	162 K	hrách.....	340 K
žito.....	136 K	brambory.....	40 K
ječmen.....	124 K	řepa.....	10 K
oves.....	116,50 K		

Ceny potravin v kg:

mouka pšeničná...2,90 K	rýže.....2,80 K
mouka žitná.....K	cukr.....6,20 K
krupice.....3,20 K	sádlo.....12 K

Housky za 1 Kč 4-5 kusů, chléb 1 kg 2,10 Kč, vejíčka 50 h-1K za kus, máslo 1 kg 20 K, káva 32-68 K.

Maso hovězí na porážku za 1 kg živá váha4 K.
mrtvá váha..... 12 K.

Maso vepřové na porážku za 1 kg živá váha 8,60 K.

mrtvá váha K.

Maso v drobném prodeji průměrně počítána za 1 kg:

hovězí..... 10 – 12 K

vepřové 12-16 K.

Zakončení roku.

Počasí prosincové bylo vlhké, mlhavé, celkem teplé, pro neduživé lidi však velmi nezdravé.

Přestože nám byly vzaty všechny naše severočeské hnědouhelné pánve a uhlí musíme od tamtud dovážené draze platiti, prospeduje naše Česko-Slovenská republika zcela dobře a je schopna dalšího vývoje jak hospodářského a průmyslového, tak kulturního. Docházejí k nám z ciziny (z Ameriky, USA, Argentiny) velké objednávky, zvláště jsou žádány výrobky z oboru železářského a textilního.

Mnoho občanů ze zdejšího kraje a též z naší obce dojíždí do „Reichu“ za prací, kde jsou dělníci poměrně lépe placeni než v malé, ale naší Česko-Slovenské republice. Je to odůvodněno tím, že potraviny v Reichu jsou 2x až 3x dražší než u nás.

Tak končí rok 1938, rok smutku, který zanechal u všech uvědomělých Čechů hlubokou jizvu.

Zápis dokončil dne 31. prosince 1938

V. Kubíček
kronikář

Rok 1939.

Začátek roku.

Vcházíme opět do vlády nového roku, ale kola osudu a čas pracují dále... jest snad již údělem naší vlasti: vyplaviti kalich hořkosti až na dno. Lidu zmocňuje se nedůvěra ku všemu, neboť není dne, aby nebyl svědkem nových změn a co dříve stálo pevně, příštím dnem to zase padá, jak uvedeno jest v zápise loňského roku, je již zase nepravdou. Lid ve své opuštěnosti vzdává se do vůle Boží a snad jej nic nemůže již více překvapit, protože v naší druhé republice žijeme jen v samých změnách a překvapeních.

Politici činitelé bratrské země Slovenska nasazují všechny síly, by ten kalich byl vypit až na dno a byl hodně hořký. Snaha a jejich úsilí je vypjato v ten smysl, by docílena byla autonomie Slovenska. Boj o autonomii vynáší Slovensku více než autonomii, dosáhli státu ve federativním svazu Československého státu. – Dne 18. ledna t. r. zahájeno zasedání slovenského sněmu v Bratislavě za asistence Hlinkovy gardy. Předsedou slovenské vlády jest dr. Tiso a tu nastává historický týden: V neděli dne 12. března je ustavena nová slovenská vláda Karla Lidora, jmenovaná presidentem republiky dr. Emilem Háchou podle návrhu předsednictva slovenského sněmu se ujímá úřadu. – Na to nastává rychlý spád březnových událostí, který zůstane navždy hluboko zapsán do dějin našeho národa. Proto zaznamenávám pro budoucnost údaje místního rázu a omezují se pouze na známá data historického rámce oněch dnů:

Samostatnost Slovenska.

V pondělí dne 13. března Mgr. dr. Tiso jest pozván na návštěvu k Vůdci a říšskému kancléři Adolfu Hitlerovi do Berlína, kde jednají zástupci Slovenska s nejvyšší hlavou Německé říše. Na žádost dr. Tisy a předsedy slovenské vlády K. Lidora svolává president Česko-Slovenské republiky dr. Emil Hácha slovenský sněm na úterý. V úterý 14. března dr. Josef Tiso se vrátil do Bratislavy, načež zasedá první slovenský sněm, na sněmu tomto prohlášena samostatnost Slovenska a Karpatská Ukrajina za nezávislou. – To jest vděk Slovenska Čechům za jejich oběti: Ukrutné státní položky byly dávány na ubohé slovenské školství (Např. v době maďarizace měli Slováci 1 učit. ústav, za ČSR. bylo vystavěno a zařízeno 17 učitelských ústavů jazykem vyuč. slovenským). Kromě toho západní část ČSR – rentabilní musila stále dopláceti na země východní republiky čsl., které byly stále pasovní.

Tím osamoceny země koruny svatováclavské Čechy a Morava. Přestalo existovat samostatné Československo. A tu dne 14. března v 16. hod. odjíždí president republiky dr. Emil Hácha spolu s ministrem zahraničních věcí dr. Chvalkovským do Berlína k Vůdci a říšskému kancléři Adolfu Hitlerovi, kde skládá osud Čech a Moravy do rukou prvního občana Německé říše. Padlo i rozhodnutí o vojenském zabezpečení na obranu těchto zemí. Večer toho dne již vstupuje říšská branná moc do Moravské Ostravy a Místku.

15. březen.

A tu přichází středa dne 15. března – pro nás historický den. – Vůdce po rozpravě téměř dvouhodinové a jednotlivých rozhovorech s maršálem Goeringem a říšským ministrem zahraničí šl. Ribbentropem znovu zahájeny porady s Vůdcem a ve 3 hod. 55 minut ráno byla podepsána dohoda a Vůdce a říšský kancléř A. Hitler přijal pod ochranu Německé říše Čechy a Moravu. Listiny o tom podepsali: za Německou říši Ad. Hitler a J. Ribbentrop, za Česko-Slovenskou republiku: dr. Emil Hácha a dr. Chvalkovský, kde jest českým zemím zaručen autonomní národní vývoj tak, jak je to přiměřeno svérázu českého národa.

Tímto dnem překročila o 6 hod. ranní německá armáda 26ti proudy hranice Čech a mnoha proudy hranice Moravy. Před 10. hod. objevily se první předvoje říšské branné moci v Praze. – V tento den přijíždí Vůdce do Prahy a před 20. hod. vstupuje na Pražský hrad.

Den 15. březen jest dnem historickým, od tohoto dne žijeme pod svrchovaností Třetí říše a jsme pod její ochranou. – V Praze ustanoven velitelem generál šl. Gablenz, nositelem a náčelníkem výkonné moci v zemi České: generál pěchoty Blaskowitz. Šéfem civilní správy v zemích českých jmenován Konrád Henlein.

16. března. Protektorát Čechy a Morava.

Ve čtvrtek dne 16. března t. r. Vůdce podepsal na Hradě pražském výnos, jímž se ve 13 člancích stanoví nový ústavně právní poměr Čech a Moravy k Německé říši. Tyto země postaveny pod Protektorát Třetí říše. Říšský ministr zahraničních věcí oznámil veřejnosti rozhodnutí Vůdce. Téhož dne postaveno po protektorát i samostatné Slovensko. – Státní president pronesl rozhlasem poselství k českému národu.

Zavedení dvojí měny: RM a K.

Přestože v měsíci říjnu roku minulého byl ustanoven přepočítací kurs v Sudetech: RM=8,30Kč, byl po 15. březnu r. 1939 v zemích českých ustanoven tento poměr: RM=10K, t. j. za 1 říšskou marku musí se platit 10 našich korun.

Jízda vpravo.

15. březen běžného roku je zavedena v zemích koruny české jízda vpravo ačkoliv tato změna měla být provedena až 1. května 1939, jak ustanovila vláda Československé republiky před postoupením sudetských území a Č. a M. – důsledek mnichovského diktátu.

Protektor Čech a Moravy.

V sobotu dne 18. března byl Vůdcem jmenován svobodný pán šlechtic Konstantin Neurath protektorem Čech a Moravy; dřívejším jeho resortem bylo ministerstvo zahraničí. – Svůj úřad nastupuje 5. dubna t. r. v sídelním městě Praze.

Diskuse - úvaha.

Život nezná snů, musíme si uvyknout pravdě. Byla doba, ve které krásné naše sny se obrazy v ilusích, ale záhy jsme vystřízlivěli; musíme být lidmi tvrdšími, důvěřiví jen k sobě, nedůvěřiví k cizině i kdyby sebe víc nad námi slz ronila a o našem osudu diskutovala, k té cizině, než nám ukázala pravou svoji tvář minulého podzimu. Byli jsme jí dobří, když jsme se měli pro ni obětovat a bylo nevysvětlitelnou záhadou jak mohl se náš národ propůjčiti k tomu, býti zákopem výboje a ožehavým nárazníkem ve službě západoevropských velmocí.

Úkolem dějepisců bude jednou posouditi, kdo byl toho původcem a nebudou daleko pravdy, řekneme-li, že hlavní úlohu v tom hráli Židé.

Zásobování.

Zásobování lidu děje se dále, ale přes to jeví se v některých odvětvích výroby velká poptávka po zboží, takže není možné dodržování pravidelnosti v zásobování. Zřejmou věcí jest, že je velká poptávka po všem zboží a to hlavně po zbožím koženém, střížním a po potravinách. Všude jsou patrné zvýšené ceny, zvláště u uvedeného zboží.

Od 1. října jsou zavedeny lístky na potraviny. Z počátku měl v evidenci lístky místní řídící učitel, později Alois Hrdlička, učitel se zdejším strážníkem. Od 1. prosince zavedeny lístky na šaty a na obuv. – Nejdříve byly zavedeny poukázky na mýdlo – již před měsícem říjnem.

Zákaz používání motorových vozidel.

Od 1. října 1939 bylo zakázáno používání motorových vozidel. Lékaři a rozvážeči potravin (pekaři, řezníci, mlékaři a pod.) musí (býti) míti zvláštní povolení od okresního úřadu a auta označena písmenem V a razítkem oú.

Dětská obrna.

Desinfikování tříd Masarykovy obecné školy desinfekční látkou „Asepton“ pomocí rozprašovače zabránilo vyskytnutí se dětské obrny a záškrtu, kteréžto nemoci nakažlivé řádily v sousedních obcích (Keblice, Rochov, Brňany, Chotěšov – záškrt).

Průjezd německého vojska naší obcí.

Vzpomínka na 15. březen nás stále a stále pronásleduje. Opět a opět vidíme před očima nekonečné proudy motorisované divise německé armády, které po zahoukání cementárny v Čížkovicích – přesně v 6 hodiny ráno počaly se naší obcí valiti s velkým hlomozem jako nezadržitelná lavina. Nejprve jel tank, obrněné automobily, též dalekonosná děla (4) vojsko v nákladních, pomalovaných, většinou šestikolových vozech, opatřených také housenkovitým pásem. Vojáci prvních oddílů stáli na autech v hotovostním postavení. Veškeré vojsko bylo v blůzách bez kabátů, bylo viděti, že trpí zimou, neboť foukal silný studený vítr, který se stále a stále až do noci stupňoval. K polednímu začala velká chumelenice se strašlivým větrem a sníh se po celý den neustále vál. Nejsou zde u nás pamětníci, kteří by zažili něco podobného v jarním měsíci březnu (15.). Ráno toho dne bylo také kluzko, takže několika motocyklistům podjely pneumatiky a tím se octli na zemi. Zád' jedoucího valního voje a zastavila v obci a dávala na kola řetězy. Průjezd celé divise motorisované trval od 6 do 9 hodin ráno, ovšem mezi jednotlivými skupinami byly mezery, vyplněné malými pododdíly jezdeckva a pěchoty. Během zmíněného dne a dne následujícího jezdily stále malé skupinky s různým válečným materiálem (protitanková děla, vybavení ženistů – pontóny, zákopníků atd.).

Přehledný stav vodních srážek v mm za léta:

1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	Čtvrtletí
76,5	35,3	48,2	31,6	51,1	73,5	76,2	83,8	104,7	69,4	79,2	první
110, -	153, 5	170, 1	195, 4	138, 2	124, 7	151, 9	149, -	13,5	116, 7	359, 4	druhé
91,8	137, 2	228, -	142, 9	91,4	128, 8	66,8	232, 9	216, -	224, 3	288, 5	třetí
111, 7	146, 5	43,-	67,7	57,3	110, 2	140, 1	73,2	80,6	105, 5	153, 5	čtvrté

390, -	472, 5	490, 3	437, 6	338, -	437, 2	435, 0	520, 9	532, 8	515, 8	880, 6	za celý rok
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------------------

Rok uplynulý vyznačoval se hlavně vlhkým počasím, to svědčí již vysoký stav vodních srážek, který činil za rok 1939...880,6 mm, oproti roku 1933, obzvláště suchém, kdy stav vodních srážek činil za celý rok jen 338 mm, ač průměrná hladina činí v naší obci 505 mm.

Protože stále pršelo byly zbržděny jak žne, tak práce podzimní na poli.

Ve čtvrtek dne 18. května, v den Na nvst. Páně postihla Vrbičany živelná katastrofa. Navečer při bouřce, která se přihnala od Bydyně, začaly padat 10 minut kroupy, kusy ledu zvíci holubího nebo slepičího vejce, načež 15 minut kroupy menší. Nejvíce uškodily stromoví, které bylo pro dlouhou zimu teprve v květu.

Živelní pohromy.

O Husův svátek dne 6. července stihla Vrbičany, nejvíce však Chobotský vrch a Podlada s Harapandou ještě větší pohroma. Tentokráte přihnala se bouřka od Sedlce. Kroupy padaly téměř půl hodiny. Co nezničily kroupy, zaplavily ohromné přívaly vod. Z některých obytných stavení musila být voda vypumpována hasičskou stříkačkou (Štěpán Hünel, Ant. Mikula). Ječmen byl potlučen 100%, pšenice 30-60%. Od řepy byly jenom pahýle. Protože však bylo nadbytek vláhy, řepa svůj růst ještě do sklizně dohonila.

Ve vsi vůbec není pamětníka, za něhož by obec utrpěla tolik škod.

Oslava M. J. Husa.

V předvečer svátku Mistra Jana Husa byla zapálena na obecním hřišti vatra s bengálským světlem avšak neoficiálně, ježto konání průvodců a shromáždění bylo zakázáno. Přesto však více než jindy plály kolem dokola obzoru vzpomínkové ohně na našeho Velikána Mistra Jana Husa, bojovníka za

Založení školky.

V měsíci dubnu byla založena místním řídícím učitelem školka ve školní zahradě.

Nové školní radio.

Dne 3. března t. r. opatřila místní školní rada ve Vrbičanech pro školu Masarykovu a místní osvětovou činnost třílampový rozhlasový přijímač s amplionem, který jest umístěn ve II. třídě zdejší školy. Starý dvoulampový přijímač, zakoupený místní školní radou v r. 193, vůbec nevyhovoval pro příliš slabou reprodukci. Počet aparátů v obci 43.

Dar dorostu ČČK.

Dorost Českého Červeného kříže ve Vrbičanech daroval z výtěžku dětského představení „Fréda“ 400 K na zakoupení výše uvedeného radia.

Přefairení obce.

Od 1. října 1938 byly Vrbičany přifařeny římskokatolické faře chotěšovské, před tím náležely k farnosti čížkovické; pochovávalo se však od dávných dob do Siřejovic. Teprve od zabrání Siřejovic (v listopadu 1938) nastalo přefaření.

Občané, náboženství československého patří farnosti bohušovické.

Toho času má zdejší obec 50 % obyvatel nábož. římskokatolického, 45 % československého, asi 5 % bez vyznání.

Statistika narozených a zemřelých.

V běžném roce se

narodilo:			zemřelo:			
jméno	hoc hů	díve k	jméno	muž ů	že n	stá ří
Svobodová Jaruška		I	Mikulová Kristina		I	
Pavlíček Josef	I		Cubrová Marie		I	
Laube Josef	I		Hybnerová Josefa		I	
Brůnová Marie (zahr.)		I	Bernášková Zdeňka		I	
Suchá Hanička		I	Mikula František	I		
Šmídová Milena		I				
Šmídová Jiřinka		I				

Suchá Věruška		I				
---------------	--	---	--	--	--	--

Ceny plodin a potravin.

Ceny plodin a potravin v r. 1939:

za 1 q:	K	za 1 kg:	K
pšenice	175,-	pšeničná mouka 1q	280,-
žito	153,-	žitná mouka 1 q	218,-
ječmen	158,-	krupice 1 q	302,-
oves	130,-	rýže 1 q	265,-
hrách	300,-	cukr 1 kg	6,30
brambory	48,-	sádlo 1 kg	16,20
řepa	14,25	chléb 1 kg	2,40
kukuřice	140– 160,-	máslo 1 kg	19,-

mouka hrubá	110,-	káva 1 kg (nesmí se prodávati)	od 68,-
----------------	-------	--------------------------------------	------------

Kulturní činnost.

V běžném roce bylo pořádáno:

Přednášek lidovýchovných.....	0.
Přednášek ke škol. dětem.....	3.
Divadelních představení dosp.....	3.
Divadelních představení dětských.....	2.
Loutkových představení.....	6.
Tanečních zábav.....	5.

Stavební ruch.

Pro nedostatek materiálu stavební ruch v uplynulém roce v uplynulém roce poněkud ustal. Bylo to zaviněno také nedostatkem vozidel, ježto mnoho jich bylo zrekvírováno pro německou brannou moc. Od 1. října byl také zákaz používání veškerých motorových vozidel, o čemž již pojednáno v příslušném odstavci.

V měsíci prosinci bylo započato s pracemi v bývalé I. třídě staré školy. Tato byla rozdělena s příčkami na 4 místnosti, do kterých bylo zavedeno elektrické osvětlení. 1. místnost, sloužící za pasovku a 2. místnost, sloužící účelům obecním (obecní úřad, knihovna) byly vybaveny malými kamny, 3. a 4. obydlena Váchovými – uprchlíky ze Sudet.

Se stavbou rodinného baráku započali na zimu Adolf Novotný a J. Šimic. Kromě toho postavil stodolu Josef Laube.

Vládní vojsko.

Toho roku (v září) bylo zřízeno české vládní vojsko.

Řezníka a uzenář.

Od 1. dubna t. r. stal se nájemcem „Panské restaurace“ Richard Vlček, dříve restauratér v zabraném Štětí n./Lab. Později otevřel řeznický a uzenářský krám, dobře prosperující.

N.J. a N.S.P.-Národní Souručenství.

Po připojení sudet k Říši byly všechny politické strany zrušeny a utvořeny: Národní Jednota a Národní Strana Práce, obě ve Vrbičanech zastoupeny a vystřídány v měsíci dubnu. Místní skupinou Národního Souručenství, jediné státně uznávanou stranou.

Sbírka Nár. pomoci.

V měsíci prosinci byla provedena sbírka Národní pomoci, jež vynesla 368 K.

Ukončení roku.

Podzim uplynulého roku byl tak vlhký, že na mnoze nemohli ani dvěma páry koní vytáhnouti z pole fůru řepy. Brambory hnily; všechny práce byly strašným vlhkem zbržděny a pracováno na polích za velmi nepříznivého počasí. Téměř všechna orba musila být odložena na jaro.

Přestože byl uzavřen na 10 let pakt o neútočení mezi Ruskem a Německem (v srpnu) na jedné straně a dohoda mezi Anglií, Francií a Tureckem na druhé straně, je situace stále nejasná. – Neúspěchy ruských vojsk ve Finsku nikterak nepřispěly k rozuzlení gordického uzlu.

Právě v polovici prosince začalo teprve mrznouti, mrazy dostoupily až 18° a za této zimy končí se rok **1939.**

Zápis ukončen dne 31. prosince 1939.

V. Kubíček
kronikář

Rok 1940.

Místopis obce

Vrbičany.

Domky podle staré gruntovní knihy, založené Frant. Kar. Kreslem r. 1760.

Poznámka: V závorce (-) viz nynější nové číslo domu.

Č. 1 (20)

Stával při silnici, kde nyní stojí nová škola č. 63. 1760 držel domek Václav Weine (Němec). 1794 koupil ho Jan Houdek (Čech) za 272 fr. – Poslední z Houdků prodal ho r. 1892 na školu.

Č. 2

Domek t. z. Český. 1760 byl v držení jeho Jan Mít, koupiv ho za 60 fr. 1779 držel ho Jiřík Jakl, koupil ho od Míta za 50 fr. Dceru Kateřinu Jaklovou vzal si Bohumil Tonke.

Č. 3. stará kovárna

Č. 3 a 4 bývala stará kovárna, r. 1763 byla rozdělena na dva domky. Tento díl koupil Jiří Lahoda za 40 fr. O žnících koná 6 dní roboty.

Č. 4 kovárna.

1763 koupil kovárnu Křištof Kampoch za 65 fr. Pak tu více kovárna nebyla, jsouc přestavěna ze židovského domku býv. č. 29, nyní 18.

Č. 5. (23)

1768 držel Ondřej Hübner, koupil od barona Fr. Karla 40 str. pan. polí po 7 fr. 30 H strych, činí 300 fr. rýn. (Byla to pole u Šířejovické cesty, u Louky, u Trstě, na Širokém Klíně, u Křovin, na Širokém Prahu a na Dlouhém Prahu.)

Č. 10

1792 koupil domek Antonín Bart za 40 fr., činže platí 21 ½ H ročně.

Č. 11.

Býval to dříve Krampochovic domek. 1763 koupil ho za Josef Ankert za 65 fr.

Č. 13. (35)

1768 koupil ho Antonín Krampoch 30 str. pan. polí od Fr. Karla Kresla od dvora Kačova, 1 str. po 7 fr. 30 H, činí 225 fr. rýn. při Oupolavské cestě. 1796 po nebožtíku otci dědí dcera Terezie, vdaná za Jana Stejskala v ceně 600 fr. (viz potom v novém číslování čís. 34 a 35)

Č. 15. (č. 25)

Býval to panský domek ovčáka. 1779 koupil domek Václav Richter za 60 fr.

Č. 18 (4)

1770 koupil domek se zahrádkou Mates Hanke za 20 fr.

Č. 19. Mítovský.

Držíval ho tedy kdysi Mít. 1760 převzal ho František Mít s ženou Annou Alžbětou v ceně 60 fr. 1779 koupil domek Antonín Schans za 130 fr.

Č. 22.

Stával před zámkem (totiž před bývalou tvrzí). 1770 koupil místo na nový domek mezi Václavem Hančem a Jakubem Hájkem Antonín Mít (Müth) za 25 fr.

Č. 28.

1765 stavěl domek Jan Kampoch vedle židovského domku č. 29 za místo dal 25 fr., má konati 4 dni roboty o žnících. Po něm držel domek syn Kašpar Kampoch s manželkou Magdalenou. Po něm držela ho dcera Terezie po 13 let bez zápisu. 1802 žádá dcera Terezie Kampochová, vdaná za Matesa Šnajdra o zápis. (Šnajdrovi patřil domek č. 6.)

Č. 29. (18.)

Bývalý židovský domek, pak nová kovárna. 1777 koupil ho Vavřinec Künl, kovář za 100 fr. Do r. 1847 držel ji kovář Josef Stabičer, pak domek prodal a stavěl novou kovárnu při hospodě pod č. 45.

Č. 37. (16).

1768 koupil Antonín Müller od Kačovského dvoru 26 str. 3 věr. polí, 3 str. 1 v. luk, složil hod. 22 fr. 30 H, pak bude spláceti ročně po 6 fr. až do zaplacení. Robotu konati bude od jara do Havla 2 dni v týdnu, v zimě pak 1 den.

To jest poslední zápis ve staré gruntovní knize Třebušín-Vrbičanské.

(Poznámka: Chtělo-li by se další pokračování držitelů těchto domů napsati, bude třeba snad pátrati u soudu v Lovosicích, mají-li tam dosud starou knihu, nebo na zámku v Třebušíně, mají-li tam snad starý archiv. To musím ponechat horlivosti a obětavosti příštích pánů zapisovatelů těchto pamětí.)

Zápisy dle nového číslování

Č. 1. Zámek a dvůr.

Bývalá tvrz s dvorem poplužním, hrazením, první stavení ve Vrbičanech vůbec. R. 1786-89 přestavěl starou tvrz František Karel Kresl v zámek s parkem. Hrabě Josef Herberstein chatrný zámek znovu opravil. 1922 p. Bedřich Herberstein. Ve dvoře bývalý lihovar zrušen r. 1874.

Č. 2.

Při dvoře bývalý pivovar od dávných dob. Za Kreslů se tu nevařilo. Pivo do hospody vozeno z Třebušína. Za barona Puteani se opět vařilo až do r. 1876, kdy pivovar zrušen. Nyní slouží za obydlí, a je v něm umístěna II. třída školy Vrbičanské.

Č. 3.

1903 domek Jana Zubra.

Č. 4. (staré č. 18)

1903 domek Melichara Leníka s ženou Marií. Domek Anton. Tomáška s ženou Alžbětou koupil Josef Šteiger s ženou Helenou.

Č. 5.

1903 domek Aloise Fabiana s ženou Josefou koupil Václav Borovička s ženou Amálií.

Č. 6.

1903 domek Josefa Hankeho. 1924 drží syn Václav Hanke, s ženou Alžbětou roz. Polívkovou.

Č. 7.

1850 patřil Františku Hejnovi a ženě Anně Svobodové z Vraného. 1880 dostal syn Antonín Hejna, bývalý starosta s ženou Pavlínou roz. ...

Č. 8.

1903 domek Václava Madly s ženou Alžbětou. 193. koupila Marie Niemsová.

Č. 9.

Panský domek. V panských domcích bydlí dělnictvo při dvoře.

Č. 10.

1903 domek Josefa Dvořáka (oprava: Nováka) s ženou Petronilou Bártovou. 192. koupilo panství.

Č. 11.

Č. 12.

Panský domek.

Č. 13.

Panský domek.

Č. 14.

Panský domek.

Č. 15.

1903 patřil Františku Šerýmu s ženou Rosalií. 1923 koupilo panství. Domek rozbořen.

Č. 16. (viz staré č. 37).

Č. 17.

1903 domek Karla Havlíčka s ženou Marií. 1923 koupilo panství.

Č. 18. (viz staré č. 29).

Starý domek židovský, pak kovárna. 1903 panský domek.

Č. 19.

1878 stal se zápis Terezií Hankeovou. 1886 koupil Jan Jirásek z Brníkova s ženou Terezií Stejskalovou za 400 fr. r. č. spustlý. Přestavěl ho. Terezie †1918, Jan †1919. 1919 dostal syn Metoděj Jirásek s ženou Antonií Vondráčkovou z Volenic. Má 25 str. rolí, drží 2 koně, 2 krávy, 2 svině.

Č. 20. (viz staré č. 20)

Poslední držitel Houdek prodal domek ten na školu, která má nyní č. 63, stojc na témž místě. Č. 20 dostala nyní panská koukovka.

Č. 21.

1870 držel domek František Bílek, starosta, strážník s ženou tou Kindlovou. 1893 dostal syn Antonín Bílek s ženou tou Bílovou. Má 4 str. volí.

Č. 22.

1903 domek Aloise Vachaty s ženou Annou.

Č. 23.

1860 míval domek Josef Menda s ženou Rosalií. 1899 dostala ho dcera Albína Mendová, vdaná za Františka Hraníčka ze Ctiněvsi od matky vdovy. 1930 převzal syn František Hraníček s ženou Martou roz. ... z Roudnice.

Č. 24.

1850 patřil vdově Meindlové. 1903 ho dostala dcera Marie Meindlová, vdaná za Františka Šafránka. 1909 koupil ho František Šerý z Něm. Kopist s ženou Marií (Rosalií) Brunovou za 8800 K. Má 2 str. volí.

Č. 25 (viz staré č. 15)

Bývalý domek ovčáka. 1903 měl ho Václav Klapáček (Karel Richtr) s ženou Annou. Pak ho měl Václav Richtr. Od něho koupil Josef Lein. 1922 koupil Josef Kapras s ženou Marií Zádovou ze Zlosýna za 10 000 Kč. (Jeho bratr kovář v Břežanech pak v Libochovicích.)

Č. 26.

Míval ho kdysi nějaký Filip. Od něho koupil František Hünel. 1903 dostal syn Štěpán Hünel s ženou Marií Vánčovou z Brníkova.

Č. 27.

Býval statek, který držel Lahoda celý. Od něho pak odděleno č. 62, č. 27 dostala po otci dcera Anna Lahodová, Mündlová. 1901 koupil od ni František Mikula ze Slatiny s ženou Kristinou Vlčkovou z Křesína za 1000 K. 1928 převzal syn Antonín Mikula s ženou Marií ze Sedlce.

Č. 28.

1903 byl to domek Barbory Bittnerové. 1923 držel syn Josef Bittner, s ženou Marií roz. Starou z Chotěšova.

Č. 29.

Č. 30

1860 držel ho František Černaj (Černý), který byl dvakrát ženat. 1884 dostal syn Raimund Černaj (Černý), s ženou Františkou Kuželovou z Černiva. Syn Josef Černý, obuvník.

Č. 31.

1903 držel domek František Vácha s ženou Karolínou. 1936 převzal syn Engelbert Vácha s ženou Marií roz. Kaprasovou z Vrbičan.

Č. 32.

1903 patřil domek Antonínu Soukupovi. Pak patřil Františku Vaníčkoví a ženě Boženě. Zemřel. Vdova Božena vzala si jeho bratra Josefa Vaníčka z Lukovce. Domek koupil Jan Henzl s ženou Annou roz. Borovičkovou.

Č. 33.

1903 patřil Antonínu Kunertovi a ženě Františce. 1918 koupil František Polívka ze Žabovřesk s ženou Alžbětou Borovičkovou za 7600 K s výměnkem Kunertovi. 1932 převzala dcera Anna s manželem Antonínem Hromem z Chotěšova.

Č. 34. (viz staré č. 13).

1848 patřil celý statek (č. 34 a č. 35) Matesu Zahrádkovi, rychtáři. 1877 dostala dcera Anna Zahrádková, vdaná za Josefa Joba. Pak byl statek rozdělen na č. 34 a č. 35. 1914 dostala polovinu dcera Hermína Jobová, vdaná za Františka Hrušku z Podbradce. Dům byl znovu přestavěn. Nyní obchod.

Č. 35.

Bývalý statek. Odděleno od č. 34. Koupil ho Augustin Lisner z Lovosic. 1922 převzal ho Ladislav Job, syn Josefa, se 12 str. volí.

Č. 36, panská hospoda.

bývala tu záhy ve XIV. století na hlavní cestě z Prahy přes Budyni na Ústí a do Sas. Krčmáři mívali tu i masný krám, z něhož platili vrchnosti, bylť povždy jen nájemci.

1730 jmenuje se tu krčmář Křištof Richter, který držel 21 str. pan. polí, z nichž 13 pod třetí mandel.

1739 pronajal Eliáš Frič. 1742 dostal výpověď.

1762 koupil František Klebš za 600 fr. rýn.

1766 převzal Jan Papež s ženou Annou v ceně 600 fr.

1768 ujal Jan Hlaváček hospodu s masným krámem a 18 str. volí. Musí odebíratí pivo z Třebušína. Čímže platí 100 fr. a z každého vyšenkovaného sudu piva 12 % do důchodu. R. 1779 pro válečné časy platí jen 80 fr. činže.

1850 drží hospodu Antonín Kytka, který r. 1874 koupil si domek č. 1 v Levousích.

1874 přejal ji Václav Husník s ženou Marií Štekrťovou z Chotěšova za 500 K. nájmu.

1912 najal Josef Vinš z Klapého s ženou Pavlínou Marešovou za 500 K. od r. 1920 však za 2000 K.

1924 převzal po otci Josef Vinš, syn s pannou Hovasovou z Kunštat na Mor., komornou p. hraběnky za nájem 2000 K.

1924 najal Jan Burda z Nučnic s ženou Annou.

1928 najal Jos. Šmíd panský poklasný s ženou.

193. najal Bohumil Kratochvíl řezník s ženou Annou, hostinec přestavěný a zřízeno řeznictví.

1936 najal Frant. Vojtěch řezník s ženou Annou Handlířovou.

1937 najal Jan Šmíd s ž. Jaruškou.

1939 1/IV.

Č. 37.

Starodávný panský dvůr Kačov, jinak poplužní. Patří dosud vrchnosti. 1928 koupil prostřednictvím stát. pozem. úřadu v Praze p. Josef Sailer s ženou Marií z Podbradce.

Č. 38.

Panský domek.

Č. 39.

1903 domek Marie Niemsové. 1920 syn Josef Niems.

Č. 40.

Panský domek.

Č. 41.

1903 patřil Ignaci Brunovi. 1920 koupila vrchnost, a zbořila ho.

Č. 42.

býval to kdysi grunt, od něhož pole užívá vrchnost.

Č. 43.

Držíval ho nějaký soused Bílek. 1893 koupil v dražbě František Hýbner z Vrbičan s ženou Josefou Vachatovou za 300 fr. r. č.

Č. 44.

Č. 45 nová kovárna.

1847 stavěl vedle hospody na zbořeném domku Josef Stabioř, kovář. 1872 dostal syn František Stabioř s ženou Terezií Zahradkovou. †1871., druhá žena Marie Štěstová z Rochova 1920. 1925 převzal syn Jaroslav Sabitšer s ženou Marií roz. Svobodovou z Rochova. 1935 koupila Anna Hynková roz Sabičerová.

Č. 46.

Panský domek.

Č. 47.

Č. 48.

Č. 49.

1903 domek Josefa Bernáška a ženy Františky Suché z Černiva. 1927 převzal syn Frant. Bernášek s ženou Zdeňkou roz. Sunkovskou ze Semče.

Č. 50.

Č. 51.

1903 domek Vladimíra Koláře s ženou Marií.

Č. 52.

Odděleno od č. 35. 1903 mívala ho Anežka Motyčková. 1909 koupil od ní Čeněk Laube s ženou Terezií Sedláčkovou za 1400 K. Drží 1 str. pole.

Č. 53.

1903 domek Františka Skalického a ženy Antonie.

Č. 54.

Č. 55.

Č. 56.

1903 domek Antonína Hauptfogla a ženy Marie. 1923 František Veigel drží.

Č. 57.

1903 domek Jana Lhotáka a ženy Terezie. Pak ho držel Josef Chvojka. 19.. koupil Antonín Budynský, býv. koželuk v Budyni.

Č. 58.

Č. 59.

1903 domek Františka Cmírala s ženou Rosalií.

Č. 60.

1903 domek Alžběty Müllerové, 1920 nyní Tuček.

Č. 61.

1903 domek Josefa Vendy s ženou Marií.

Č. 62.

Odděleno od č. 27. 1900 držel ho Němec Eduard Galinovský. 1901 koupil František Cmíral s ženou Rosalií Rožcovou z Něm. Kopist.

Č. 63. Škola.

1893 stavěl na bývalém domku č. 20 hrabě Jos. Herberstein školu. (viz školní kronika).

Č. 64.

Č. 65.

1913 stavěl na odkoupeném poli Štěpána Hünla č. 26 cihlář Josef Kerner. 1914 koupil František Černý z Černochova s ženou Marií Provazníkovou za 3800 K.

Č. 66.

1913 stavěl na poli Štěpána Hünla č. 26 Jaroslav Svoboda s ženou Marií.

Č. 67.

1913 stavěl na poli v ploše 140° Štěpána Hünla č. 26 Josef Mende z Keblic s ženou Marií Gerhartovou (sestrou Jindřicha č. 72) nákladem 9000 K.

Č. 68.

1913 stavěl na poli Štěpána Hünla č. 26 Václav Štětina s ženou Marií. 1924 koupil Josef Malý s ženou Matyldou.

Č. 69.

1914 stavěl cihlář Josef Kerner. Koupil hrabě Josef Herberstein.

Č. 70.

1914 stavěl na poli Štěpána Hünla č. 26 Jan Leník s ženou Emilií.

Č. 71.

1914 stavěl na poli Štěp. Hünla č. 26 Josef Kinkal s ženou Marií.

Č. 72.

1914 stavěl na poli Štěp. Hünla č. 26 Jindřich Gerhart s ženou Marií Suchou. On † 1923. 1923 vdova Marie Gerhartová.

Nové domky, dosud nečíslované:

Č.

1923 stavěl na panském poli ve výměře 800° po 2 K (1600 K) nový domek Jan Hašek z Roudnice s ženou Annou Hybnerovou, dcerou Františka z č. 43. Stavba stála 13000 K.

Č. 11.

1924 staví na panském poli výměry 800° po 2 K (1600 K) Rudolf Jirásek z Vrbičan z č. 19, s ženou Růženou Klánkovou.